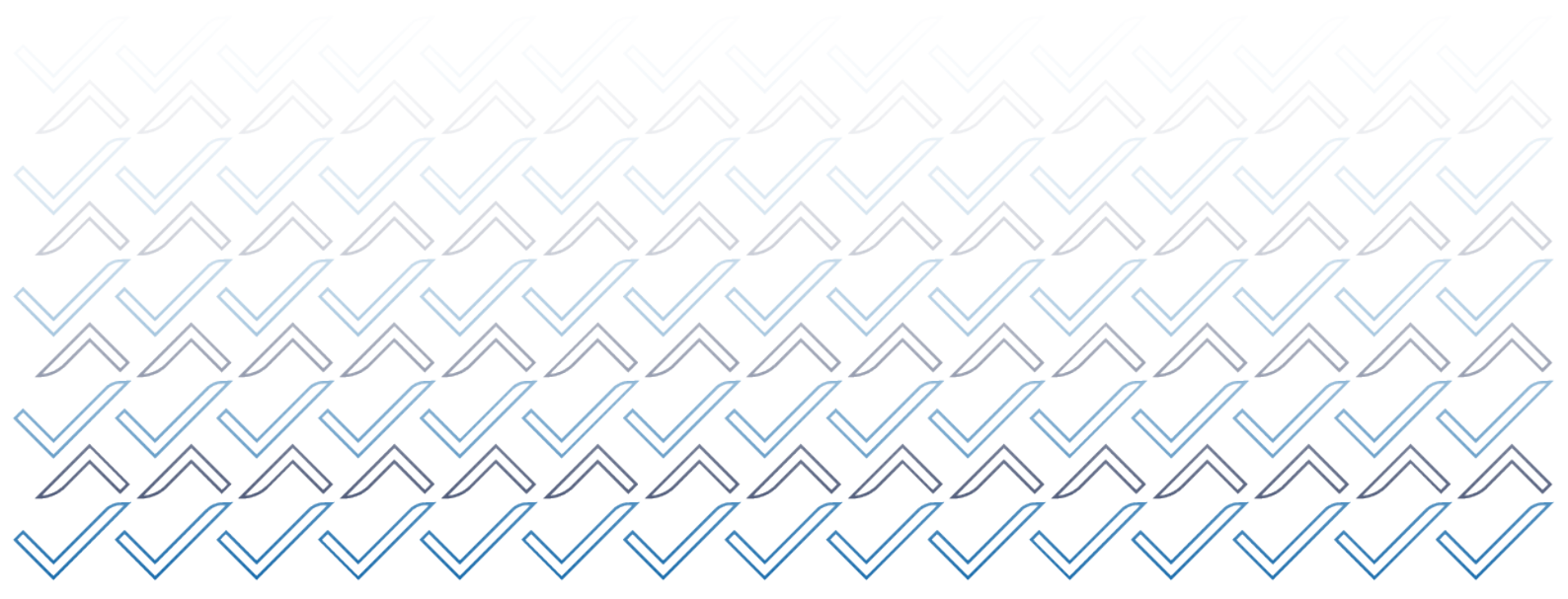

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA

2022–2030 m. Regionų plėtros programa

2024 m. liepos 4 d.

Nr. VAE-8

Valstybės kontrolė – aukščiausioji valstybinio audito institucija – prižiūri, ar teisėtai ir efektyviai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolė, teikdama audito pastebėjimus ir rekomendacijas, skatina teigiamą ir veiksmingą valstybinio audito poveikį valstybės finansų valdymo ir kontrolės sistemai bei į rezultatus ir visuomenės poreikius orientuotam viešajam valdymui. Daugiau apie Valstybės kontrolės veiklą ir valstybinio audito rezultatus – interneto svetainėje www.valstybeskontrolė.lt.

Audito grupė: Vilma Maslauskienė (departamento vadovė), Vita Želvienė (grupės vadovė), Giedrė Jurevičienė, Domilė Šakė, Lina Grubevičienė.

Valstybinio audito ataskaita pateikta: Lietuvos Respublikos Seimo Audito ir Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetams, Vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos Respublikos Vyriausybei.

TURINYS

PAGRINDINIAI FAKTAI	4
SANTRAUKA	5
ĮŽANGA	9
AUDITO REZULTATAI	11
1. 2022–2030 M. REGIONŲ PLĖTROS PROGRAMOS RENGIMAS VĒLAVO IR REGIONŲ POREIKIUS ATLIEPĖ IŠ DALIES	11
1.1. Programa rengta ir derinta apie 1,5 metų	11
1.2. Programoje dalyvaujančių ministerijų regioninės pažangos priemonės galėjo būti taiklesnės	14
1.3. Programos finansavimui trūksta tikslumo	16
1.4. Pasiektos 5 iš 9 Nacionalinio pažangos plano rodiklių, susijusių su regionų plėtra, 2022 m. reikšmės	18
2. 2022–2030 M. REGIONŲ PLĖTROS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRADŽIA NEPAKANKAMAI ORIENTUOTA Į REZULTATĄ	21
2.1. Ministerijų pažangos priemonių finansavimo gairių derinimas ir tvirtinimas užtruko ir buvo su trūkumais	21
2.2. Užtruko regionų plėtros planų rengimas ir vertinimas	23
2.3. Regionų plėtros planų priemonių planavimas vyko „iš apačios į viršų“ tik iš dalies	25
2.4. Administracinių gebėjimų įgūdžiai turėtų būti stiprinami	30
3. STIPRINTINAS REGIONŲ PLĖTROS PROGRAMOS VALDYMAS	32
3.1. Trūksta sąlygų aktyvesnei programos valdytojo lyderystei	32
3.2. Kompetencijų tinklas sukurtas, tačiau nepakankamai veiksmingas	33
PRIEDAI	38

PAGRINDINIAI FAKTAI

1 624 mln. Eur

iki 2030 m. regionų plėtrai numatyta 14 pažangos priemonių, taikomų 6 ministerijų (Vidaus reikalų, Sveikatos apsaugos, Aplinkos, Susisiekimo, Švietimo, mokslo ir sporto, Socialinės apsaugos ir darbo) veiklos srityse.

10 regionų plėtros tarybų

rengia ir tvirtina regionų plėtros planus, koordinuoja ir kontroliuoja regiono plėtros plano įgyvendinimą.

~1 086,34 mln. Eur,

t. y. ~ 67 proc. Regionų plėtros programai skirtų lėšų, iki 2024-07-01 suplanuota plėtros planuose taikomoms regioninėms pažangos priemonėms.

~14,92 mln. Eur,

t. y. 1 proc. Regionų plėtros programai numatytų lėšų skirta 14 projektų įgyvendinimui iki 2024-07-01.

6 mėn.

vėlavo Regionų plėtros programos parengimas, užtruko apie 1,5 metų, todėl trumpėja visos programos įgyvendinimo laikas (laikotarpis).

14 mėn. skirtumu

Regionų plėtros programoje dalyvaujančios 6 ministerijos parengė pažangos priemonių finansavimo gaires. 2022 m. pirmosios patvirtintos švietimo srities, vėliausiai – 2023 m. pabaigoje – sveikatos apsaugos gairės.

5 (iš 10) regionų plėtros tarybos

iki 2023 m. pabaigos nesuplanavo Regionų plėtros programoje 35 proc. regionui numatytos skirti ES fondų lėšų sumos, iki 2024-07-01 dvi (iš 10) regionų plėtros tarybos (RPT) suplanavo mažiau nei 50 proc. lėšų. Siekis iki 2024-09-01 – 100 proc.

11-oje priemonių

nedalyvaus 34 savivaldybės, kurių dalyvavimas svarbus siekiant programos poveikio rodiklių (atsižvelgiant į tarpregioninius ir vidaus netolygumus).

4 (iš 9)

Nacionalinio pažangos plano rodiklių, susijusių su regionų plėtra, 2022 m. planinės siektinos reikšmės nepasiektos (nuo 87 iki 97 proc.).

SANTRAUKA

Audito svarba

Lietuvos gyventojams, nepaisant jų gyvenamosios vietos, turėtų būti suteiktos panašios galimybės mokytis, dirbti, gauti tinkamas medicinos, transporto, viešąsias, administracines ir kitas paslaugas. Ekonominių ir socialinių skirtumų tarp šalies regionų problema sprendžiama, bet skirtumai tarp regionų ir pačiuose regionuose nemažėja. Vidaus reikalų ministerijos 2021 m. ataskaitoje¹ nurodyta viena pagrindinių priežasčių – netinkamai planuojama regionų plėtra. Įgyvendinant XVIII Vyriausybės programoje nurodytą prioritetinį projektą – decentralizuoti regioninę politiką, 2020–2021 m. regioninės plėtros planavimo srityje įtvirtinti sisteminiai pokyčiai. Parengta 2022–2030 m. Regionų plėtros programa, į planavimą ir sprendimų priėmimą įtraukta 2021 m. I ketv. įsteigtų 10 juridinių asmenų – regionų plėtros tarybų. Stiprinamos regionų kompetencijos, siekiant užtikrinti tinkamų regionų plėtros planų, kuriais įgyvendinama Regionų plėtros programa, parengimą. EBPO 2022 m. ekonominėje apžvalgoje pažymėjo², kad Vyriausybė turėtų toliau perduoti įgaliojimus regionams ir užtikrinti, kad strateginis planavimas būtų gerai koordinuojamas visose politikos srityse.

Audito tikslas ir apimtis

Audito tikslas – įvertinti 2022–2030 m. Regionų plėtros programos rengimo ir įgyvendinimo organizavimą efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu.

Audito metu rinkome informaciją iš Centrinės projektų valdymo agentūros, Susisiekimo, Socialinės apsaugos ir darbo, Švietimo, mokslo ir sporto, Aplinkos, Sveikatos apsaugos ir Finansų ministerijų. Bendravome su Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos, Vidaus reikalų ministerijos, regionų plėtros tarybų, Lietuvos savivaldybių asociacijos ir savivaldybių atstovais.

Audituojami subjektai: Vidaus reikalų ministerija, kuri formuoja valstybės politiką regionų plėtros srityje, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą.

Audituojamas laikotarpis – 2021–2024 m. II ketvirtis.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus. Audito apimtis ir taikyti metodai išsamiau aprašyti 2 priede „Audito apimtis ir metodai“ (41 psl.).

¹ Vidaus reikalų ministerijos 2021 m. veiklos ataskaita. 2022-03-01. 9 psl. Prieiga per internetą: <https://vrm.lrv.lt/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai-2/veiklos-ataskaitos/> (žiūrėta 2024-06-18).

² OECD Economic Surveys: Lithuania 2022. Prieiga per internetą: https://read.oecd-ilibrary.org/economics/oecd-economic-surveys-lithuania-2022_0829329f-en#page52, 50 psl.

Pagrindiniai audito rezultatai

2022–2030 m. Regionų plėtros programos rengimo organizavimas nepakankamai efektyvus ir rezultatyvus, nes rengimas vėlavo pusę metų ir regionų poreikius atliepė iš dalies: nebuvo įtrauktos 4 sričių (žemės ūkio, kultūros, ekonomikos ir energetikos) pažangos priemonės, nepakanka programoje dalyvaujančių ministerijų priemonių, o 5 priemonėse planuoja dalyvauti mažiau nei pusė savivaldybių. Programos valdymas tobulintinas, nes trūksta sąlygų lyderystei ir neužtikrinamas kompetencijų tinklo dalyvių bendradarbiavimas.

1. 2022–2030 m. Regionų plėtros programos rengimas vėlavo ir regionų poreikius atliepė iš dalies

- ✓ XVIII Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane Vidaus reikalų ministerijai iki 2021 m. pabaigos buvo numatyta parengti 2022–2030 m. Regionų plėtros programą, tačiau jos patvirtinimas vėlavo 6 mėnesius, programos projektas keistas (perrašytas) 5 kartus, viena iš priežasčių – nacionalinės strateginio valdymo sistemos pokyčiai. Vėluojant patvirtinti programą, trumpėja laikotarpis, skirtas ES finansuojamų projektų įgyvendinimui (1.1 poskyris, [11 psl.](#)).
- ✓ 5 ministerijų (išskyrus Vidaus reikalų) regioninės pažangos priemonės parengtos į darbo grupes neįtraukiant regionų ir savivaldybių. 27 proc. savivaldybių nurodė, kad nesutampa jų identifikuotos problemos (vietos poreikiai), su kuriomis susiduria, ir problemos, kurioms spręsti numatytos regioninės pažangos priemonės. Regionų plėtros programa galėjo būti platesnės apimties, nes visos regionų plėtros tarybos ir daugiau nei pusė savivaldybių pasigedo 4 sričių (kultūros, žemės ūkio, ekonomikos ir inovacijų bei energetikos) priemonių, o ir esamų galėjo būti daugiau. Nesant pakankamos regionų plėtros programos apimties ir laiku neįtraukus regionų ir savivaldybių, nesprendžiamos visos regionams aktualios problemos ir regioninės plėtros planavimas nevyksta „iš apačios į viršų“, kaip buvo siekta rengiant šią programą (1.2 poskyris, [14 psl.](#)).
- ✓ Nepasiektos 4 iš 9 Nacionalinio pažangos plano rodiklių 2022 m. Vidaus reikalų ministerijos strateginių veiklos planų³ siektinos reikšmės, susijusios su regionų plėtra. Tai rodo, kad atskirtis tarp regionų (pagal vieną iš rodiklių – BVP vienam gyventojui) didelė ir toliau didėja. Pasiektos 3 iš 9 šio plano poveikio rodiklių siektinos 2025 m. reikšmės, tačiau jos nekoreguojamos atsižvelgiant į kontekstą ir pokyčius, kad būtų skatinama pažanga (1.4 poskyris, [18 psl.](#)).

2. 2022–2030 m. Regionų plėtros programos įgyvendinimo pradžia nepakankamai orientuota į rezultatą

- ✓ Parengtos visos 14 regioninių pažangos priemonių finansavimo gairės, tačiau jų parengimas ir (ar) patvirtinimas užtruko 14 mėn. (nuo 2022-09-30 iki 2023-11-06) ir buvo su trūkumais: 5 ministerijos (Vidaus reikalų, Sveikatos, Švietimo, mokslo ir sporto, Susisiekimo, Aplinkos) iš 6 keitė regioninių pažangos priemonių finansavimo gaires, 5 iš 14-os gairių tvirtinimas (Socialinės apsaugos ir darbo, Aplinkos, Sveikatos apsaugos

³ VRM SVP (2022–2024 m., 2023–2025 m.).

https://vrm.lrv.lt/uploads/vrm/documents/files/00000_VRM_SVP_2022-2024_KEITIMAS.pdf (2022–2024 m.), <https://vrm.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2023/12/K7xu4kGUAj.c.pdf> (2023–2025 m.).

ministerijų) vėlavo nuo 1 iki 4 mėn., o tai lėtina programos įgyvendinimą (2.1 poskyris, [21 psl.](#)).

- ✓ Nebuvo nustatyty regionų plėtros planų parengimo terminų⁴ visam programos laikotarpiui. 2023 m. parengti visų 10 regionų plėtros planai, kuriuose iki 2024-07-01 suplanuota nuo 8 iki 14 priemonių, patvirtinta – nuo 7 iki 11. Didžiausia suplanuotų lėšų dalis Alytaus regiono – 100 proc. (127,57 mln. Eur), mažiausia – Kauno regiono – 43,72 proc. (115,05 iš 263,17 mln. Eur). Iki 2024-07-01 regionų plėtros tarybos patvirtino 94 (iš 113) aprašų 10 regionų plėtros planuose esančių regioninių pažangos priemonių už ~ 1 086,34 mln. Eur ES fondų lėšų (t. y. ~ 67 proc. Regionų plėtros programai skirtų lėšų), du regionai dar nesuplanavo 50 proc. lėšų. Terminų nenustatymas turėjo įtakos projektų įgyvendinimo pradžiai (2.2 poskyris, [23 psl.](#)).
- ✓ Iki 2023 m. pabaigos bendrai suplanuota 35 proc. Regionų plėtros programai numatytų lėšų, tačiau pusė regionų, t. y. 5 iš 10 (Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Utenos) iki 2023-12-31 nepasiekė sutartyje nustatytos reikšmės, t. y. suplanuota ES investicijų fondų lėšų suma sudarė mažiau kaip 35 proc. Regionai daugiausia regionų pažangos priemonių lėšų iki 2024-07-01 buvo suplanavę Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos priemonėse (181 proc., t. y. 125,6 mln. Eur iš 68 mln. Eur numatytų), mažiausiai – Aplinkos ministerijos priemonėje „Sutvarkyti praeityje užterštas ir pažeistas teritorijas“ (14 proc., t. y. 4,2 mln. Eur iš 30,6 mln. Eur). Nė vienoje iš 14 pažangos priemonių neplanuoja dalyvauti visos savivaldybės dėl ministerijų nustatytų išankstinių sąlygų, finansavimo trūkumo, problemos neaktualumo, politinių sprendimų. Nustatėme, kad 5 priemonėse (3 Aplinkos ir 2 Susisiekimo ministerijų) planuoja dalyvauti mažiau nei pusė savivaldybių, 11-oje nedalyvaus 34 savivaldybės, kurių dalyvavimas svarbus siekiant programos poveikio rodiklių (atsižvelgiant į tarpregioninius ir vidaus netolygumus). Pasirinkdamos nedalyvauti priemonėse, aktualiose konkrečioms savivaldybėms, jos nesprenžia problemų, kurias signalizuoja rodikliai (2.3 poskyris, [25 psl.](#)).
- ✓ Regionų plėtros planuose nustatomos neambicingos reikšmės: įvertinę 2022 m. faktines rodiklių reikšmes nustatėme, kad 2022 m. pasiekta 98 (iš 210) planuotų 2025 m. regionų plėtros planų poveikio rodiklių siektinų reikšmių. Regionų plėtros planuose nustatytos reikšmės nėra ambicingos, neparodo siekiamo progreso, poveikio, kadangi 5 Regionų plėtros tarybų pusė (vidutiniškai 10 iš 21) poveikio rodiklių faktinių 2022 m. reikšmių jau priartėjo arba viršijo siektinas 2025 m. reikšmes, nepradėjus įgyvendinti 2022–2030 m. regioninių pažangos priemonių (2.3 poskyris, [29 psl.](#)).

3. Stiprintinas Regionų plėtros programos valdymas

- ✓ Regionų plėtros programos priežiūros planas, kuriame turėtų būti nurodyti programos terminai ir apimtys, patvirtintas praėjus pusantrų metų po programos patvirtinimo. Be to, Vidaus reikalų ministerijos, kaip horizontalios programos valdytojos, vaidmuo neapibrėžtas kitų dalyvių atžvilgiu, todėl nėra sąlygų lyderystei, programą sudėtinga valdyti, nes jos dalyviai (ministerijos) yra savarankiški asignavimų valdytojai (3.1 poskyris, [32 psl.](#)).
- ✓ Programoje dalyvaujančių įstaigų kompetencijų tinklas sukurtas, bet jį jo sudėty neįtraukti ekspertai. Savivaldybėms trūksta ekspertinės pagalbos rengiant funkcinių zonų strategijas ir įgyvendinant joms skirtus projektus. Kompetencijų tinklas teikia konsultacijas regionų plėtros taryboms ir savivaldybių atstovams, tačiau Susisiekimo ministerijos teiktas

⁴ iki 2024 m. sausio 10 d.

konsultacijas 8 proc. (2 iš 26) savivaldybių įvertino „neigiamai“, 12 proc. (3 iš 26) – „patenkinamai“, Sveikatos apsaugos ministerijos – 32 proc. (12 iš 38) savivaldybių įvertino „patenkinamai“. Trūkstant metodinės pagalbos, jai esant nepakankamai konkrečiai ir detaliai, regionų plėtros tarybos ir savivaldybės negali gauti tinkamos ir aktualios informacijos dėl planuojamų priemonių (3.2 poskyris, 33 psl.).

Rekomendacijos

Vidaus reikalų ministerijai:

1. Siekiant užtikrinti, kad programa būtų įgyvendinama rezultatyviai ir efektyviai, imtis veiksmų dėl programos valdytojo vaidmens apibrėžimo kitų programos dalyvių atžvilgiu, tarpinstitucinio bendradarbiavimo stiprinimo ir terminų programos procesams įgyvendinti apibrėžimo (2-asis ir 3-asis pagrindinis audito rezultatas).
2. Siekiant, kad programos priemonės atliktų regionų poreikius, būtų identifikuotos regionų problemos, parengiamos taiklios priemonės regionų problemoms spręsti, peržiūrėti programos priemones ir užtikrinti kuo didesnį savivaldybių įtraukimą į regionų problemų identifikavimą ir ministerijų regioninių priemonių nustatymą (1-asis ir 2-asis pagrindinis audito rezultatas).

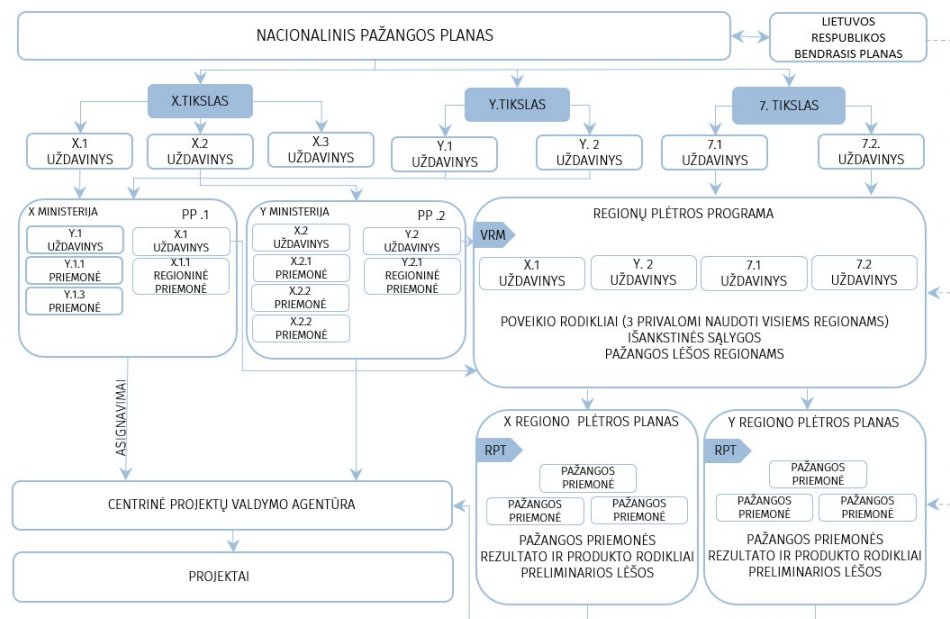
Ministerijai raštu teikėme pasiūlymus dėl programos įgyvendinimo tobulinimo.

Rekomendacijų įgyvendinimo priemonės ir terminai, laukiamas audito poveikis ir pokyčių vertinimo rodikliai pateikti ataskaitos dalyje „Rekomendacijų įgyvendinimo planas“ (36 psl.). Aktualią informaciją apie rekomendacijų įgyvendinimo būklę, rezultatus ir įvykusius pokyčius skelbiama atvirose duomenyse Valstybės kontrolės interneto svetainėje <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/AtviriDuomenys>.

JŪŽANGA

2022-06-29 Vyriausybė patvirtino 2022–2030 m. Regionų plėtros programą, kurios įgyvendinimas turi prisidėti prie Nacionalinio plėtros plano (NPP) 7-ojo strateginio tikslo – tvariai ir subalansuotai vystyti Lietuvos teritoriją ir mažinti regionų atskirtį. Šia programa siekiama įgyvendinti Valstybės pažangos strategiją ir jos pagrindu – Vyriausybės patvirtintus planavimo dokumentus, taip pat Lietuvos Respublikos teritorijos bendrajame plane nustatytas teritorijos naudojimo privalomąsias nuostatas⁵ (1 pav.).

1 pav. Regioninio planavimo schema

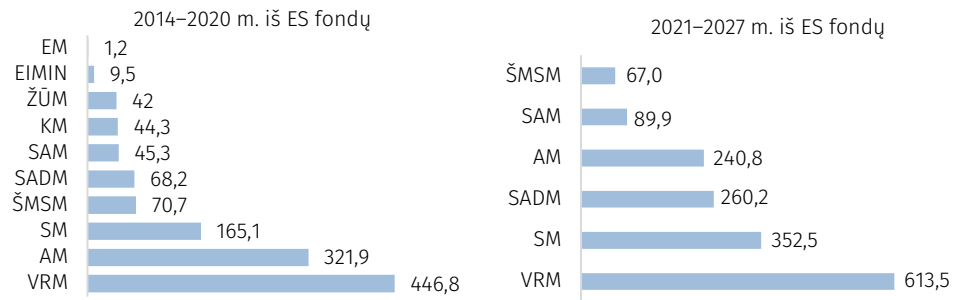
Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Centrinės projektų valdymo agentūros duomenis

Regionų plėtros programos (RPP) valdytojas – Vidaus reikalų ministerija. Programoje numatyta 14 regioninės pažangos priemonių. Jų įgyvendinimo konkrečiuose regionuose mastas ir joms reikalingos preliminarios lėšos turi būti numatomos regionų plėtros planuose, atsižvelgiant į konkretaus regiono problemas ir jų mastą, regiono prioritetinius veiksmus ir turimus finansinius išteklius. Subjektai, formuojantys ir įgyvendinantys valstybės politiką regionų plėtros srityje, pateikiami 3 priede.

Programai įgyvendinti numatyta 1,6 mlrd. Eur 2021–2027 m. ES finansinės paramos lėšų, kurios turi būti investuojamos į regionų vystymąsi pagal regionų plėtros tarybų parengtus regionų plėtros planus. 2022–2030 m., palyginti su 2014–2020 m. laikotarpiu, regionų plėtros planavimui finansavimas padidėjo 25 proc. (409 mln. Eur). Didžiausia procentinė dalis 2021–2027 m. laikotarpiu suplanuota VRM – 38 proc., mažiausia ŠMSM – 4 proc. (2 pav.).

⁵ Regioninės plėtros įstatymas, 4 str.

2 pav. Informacija apie 2014–2020 m. ir 2021–2027 m. ES finansavimo sumas, skirtas regioninėms pažangos priemonėms (mln. Eur)

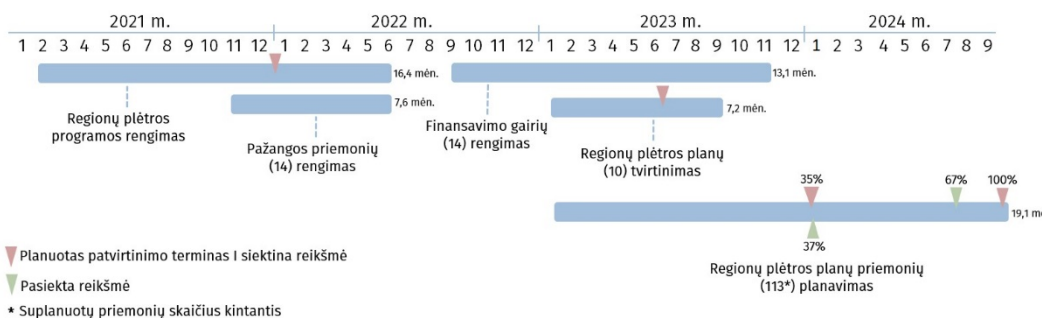
Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Vidaus reikalų ministerijos pateiktą informaciją ir 2022–2030 m. Regionų plėtros programoje pateikiamą informaciją

AUDITO REZULTATAI

1. 2022–2030 M. REGIONŲ PLĖTROS PROGRAMOS RENGIMAS VĖLAVO IR REGIONŲ POREIKIUS ATLIEPĖ IŠ DALIES

Regionų plėtros programos rengimas ir įgyvendinimo organizavimas užtruko: 2022–2030 m. programa pradėta rengti 2021 m., patvirtinta po daugiau nei 16 mėn., 2022–2023 m. ministerijos per 14 mėn. parengė Finansavimo gaires, 2023 m. regionų plėtros tarybos per 9 mėn. parengė visus 10 RPPL ir pasiekė tikslą – patvirtino RPPL pažangos priemonių už 35 proc. RPP numatytos ES fondų lėšų sumos. Iki 2024 m. liepos mėn. regionų plėtros planuose suplanuotos 94 pažangos priemonės už 1 086,34 mln. Eur ES fondų lėšų. Tai sudaro 67 proc. šioje programoje numatytų investicijų regionams (1,6 mlrd. Eur). Dėl 14 projektų sudarytos finansavimo sutartys (už 14,9 mln. Eur)⁶. Iki 2024 m. rugsėjo mėn. siekiama patvirtinti plėtros planuose esančių regioninių pažangos priemonių už 100 proc. RPP skirtų lėšų (3 pav.).

3 pav. 2022–2030 m. Regionų plėtros programos rengimo ir įgyvendinimo organizavimo laiko juosta

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Vidaus reikalų ministerijos duomenis

1.1. Programa rengta ir derinta apie 1,5 metų

1. Vertinome, ar visi regioninės politikos formavimą reglamentuojantys teisės aktai ir RPP parengti laiku⁷. Naujasis 2021–2027 m. ES fondų investicinis laikotarpis⁸ prasidėjo 2021 m., o pagrindiniai 2021–2027 m. ES programavimo laikotarpio strateginiai dokumentai ir ES struktūrinių fondų finansavimo teisinė bazė patvirtinta antraisiais programavimo metais

⁶ Trys socialinio būsto plėtros projektai Utenos r., Zarasų r. ir Visagino sav. (įgyvendinus projektus socialiniuose būstuose apsigyvens mažiausiai 118 žmonių); visos dienos modelio įdiegimo Molėtų r. sav. mokykloje projektas; Tauragės vaikų reabilitacijos centro-mokyklos „Pušėlė“ ir Tauragės meno mokyklos pritaikymo šiuolaikinio ir įtraukiojo ugdymo poreikiams projektas; projektas plėtoti apsaugoto būsto paslaugas suaugusiems asmenims su intelekto ir (ar) psichikos negalia Molėtų r. ir kt.

⁷ Strateginio valdymo įstatymas, 25 str. 3 d. (įsigaliojo 2021-01-01 (25 str. 3, 4, 5 ir 6 d. įsigaliojo 2020-07-10) ir XVIII Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planas, patvirtintas Vyriausybės 2021-03-10 nutarimu Nr. 155.

⁸ Prieiga per internetą: Apie 2021–2027 m. ES fondų investicijų programą | 2021–2027 ES investicijų interneto svetainė (esinvesticijos.lt) (žiūrėta 2024-05-15).

(2022 m.)⁹. FM pažymėjo, kad 2021–2027 m. Partnerystės sutarties ir Investicijų programos rengimo tempai labai sulėtėjo dėl COVID-19 pandemijos ir derybų dėl Sanglaudos politikos reglamentų, kurie buvo patvirtinti tik 2021 m. birželio mėn. Nustatėme, kad trys su regioninės politikos formavimu susiję teisės aktai: Strateginio valdymo metodika, Lietuvos Respublikos bendrasis planas ir 2022–2030 m. RPP, nebuvo parengti laiku – iki 2021 m. pabaigos (5 priedas). RPP rengimo ir derinimo procesas užtruko apie 1,5 m., t. y. programos patvirtinimas vėlavo 6 mėn., projektas keistas (perrašytas) 5 kartus (4 pav.).

4 pav. 2022–2030 m. Regionų plėtros programos rengimo, derinimo ir tvirtinimo laiko juosta

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktus ir Vidaus reikalų ministerijos pateiktą informaciją

- RPP projekto keitimams įtakos turėjo nacionalinės strateginio valdymo sistemos pokyčiai. Trys teisės aktai 2021–2022 m. keisti penkis ar daugiau kartų: Strateginio valdymo įstatymas (5 kartus), Strateginio valdymo metodika (9 kartus), Strateginio valdymo metodikos taikymą reglamentuojantis finansų ministro įsakymas (6 kartus). FM patvirtino RPP vėlavimo priežastis: pasikeitusi strateginio valdymo sistema, kai ilgai buvo neaišku, kaip veiks ne tik savivaldybės ir RPT, bet ir ministerijos. FM teigimu, esama regionų planavimo sistema dar sudėtingesnė nei ankstesnė, ja siekiama padidinti savivaldybių savarankiškumą.
- RPT ir savivaldybės nurodė, kad vėlavo teisės aktų priėmimas, lėtai vyko ir RPP rengimo organizavimas. Pasikeitus programavimo laikotarpiui, būtų naudinga nekeisti lėšų ir projektų planavimo bei įgyvendinimo proceso. EK Lietuvai rekomenduoja spartinti ES sanglaudos politikos įgyvendinimą¹⁰.

Regionų plėtros tarybų ir savivaldybių pateiktų nuomonių dėl Regionų plėtros programos rengimo organizavimo pavyzdžiai

- ✓ Nacionalinių teisės aktų priėmimas labai vėlavo, todėl planuojant ir įgyvendinant savivaldybių projektus kilo daug įvairių problemų.
- ✓ Viskas organizuojama labai lėtai, prireikia papildomų dokumentų (įvairių žemėlapių ir pan.), kurie jau turėjo būti parengti iki 2021–2027 m. ES finansavimo periodo pradžios.
- ✓ Visiems sunku organizuoti, rengti ir dalyvauti rengiant, nes labai vėluoja ministerijų priemonės, jų aprašai ir pati strategija: ES lėšų investavimo laikotarpis yra 2021–2027 metai, tačiau iki 2024 m. vasario mėn. nėra pasirašytos nė vienos projekto finansavimo ir administravimo sutarties pagal naujai suplanuotas priemones.
- ✓ Tikėjimės daugiau savivaldybių įtraukimo į RPP rengimo procesus, išsamesnės problemų analizės regioninėse savivaldybėse.
- ✓ Rengimas tik formalus, priemonės suplanuotos ministerijų, jų remiamos veiklos labai ribotos, visų regioninių priemonių savivaldybė negali įgyvendinti dėl nepakankamų regionui skirtų lėšų.

⁹ Beveik visos šalys 2022 m. pasirašė partnerystės sutartis (išskyrus Graikiją, kuri tai padarė 2021 m., ir Ispaniją, pasirašiusią 2023 m.). Prie šalių partnerystės sutartys nurodytos kaip regioninės politikos dokumentai. Čekija 2019 m. patvirtino „Čekijos Respublikos regioninės plėtros strategiją 2021+“.

¹⁰ Europos Komisija skelbia Lietuvai skirtą ekonominių ir socialinių iššūkių ataskaitą ir rekomendacijas – Europos Komisija (europa.eu), (žiūrėta 2024-06-20).

Darnaus judumo priemonės ribojimai neleidžia spręsti sostinės problemų. Supriešinami judumo, socialinės apsaugos, sveikatos priežiūros, švietimo problemų sprendimai, nes dėl nepakankamų lėšų nėra galimybių investuoti į Vilniaus m. savivaldybei svarbias prioritėtines sritis.

- ✓ Regioninės plėtros įstatyme numatyta mažinti socialinius-ekonominius skirtumus tarp regiono savivaldybių. Šis planas tikrai prie to neprisideda.

4. Regionų plėtros programos projektą jos valdytojas teikia tvirtinti Vyriausybei prieš tai jį aptaręs su suinteresuotomis šalimis, socialiniais ir ekonominiais partneriais, apsvaustę Nacionalinės regioninės plėtros taryboje, suderinęs su portfelio valdytoju¹¹. RPP projektai aptarti tarpinstitucinės darbo grupės¹², į kurios sudėtį buvo įtraukti regionų plėtros tarybų, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Portfelio valdytojo (FM) ir Aplinkos ministerijos (LRBP koordinatoriaus) atstovai, pasitarimuose, tačiau ne visi 2022–2030 m. RPP projektai aptarti su visais socialiniais ir ekonominiais partneriais¹³. Nustatėme, kad su visomis suinteresuotomis šalimis suderintas tik galutinis 2024-04-22 RPP projektas (6 priedas).
5. VRM patvirtino¹⁴, kad su konkrečių savivaldybių administracijomis neaptarė RPP projektų (jie buvo aptariami RPP rengimo darbo grupėje, kurioje dalyvauja RPT kolegijų pirmininkai ir LSA). RPT apklausos duomenimis, pirminis RPP projektas nebuvo aptartas daugiau nei su puse RPT (60 proc. / 6 RPT¹⁵), nes aptariant pirmąjį RPP variantą (2021 m. vasario mėn.) buvo įsisteigusios ne visos RPT, o galutinis projektas aptartas su 7 RPT. 52 proc. (16 iš 31) teigiamai atsakiusių savivaldybių nurodė, kad nebuvo suderintas pirmasis projektas, o 23 proc. (7 iš 31) patvirtino, kad nebuvo aptartas galutinis RPP projektas.
6. LSA nurodė¹⁶, kad į RPP rengimą buvo įtraukta tik iš dalies: LSA įtraukta nuo pat pradžių, kai VRM pradėjo rengti pirminį RPP projektą, tačiau nebuvo įtraukta į pirminius etapus, kai ministerijos identifikavo, sprendė ir siūlė savo srities regionines pažangos priemones. Auditorių nuomone, suinteresuotos šalys (savivaldybės ir RPT) turėtų būti įtrauktos anksčiau, kad pažangos priemonės būtų patrauklesnės savivaldybėms.
7. Viešojo valdymo sprendimų priėmimas turi būti grindžiamas pasiektų rezultatų stebėsenos duomenimis ir sprendimų finansinio, administracinio, socialinio ir kito poveikio vertinimu¹⁷. Nustatėme, kad rengdama 2022–2030 m. RPP VRM naudojosi 2019 m. ESTEP atliktu vertinimu¹⁸, 2019 m. atlikta savivaldybių apklausa ir 2014–2020 m. nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Regioninė plėtra“ tarpinstitucinio veiklos plano tam tikrų sričių vertinimu. Iš apklausos matyti, kad skiriasi problemos (vietos poreikiai), su kuriomis susiduria regionai ir priemonės, kurias nustato ministerijos. Tik vienoje srityje sutapo regionų ir RPP regionines pažangos priemones rengusių ministerijų prioritetas – švietimo kokybės problemos.

¹¹ Strateginio valdymo metodika, 103 p.

¹² Patvirtintos vidaus reikalų ministro 2021-02-15 įsakymu Nr. 1V-117 „Dėl tarpinstitucinės darbo grupės sudarymo“.

¹³ RPT, savivaldybėmis, visuomene, Aplinkos ir Finansų ministerijomis, Centrine projektų valdymo agentūra, Nacionalinės regionų plėtros taryba.

¹⁴ 2024-02-14 el. p. VRM teiktas komentaras į savivaldybėms pateiktą 1 klausimą dėl RPP projektų aptarimo.

¹⁵ Tauragės, Marijampolės, Alytaus, Utenos, Kauno, Utenos, Telšių regionų plėtros tarybos.

¹⁶ LSA 2023-12-20 Valstybės kontrolei teikta informacija.

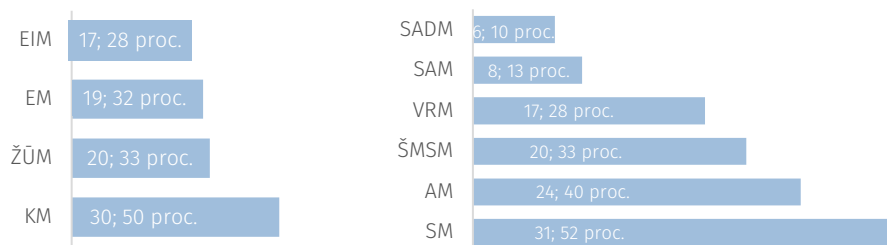
¹⁷ Strateginio valdymo įstatymas, 4 str. 3 p.

¹⁸ 2019-04-04 UAB „ESTEP Vilnius“. Lietuvos ūkio sektorių finansavimo po 2020 m. vertinimas: Regioninė plėtra (regioninė politika).

1.2. Programoje dalyvaujančių ministerijų regioninės pažangos priemonės galėjo būti taiklesnės

8. Vertinome, ar patvirtintos visų RPP dalyvaujančių ministerijų plėtros programų regioninės pažangos priemonės ir ar visos jos parengtos bendradarbiaujant su regionais¹⁹. Kadangi teisės aktuose nebuvo nustatyto termino pažangos priemonėms suplanuoti, 6 ministerijų 14 regioninės pažangos priemonės patvirtintos skirtingu terminu per 7 mėn.: nuo 2021-11-10 (SADM) iki 2022-06-29 (VRM). 5 iš 6 ministerijų (išskyrus VRM) regioninės pažangos priemonės parengtos į PP rengimo grupes įtraukus visas suinteresuotas šalis, išskyrus regionus (RPT) ir savivaldybes (LSA).
9. Viena pagrindinių VRM nurodytų²⁰ 2022–2030 m. RPP patvirtinimo vėlavimo priežasčių: užtruko kitų ministerijų plėtros programų, kuriose planuojamos regioninės pažangos priemonės, rengimas, tvirtinimas. Visos dalyvaujančios ministerijos patvirtino susidūrusios su sunkumais, kurie lėmė lėtesnį regioninių pažangos priemonių rengimą ir tvirtinimą (pvz.: dėl ilgo ir sudėtingo PP rengimo ir derinimo proceso, nuolat kintančių teisės aktų reikalavimų) (7 priedas).
10. Dvi iš šešių ministerijų (VRM ir SAM) pateikė analizes ir apklausas, kurios buvo atliktos prieš rengiant jų PP patvirtintas regionines pažangos priemones, o 4 ministerijos (SADM, ŠMSM, SM, AM) patvirtino, kad neatliko savivaldybių ir kitų apklausų. 78 proc. savivaldybių ir 90 proc. RPT patvirtino, kad ministerijos, prieš rengdamos 2022–2030 m. RPP regionines pažangos priemones, neatliko apklausų, todėl problemos lieka nepakankamai išnagrinėtos.
11. Visos 10 RPT ir daugiau nei pusė savivaldybių nurodė, kad galėjo būti platesnis regioninių pažangos priemonių sąrašas: 37 (iš 60) savivaldybės nurodė, kad trūksta regioninių pažangos priemonių tų ministerijų (SM, AM, ŠMSM, VRM, SAM, SADM) veiklos srityse, kurių regioninės pažangos priemonės yra numatytos 2022–2030 m. RPP, o 38 (iš 60) savivaldybės nurodė, kad trūksta kitų programoje nedalyvaujančių ministerijų (KM, ŽŪM, EM, EIM) priemonių (5 pav., 8 priedas).

5 pav. Savivaldybių, nurodžiusių, kad trūksta atitinkamų ministerijų veiklos srityse vykdomų priemonių, skaičius ir procentai

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal savivaldybių pateiktus duomenis

¹⁹ Strateginio valdymo įstatymas, 4 str. 5 p., ir Strateginio valdymo metodika.

²⁰ VRM raštu Valstybės kontrolei teikta informacija 2023-11-03.

12. Finansų ministerija NPP tarpinėje ataskaitoje²¹ pažymi, kad ministerijos, prieš pradėdamos planuoti investicijas, turėtų būti atlikusios analizę ir duomenimis pagrindusios konkrečios srities problemas, priešastis, reikiamas priemones, kad investicijos būtų produktyvios. Auditorių nuomone, turėtų būti imtasi priemonių dėl regionų problemų identifikavimo ir ministerijų regioninių priemonių tinkamumo įvertinimo.
13. Ministerijų plėtros programose problemos ir jų mastas nurodomi remiantis objektyviais informacijos šaltiniais (audito institucijų, EK, EBPO ar kitų institucijų, tarptautinių organizacijų atliktais vertinimais, statistiniais duomenimis ir kita informacija)²². 6 RPP dalyvaujančių ministerijų regioninėse pažangos priemonėse problemos pagrįstos duomenimis, tačiau 2 iš 6 ministerijų (ŠMSM, VRM) nurodė, kad 2 regioninėms pažangos priemonėms iš dalies trūko patikimų ir objektyvių duomenų.

Ministerijų (Vidaus reikalų ir Švietimo, mokslo ir sporto) pateikti duomenų trūkumo pavyzdžiai

- ✓ ŠMSM pažymėjo, kad rengiant ŠMSM regioninę pažangos priemonę („Padidinti ugdymo prieinamumą atskirtį patiriantiems vaikams“) duomenų pakako tik iš dalies: trūko patikimų ir objektyvių duomenų apie mokyklų aplinkos pritaikymą neįgaliesiems. Pagrindinė priežastis – Mokyklų aplinkos pritaikymo klausimynas ir jo pildymo tvarka. ŠMSM atkreipė NŠA dėmesį, kad taip renkami duomenys (ŠVIS sistemoje) nėra visiškai objektyvūs ir laiku pateikiami.
- ✓ VRM nurodė, kad duomenų trūko iš dalies rengiant VRM regioninę pažangos priemonę („Pagerinti viešųjų paslaugų prieinamumą, darbo vietų pasiekiamumą ir tam reikalingų išteklių naudojimo efektyvumą“): buvo susidurta su iššūkiu, kad dalis duomenų nebuvo prieinami savivaldybių lygiu, todėl buvo neįmanoma jų apibendrinti regionų (apskričių) lygiu. Kitas problemos aspektas – kai kurių duomenų retas perskaičiavimas, pavyzdžiui, gyvenimo kokybės indeksas perskaičiuojamas 2–3 metų atsilikimu. VRM, siekdama aktualių ir maksimaliai tikslių duomenų, kreipėsi į Valstybės duomenų agentūrą, kad ši apskaičiuotų ir pateiktų ministerijai duomenis tokiu pjūviu (savivaldybių), kokio reikia analizei atlikti. Gyvenimo kokybės indekso atveju VRM veiksmų nesiėmė, nes šio indekso rodikliai perskaičiuojami atsižvelgiant į Finansų ministerijos finansavimą, skirtą šiam projektui.

14. Nustatėme, kad ne visoms savivaldybėms ir regionams aktualios problemos sutampa su dalyvaujančių ministerijų nustatytomis problemomis. 5 proc. (3 iš 60) savivaldybių patvirtino, kad problemos identifikuotos savivaldybių ir patvirtintos 2022–2030 m. RPP (iš kurių VRM – 1 ir 2 problemos) nesutapo. 27 proc. (16 iš 60) savivaldybių pažymėjo, kad jų iškeltos problemos nesutapo su kitų 5 ministerijų pažangos priemonėse iškeltomis problemomis: didžiausias AM ir SM priemonių problemų nesutapimas²³ (9 priedas).
15. Regioninės pažangos priemonės atveju, jei aktualu, nurodomos išankstinės sąlygos, t. y. reikalavimai, skirti NPP pažangos uždavinių veiksmingam ir rezultatyviam įgyvendinimui užtikrinti, kuriuos įgyvendinus įgyjama teisė RPPL pažangos priemonių įgyvendinimui naudoti regioninės pažangos priemonės finansinius išteklius²⁴. 5 ministerijų regioninėse pažangos priemonėse visos išankstinės sąlygos pagrįstos, susijusios su teisiniu pagrindu, 1 ministerijos (ŠMSM) regioninių pažangos priemonių finansavimo gairėse nėra nustatyta išankstinių sąlygų. 8 iš 10 RPT (išskyrus Panevėžio ir Šiaulių RPT) nurodė, kad dėl

²¹ Finansų ministerija. 2023 m. rugsėjo mėn. Nacionalinio pažangos plano įgyvendinimo tarpinė ataskaita. 18–19 psl.

²² Strateginio valdymo metodika, 67.1.4 p.

²³ AM (11 problema. Nepakankamai veiksminga aplinkos monitoringo sistema kelia riziką, kad aplinkos kokybės valdymo sprendimai priimami trūkstant pagrįstos informacijos); SM (1 problema – Transporto sektorius generuoja didžiausią šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir transportui būdingų oro teršalų dalį Lietuvoje), AM (6 problema. Mažėja natūralių ir pusiau natūralių teritorijų, silpnėja gamtinio karkaso teritorijų ekologinis potencialas, nyksta biologinė įvairovė, degradoja ekosistemos, mažėja jų teikiamų paslaugų kokybė).

²⁴ Strateginio valdymo metodika, 67.3.2.3 p.

priemonėse numatytų išankstinių sąlygų reikalavimų ne visos regiono savivaldybės planuoja dalyvauti įgyvendinant visas priemones. Visos savivaldybės patvirtino, kad 11 šių pažangos priemonių (išskyrus 2 ŠMSM²⁵ ir 1 SAM²⁶) numatyti ribojimai pagal išankstines sąlygas iš anksto apriboja visų savivaldybių galimybes dalyvauti visose ES lėšomis finansuojamose investicijose (10 priedas).

Pokyčiai audito metu:

VRM 2024 m. kovo mėn.²⁷ inicijavo RPP įgyvendinimo tarpinį (pažangos) vertinimą, kuriame bus siekiama įvertinti regioninių pažangos priemonių tinkamumą ir pakankamumą, siekiant NPP 7 strateginio tikslo ir regionų plėtros planuose nustatytų tikslų.

1.3. Programos finansavimui trūksta tikslumo

16. Regionų plėtros programoje planuojant pažangos lėšas regionams užtikrinama, kad regionų plėtros planams įgyvendinti būtų nustatoma LR ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos tikslui skiriamų sutartyje nurodytų Europos Sąjungos fondų (Europos socialinis fondas, Europos regioninės plėtros fondas, Sanglaudos fondas) lėšų dalis.²⁸ LRV programoje numatyta, kad ES struktūrinių fondų lėšų dalis, perskirstoma per RPT, sudarys 30 proc.²⁹
17. Regionų plėtros programos valdytojas (VRM) ir portfelio valdytojas (FM) skirtingai taiko formulę, pagal kurią apskaičiuojama minimali ES fondų lėšų dalis, tenkanti regionams. VRM skaičiavimais, 2022–2030 m. regionų plėtros planavimui skirta suma yra 3 proc. mažesnė (1,624 mlrd. Eur), nei nustatyta RPĮ (1,810 mlrd. Eur), ir iki 30 proc. trūksta 186 mln. Eur. FM išaiškinimu, RPP numatyta suma (1,624 mlrd. Eur) sudaro 28,26 proc. ir iki 29,46 proc. trūksta 4 mln. Eur. Dėl to neaišku, kokia tiksli suma turi būti skirta RPP įgyvendinimui.

Finansų ministerijos pateiktas formulės taikymo pavyzdys

Apskaičiuojant regionams skirtinų ES fondų lėšų dalį, turėtų būti įtraukiama Investicijų programos (ERPF, SF ir ESF+) lėšų dalis, kuri yra skirta projektams įgyvendinti, t. y. be techninės paramos. Techninės paramos lėšų dalis neturėtų būti apskaičiuojama, nes šios lėšos skiriamos administravimo išlaidoms, taip pat ir RPP priemonių administravimui. LRV 2022-06-29 nutarimu patvirtino RPP, kuriai įgyvendinti skirta 1,624 mlrd. Eur ES lėšų arba 28,26 proc. Papildomai regionų projektams įgyvendinti planuojama skirti apie 65,1 mln. Eur BF lėšų (Sostinės regiono projektams). Bendra regionams numatytų lėšų suma su BF siekia 1,689 mlrd. Eur. Tokiu atveju, apskaičiuojant regionų lėšas be techninės paramos, iki 29,46 proc. trūksta 4 mln. Eur (nepriskaičiuojant BF 69 mln. Eur). Taip pat siūlome bendruomenių inicijuotas vietos plėtros veiklas laikyti prisidedančiomis prie regionų plėtros ir įskaičiuoti į bendrą sumą dar 41,52 mln. Eur.

18. Regionų projektams įgyvendinti, kurie finansuojami 2021–2027 m. ES fondų lėšomis, mažiausia galima projektų vykdytojo nuosava finansavimo suma turėtų būti ne mažiau

²⁵ ŠMSM regioninių priemonių finansavimo gairėse nėra numatytų išankstinių sąlygų.

²⁶ SAM priemonėje 11-001-02-10-03 (RE) „Gerinti kokybiškų visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumą regionuose“ 4 savivaldybės nurodė neplanuojančios dalyvauti dėl kitų priežasčių: lėšų trūkumo, nėra poreikio ir dalyvauja kitoje priemonėje.

²⁷ Vertinimo paraiška Finansų ministerijai buvo pateikta 2024-03-18 raštu „Dėl patikslintų vertinimo poreikio paraiškų 2024–2027 metų vertinimo planui pateikimo“; registracijos numeris 1D-1271.

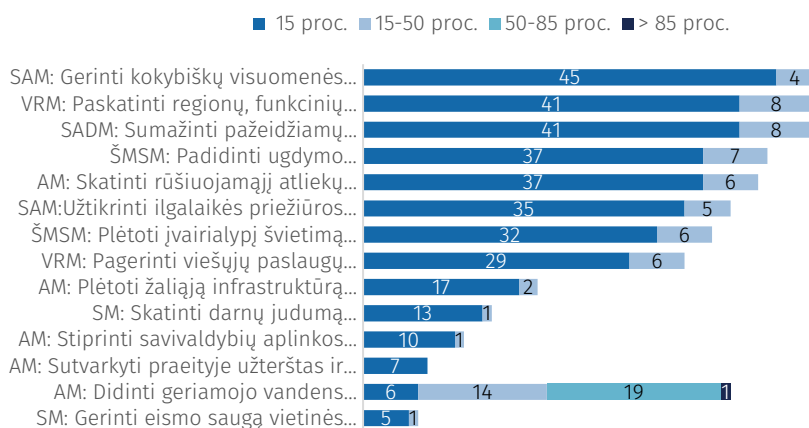
²⁸ Regioninės plėtros įstatymas, 2000-07-20 Nr. VIII-1889, 5 str.

²⁹ Seimo 2020-12-11 nutarimu Nr. XIV-72 patvirtinta XVIII Vyriausybės programa, 174.2 p.

kaip 15 proc. visų projekto tinkamų finansuoti išlaidų³⁰; Vidurio ir Vakarų Lietuvos regione arba Sostinės regione, išskyrus Vilniaus miesto savivaldybę, – ne mažiau kaip 15 proc. visų projekto tinkamų finansuoti išlaidų; Vilniaus m. sav. – ne mažiau kaip 25 proc. visų projekto tinkamų finansuoti išlaidų.³¹

19. Visos (10) RPT pasitvirtino RPPL ir numatė ne mažiau kaip 15 proc. nuosavų lėšų. 6 RPPL pažangos priemonėse dalyvaujančios savivaldybės apklausoje nurodė, kad iš savivaldybių biudžeto lėšų neplanuojamas finansavimas 3 priemonėms (AM: skatinti rūšiuojamųjų atliekų surinkimą; AM: didinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą; SAM: užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą), nes finansuoti planuoja projektų partneriai (pareiškėjai). Daugiausiai (45) savivaldybių nurodė, kad planuoja prisidėti prie RPPL numatytų priemonių įgyvendinimo 15 proc. savivaldybės biudžeto lėšų, 1 savivaldybė nurodė, kad planuoja prisidėti 85 proc. ir daugiau (6 pav.).

6 pav. Skaičius savivaldybių, kurios nurodė, kad planuojamas finansavimas iš savivaldybės biudžeto regionų plėtros planuose numatytais pažangos priemonėms įgyvendinti

Šaltinis – Valstybės kontrolės atliktos savivaldybių apklausos duomenys

20. RPP lėšos regionams paskirstytos pagal tvarką, kuri pateikiama Strateginio valdymo metodikos 5 priede³². Preliminariai numatomos pažangos lėšos regionams paskirstytos įvertinus aspektus, numatytus RPP IV dalyje³³. Daugiausia lėšų suplanuota didmiesčių regionams, mažiausiai – Telšių (94,88 mln. Eur) ir Tauragės regionuose (108,13 mln. Eur). Pagal ES lėšas, suplanuotas vienam regiono gyventojui, didžiausia dalis tenka Tauragės ir Utenos, o mažiausia – Vilniaus ir Kauno regiono gyventojams (7 pav.).

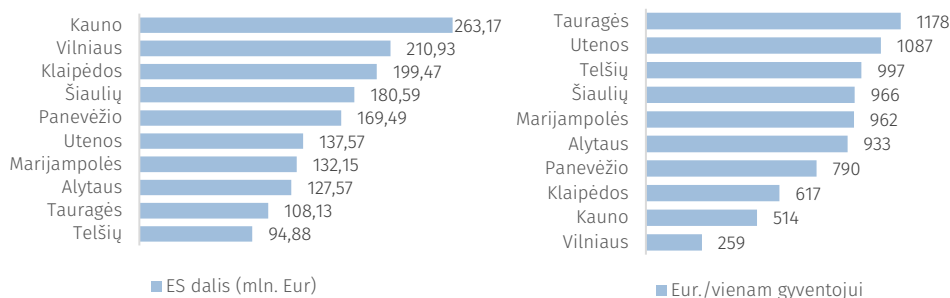
³⁰ Vyriausybės 2023-07-31 nutarimas Nr. 612 „Dėl 2021–2027 m. ES fondų investicijų programos ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ Lietuvai skirtų lėšų paskirstymo“, 2.1.1, 2.1.2.1, 2.1.2.2 p.

³¹ Ten pat, 2.1.1, 2.1.2.1, 2.1.2.2 p.

³² Vyriausybės 2021-04-28 nutarimu Nr. 292 patvirtinta strateginio valdymo metodika (suvestinė redakcija 2023-10-01–2023-12-31), priedas (Preliminarius pažangos lėšų kiekvienam regionui poreikio apskaičiavimo tvarkos aprašas).

³³ 1) regioninėms pažangos priemonėms patvirtintose plėtros programose numatytą NPP finansinės projekcijos dalį (NPP 7-ojo tikslo uždavinių pažangos priemonių, kurios nėra nustatytos kitose plėtros programose, atveju – ES fondų investicijų programos 5-ajam prioritetui „Lietuva arčiau piliečių“ tenkančią investicijų dalį); 2) finansavimo šaltinio naudojimo sąlygas ir apribojimus – privalomąją investicijų tvarių miestų plėtrai dalį (8 proc. Europos regioninės plėtros fondo), taip pat atvejus, kai Vilniaus regionui ES fondų investicijų programoje skirta konkreiti investicijų suma arba nustatyti remiamų veiklų apribojimai (toliau – finansavimo šaltinio išlygos); 3) pastoviąją pažangos lėšų dalį, kuri apskaičiuota regionams lygiomis dalimis ir kuri yra lygi 20 proc. atitinkamos regioninės pažangos priemonės ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų sumos (išskyrus finansavimo šaltinio išlygas).

7 pav. Preliminarios pažangos lėšos regionams: 2022–2030 m. Regionų plėtros programos ES dalis (mln. Eur) ir Eur vienam gyventojui

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Vidaus reikalų ministerijos pateiktą informaciją ir 2020–2030 m. Regionų plėtros programoje pateikiamą informaciją

21. Atlikę apklausą nustatėme, kad ne visoms savivaldybėms ir RPT aiškūs kriterijai, pagal kuriuos 2022–2030 m. RPP preliminariai paskirstytos pažangos lėšos (1623,9 mln. Eur) 10-iai regionų: 25 proc. savivaldybių kriterijai neaiškūs, 27 proc. savivaldybių ir 50 proc. RPT aiškūs tik iš dalies. Savivaldybės ir RPT nurodė, kad kriterijai ir apskaičiavimo formulė žinomi, bet neaišku, kaip formulė pritaikyta praktiškai (1 lentelė).

1 lentelė. Savivaldybių pateiktų atsakymų dėl kriterijų aiškumo pavyzdžiai

Savivaldybių, atsakiusių „ne“ ir „iš dalies“, pateiktų komentarų pvz.	RPT, atsakiusių „iš dalies“, pateiktų komentarų pvz.:
<ul style="list-style-type: none"> • Nurodyta formulė ir duomenys, bet kaip tiksliai apskaičiuojamas paskirstymas, savivaldybės nežino. • „RPP IV dalyje numatyti lėšų tarp regionų paskirstymo kriterijai. Su kriterijais susipažinta, tačiau tikslų skaičiavimų, kaip kriterijai įvertinti skaitine reikšme, kaip regionams apskaičiuotos konkrečios sumos, VRM nepateikė.“ • „Formulė ir kriterijų reikšmės buvo pateiktos. Neaišku, kodėl būtent tokie kriterijai buvo pasirinkti.“ • „Aiškūs kriterijai, tačiau ne formulės praktinis taikymas.“ • „Formulė ir patvirtinti kriterijai yra, tačiau kaip veikia formulė, nėra labai aišku“. 	<ul style="list-style-type: none"> • „Lėšų paskirstymo metodika patvirtinta, aiški. ES lėšų regionams kintamosios dalies apskaičiavimų, problemų masto įvertinimo balais nematėme, patikrinti galimybių neturėjome. VRM prašėme pateikti, kad galėtume susipažinti / įvertinti, tačiau paskaičiavimų negavome.“ • „Preliminariai numatomų pažangos lėšų regionams paskirstymas paaiškintas Regionų plėtros programoje, patvirtintoje Vyriausybės 2022-06-29 nutarimu Nr. 713, tačiau detalių formulių nepateikta“. • „Neaišku, kaip formulė pritaikyta praktiškai.“

Šaltinis – Valstybės kontrolės atliktos savivaldybių apklausos duomenys

Auditorių nuomone, ministerijos turėtų vienodai taikyti formulę, pagal kurią apskaičiuojama programai skirta suma, o finansavimo paskirstymo kriterijai turėtų būti vienodai suprantami visiems regionams ir savivaldybėms.

1.4. Pasiektos 5 iš 9 Nacionalinio pažangos plano rodiklių, susijusių su regionų plėtra, 2022 m. reikšmės

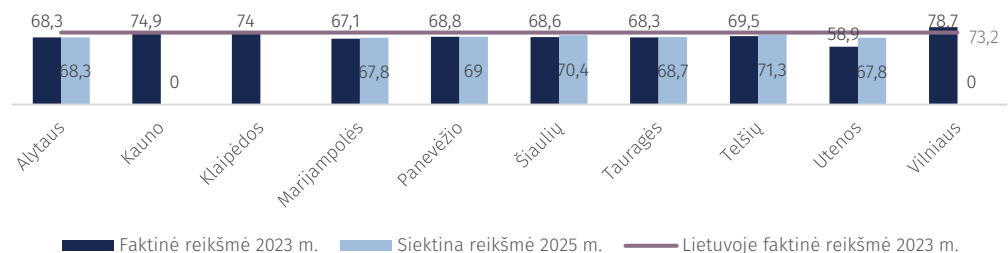
22. Viešojo valdymo sprendimai ir planavimo dokumentai tarpusavyje turi būti susieti aiškiais loginiais ryšiais, o jų visuma turi sudaryti sąlygas pasiekti ilgalaikę ir darnią valstybės pažangą, užtikrinti veiksmingą valdžios sektoriaus finansų planavimą ir naudojimą.³⁴ Priimant viešojo valdymo sprendimus, planuojant ir įgyvendinant planavimo dokumentus, pagrindinis

³⁴ Strateginio valdymo įstatymas, 2020-06-25 Nr. XIII-3096, 4 str. 1 p.

dėmesys turi būti skiriamas strateginiams tikslams, pažangos uždaviniams ir tęstinės veiklos uždaviniams nustatyti ir jiems įgyvendinti laiku, tinkamais būdais, atsisakant vertės nekurančios veiklos ar funkcijų.³⁵

23. Vertinome, ar visų NPP rodiklių, susijusių su NPP 7.1 ir 7.2 uždavinių įgyvendinimu, už kuriuos atsakinga VRM, pasiektos planuotos metinės reikšmės ir ar VRM kasmet analizavo šių metinių reikšmių įgyvendinimą.³⁶ Nustatėme, kad nepasiektos 4³⁷ iš 9 NPP rodiklių 2022 m. planinės siektinos reikšmės³⁸ (nuo 87 iki 97 proc.), susijusios su regionų plėtra, už kurių įgyvendinimą atsakinga VRM. Jau pasiektos 3³⁹ iš 9 NPP poveikio rodiklių 2025 m. siektinos reikšmės (11 priedas). VRM kasmet analizavo NPP rodiklių (7.1, 7.2) siektinų metinių reikšmių įgyvendinimą, analizės pateiktos 2022–2023 m. veiklos ataskaitose⁴⁰. Atlikus analizę, atsižvelgiant į kontekstą ir pokyčius, rodiklių reikšmės nekoreguotos, kad būtų skatinama pažanga.
24. Išanalizavę 10 regionų 2023 m. stebėsenos duomenis, nustatėme, kad gyventojų užimtumas didžiausias Vilniaus, Kauno ir Klaipėdos regionuose. Alytaus, Tauragės, Panevėžio ir Marijampolės regionuose 2022 m. pasiektos 2025 m. planuotos reikšmės (8 pav.).

8 pav. Gyventojų užimtumo lygis (15–64 m.) proc. regionuose ir Lietuvoje 2023 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 10 regionų plėtros planų 2023 m. įgyvendinimo ataskaitas ir Vidaus reikalų ministerijos pateiktus duomenis

25. Rodiklio „Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (ne finansų įmonių), tenkanti vienam dirbančiajam per metus (tūkst. Eur.)“ visuose regionuose siektina 2025 m. reikšmė jau buvo pasiektą 2022 m., tačiau, palyginti su vidurkiu šalyje (2022 m. – 30,6 tūkst. Eur), geresnė situacija buvo tik dviejuose regionuose (Telšių – 38,7 tūkst. Eur. ir Vilniaus – 35,8 tūkst. Eur.), prasčiausia – Utenos (19,7 tūkst. Eur.), Alytaus (20,6 tūkst. Eur.) (9 pav.).

³⁵ Ten pat, 4 str. 2 p.

³⁶ Vyriausybės 2021-04-28 nutarimu Nr. 292 patvirtinta strateginio valdymo metodika, 220 ir 221 p.

³⁷ 1) Vidutinio BVP vienam gyventojui nuokrypis regionuose, palyginti su šalies BVP vienam gyventojui (to meto kainomis)/proc.; 2) Vidutinis gyvenimo kokybės indekso nuokrypis savivaldybėse, palyginti su savivaldybių gyvenimo kokybės indekso vidurkiu/indeksu punktai; 3) Gyventojų užimtumo lygis (15–64 metų) kiekviename regione ne mažiau kaip, proc., 4) Asmenys, patiriantys skurdo riziką ar socialinę atskirtį kiekviename regione, ne daugiau kaip, proc.

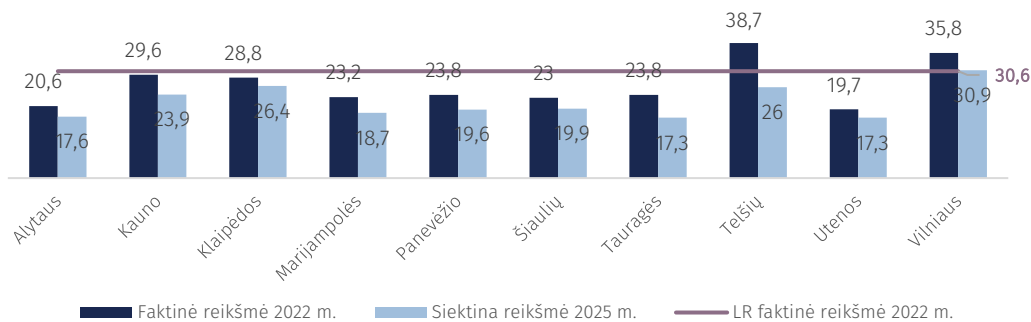
³⁸ VRM SVP (2022–2024 m., 2023–2025 m.).

https://vrm.lrv.lt/uploads/vrm/documents/files/00000_VRM_SVP_2022-2024_KEITIMAS.pdf (2022–2024 m.), <https://vrm.lrv.lt/media/viesa/saugykla/2023/12/K7xu4kGUAjC.pdf> (2023–2025 m.)

³⁹ 1) Gyventojų užimtumo lygis (15–64 metų); 2) Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansinių įmonių), tenkanti vienam dirbančiajam per metus Lietuvoje; 3) Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansinių įmonių), tenkanti vienam dirbančiajam kiekviename regione.

⁴⁰ Prieiga per internetą: <https://vrm.lrv.lt/lt/administracine-informacija/planavimo-dokumentai-2/veiklos-ataskaitos/>.

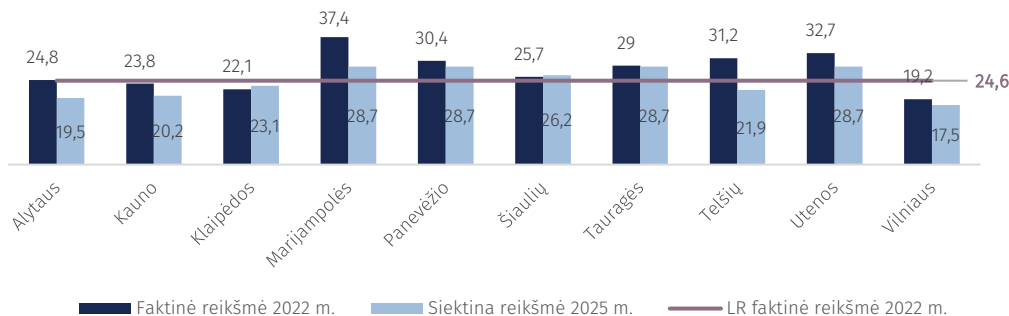
9 pav. Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (ne finansų įmonių), tenkanti vienam dirbančiajam per metus (tūkst. Eur) regionuose ir Lietuvoje 2022 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 10 regionų plėtros planų 2023 m. įgyvendinimo ataskaitas ir Vidaus reikalų ministerijos pateiktus duomenis

26. Išanalizavę rodiklio „Asmenys, patiriantys skurdo riziką ar socialinę atskirtį (proc.)“ 2022 m. faktines reikšmes regionuose, nustatėme, kad vienintelis regionas pasiekė 2025 m. siektiną rodiklio reikšmę (Šiaulių regione 2022 m. faktinė reikšmė – 25,7 proc., 2025 m. siektina reikšmė – 26,2 proc.). Palyginti su bendra rodiklio 2022 m. reikšme Lietuvoje, didmiesčiuose: Vilniuje (19,2 proc.), Klaipėdoje (22,1 proc.), Kaune (23,8 proc.), asmenų, patiriančių skurdo riziką, buvo mažiau nei visoje šalyje (2022 m. – 24,6 proc.). Prasčiausia situacija, palyginti su bendru šalies vidurkiu 2022 m., buvo Marijampolės (37,4 proc.), Utenos (32,7 proc.) ir Telšių (31,2 proc.) regionuose (10 pav.).

10 pav. Asmenys, patiriantys skurdo riziką ar socialinę atskirtį (proc.) regionuose ir Lietuvoje 2022 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 10 regionų plėtros planų 2023 m. įgyvendinimo ataskaitas ir Vidaus reikalų ministerijos pateiktus duomenis

27. EBPO nurodoma⁴¹, kad skurdo mažinimas tebėra svarbus iššūkis Lietuvai, o Covid-19 pandemija galėjo padidinti socialinį pažeidžiamumą. Gyventojų, gyvenančių žemiau skurdo ribos, dalis pradėjo mažėti tik neseniai, o pagal skurdo rizikos lygį esame antri tarp Europos EBPO šalių (2020 m. duomenimis). EK Lietuvai rekomenduoja mažinti regioninius skirtumus skatinant savivaldybių bendradarbiavimą teikiant viešąsias paslaugas⁴².
28. Auditorių nuomone, būtų tikslinga peržiūrėti NPP 7 tikslo 2022 m. pasiektų poveikio rodiklių reikšmes, siektinas reikšmes 2025 m. ir jas koreguoti atsižvelgiant į kontekstą ir pokyčius. Valstybės kontrolės 2024 m. atlikto audito „Strateginio valdymo ir biudžeto formavimo pokyčiai“ Vyriausybės kanceliarijai teiktai rekomendacijai numatyta priemonė

⁴¹ OECD „Economic Surveys: Lithuania 2022“, 49 psl.

⁴² Europos Komisija skelbia Lietuvai skirtą ekonominių ir socialinių iššūkių ataskaitą ir rekomendacijas – Europos Komisija (europa.eu), (žiūrėta 2024-06-20).

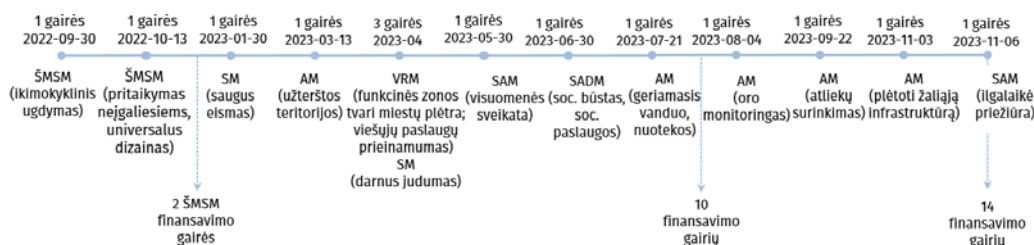
„Atlikta 2021–2030 m. Nacionalinio pažangos plano rodiklių peržiūra, pasiūlant rodiklių modelį, kuris nekonfrontuotų su valstybės finansinėmis galimybėmis“, kurios įgyvendinimo terminas – 2024 III ketv.

2. 2022–2030 M. REGIONŲ PLĖTROS PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRADŽIA NEPAKANKAMAI ORIENTUOTA Į REZULTATĄ

2.1. Ministerijų pažangos priemonių finansavimo gairių derinimas ir tvirtinimas užtruko ir buvo su trūkumais

29. Siekiant įgyvendinti Regioninės plėtros įstatyme nustatytą nacionalinės regioninės politikos tikslą ir uždavinius, plėtros programos, kuriose nustatytos regioninės pažangos priemonės, valdytojai, suderinę su RPP valdytoju (VRM) ir regiono plėtros planą administruojančiąja institucija (CPVA), aptarę su RPT, patvirtina kiekvienos regioninės pažangos priemonės finansavimo gaires⁴³.
30. Parengtos visos 14 regioninių pažangos priemonių finansavimo gairės, bet jų rengimas ir tvirtinimas užtruko 14 mėn. (nuo 2022-09-30 iki 2023-11-06). 2022 m. pirmosios patvirtintos švietimo srities, vėliausiai – 2023 m. pabaigoje – sveikatos apsaugos gairės (11 pav.).

11 pav. 2022–2030 m. Regioninių pažangos priemonių finansavimo gairių parengimo procesas

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktus ir Vidaus reikalų ministerijos pateiktą informaciją

31. Strateginio valdymo metodikoje nenustatyti terminai, per kiek laiko nuo RPP patvirtinimo turėtų būti patvirtintos Finansavimo gairės. VRM tarpinstitucinės darbo grupės posėdyje⁴⁴ buvo nustatytos planuojamos gairių tvirtinimo datos 3 (iš 6) ministerijoms (AM, SAM ir SADM), kurios iki 2023-05-30 nebuvo parengusios 7-ių gairių. Nustatėme, kad 5 (iš 7) gairės (4 AM ir 1 SAM) buvo parengtos nesilaikant VRM tarpinstitucinėje darbo grupėje nustatytų terminų: vėluota nuo 1 iki 4 mėn. (12 priedas). Ministerijų pateiktos pagrindines priežastys, dėl kurių gairių rengimas užtruko: ilgi derinimo procesai, žmogiškųjų išteklių kaita ir trūkumas.

⁴³ Strateginio valdymo metodika, 104.2 p.

⁴⁴ 2023-05-30. Prieiga per internetą: Darbo grupės posėdžiai – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (lrv.lt) (žiūrėta 2024-04-12).

32. Visos RPT patvirtino, kad užtrukęs atsakingų ministerijų regioninių pažangos priemonių finansavimo gairių tvirtinimas sukėlė sunkumų rengiant regionų plėtros planų pažangos priemones ir jų vėlavimą. 5 iš 6 RPP dalyvaujančių ministerijų (ŠMSM, VRM, SAM, AM, SM) keitė⁴⁵ regioninių pažangos priemonių finansavimo gaires dėl to, kad jos buvo patvirtintos nepilnos apimties ir buvo keičiamos projektų finansavimo sąlygos. Alytaus RPT nurodė, kad, iš esmės pakeitus finansavimo gaires ar jų projektų esmines nuostatas, reikia perplanuoti regiono projektus ir visas procedūras pradėti iš naujo.
33. Visos 10 RPT pažymėjo, kad teikė pastabų ministerijoms dėl regioninių pažangos priemonių finansavimo gairių projektų, tačiau ne į visas atsižvelgta (pavyzdys). RPT nurodė, kad neturi suvestinės informacijos, į kurias pastabas ministerijos atsižvelgė, nes derinimo pažymų negauta.

Regionų plėtros tarybų pateikti neatsižvelgimo į jų teiktas pastabas dėl regioninių pažangos priemonių finansavimo gairių projektų pavyzdžiai

- ✓ Vilniaus RPT nurodė, kad ne į visas RPT pastabas dėl regioninių pažangos priemonių finansavimo gairių buvo atsižvelgta (teiktos pastabos dėl 13, į 12 neatsižvelgta).
 - ✓ Tauragės RPT nurodė, kad po derinimo TAIS priemonėmis neužtikrinamas grįžtamasis ryšys – derinimo pažyma negauta.
 - ✓ Telšių RPT nurodė, kad teikė pastabas AM dėl vandentvarkos pažangos priemonės paramos intensyvumo ir SM – dėl darnaus judumo planų miestuose. Į pastabas ministerijos neatsižvelgė.
 - ✓ Šiaulių RPT nurodė, kad buvo atsižvelgta į 3–5 proc. teiktų pastabų. RPT duomenimis, AM ir SAM atsižvelgė į finansavimo gairių projekto pasiūlymą ir teiktas pastabas dėl siekiamų rodiklių aprašymo kortelių, tačiau kitos ministerijos neatsižvelgė.
-

34. Vertiname, ar Finansavimo gairės buvo patvirtintos su stebėsenos kortelėmis, kuriomis turi būti vadovaujama nustatant stebėsenos rodiklius, skaičiuojant jų pasiekimas ir atsiskaitant už jų pasiekimą⁴⁶. Nustatėme, kad 2 (iš 6) ministerijų 4 (iš 14) finansavimo gairės patvirtintos be stebėsenos rodiklių aprašymo kortelių. Vienos (iš 14) ministerijos (SM) gairės iki 2024-04-25 buvo be šių kortelių, o tai lėtina RPP įgyvendinimo procesą, nes patvirtintus stebėsenos korteles RPT turi keisti RPPL ir nurodyti ar patikslinti siekiamas stebėsenos rodiklių reikšmes. CPVA teigimu, gaires patvirtintus be šių kortelių, neįmanoma apskaičiuoti rodiklių, todėl tai tampa problema tiek rengiant RPPL, tiek derinant kvietimų planus.
35. Ministerijų regioninių pažangos priemonių gairių rengimo procesas užtruko, jos buvo pavirtintos ne visos apimties, o tai regionams sukėlė sunkumų tvirtinant regionų plėtros planų pažangos priemonių aprašus ir turi įtakos vėlesniam regionų investicijų suplanavimui ir įgyvendinimui regionuose. Siekiant užtikrinti, kad regioninių pažangos priemonių finansavimo gairių derinimo ir tvirtinimo procesai būtų sklandūs, regionai galėtų tinkamai ir laiku parengti RPPL, ministerija turėtų numatyti kito laikotarpio RPP pažangos priemonių ir finansavimo gairių parengimo terminus.

Pokyčiai audito metu:

2024-03-15 Finansų ministerija nustatė⁴⁷, kad regioninių pažangos priemonių stebėsenos

⁴⁵ Vidaus reikalų ministerijos 2024-05-21 pateikta informacija.

⁴⁶ Finansų ministro 2022-06-22 įsakymu Nr. 1K-237 patvirtintos 2021–2027 m. ES fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklės, 33 p.

⁴⁷ Finansų ministro 2024-03-15 įsakymas Nr. 1K-105 „Dėl finansų ministro 2022-06-22 įsakymo Nr. 1K-237 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo“ pakeitimo“.

rodiklių aprašymo kortelės turi būti tvirtinamos kartu su regioninių pažangos priemonių finansavimo gairėmis. Pagal Finansų ministerijos nustatytą reguliavimą, tas šių pažangos priemonių stebėsenos rodiklių aprašymo korteles, kurios ministerijos įsakymu dar nepatvirtintos su gairėmis, ministerija įsakymu (prie gairių) turi patvirtinti iki 2024-06-30.

SM regioninės pažangos priemonės Nr. 10-001-05-03-07 (RE) „Gerinti eismo saugą vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse“ finansavimo gairėse stebėsenos kortelės patvirtintos 2024-05-23⁴⁸.

2.2. Užtruko regionų plėtros planų rengimas ir vertinimas

36. Visoms 2022–2030 m. RPP priemonėms įgyvendinti regiono plėtros taryba rengia ir tvirtina regiono plėtros planą⁴⁹, kuris gali būti tvirtinamas ne visos apimties: pateikiant ne visus pažangos priemonių aprašus ir (arba) ne visas pažangos priemonės veiklas⁵⁰. Vertinome, ar parengti visų 10 regionų plėtros planai. Nustatėme, kad RPT 2023 m. patvirtino visus dešimt: pirmasis planas su dviem švietimo regionų plėtros planų pažangos priemonėmis patvirtintas 2023-01-30 Utenos regiono, paskutinis – 2023-09-06 – Panevėžio regiono su viena švietimo priemone (13 priedas).
37. RPPL suplanuota priemonių nuo 8 iki 14, patvirtinta nuo 7 iki 11. Daugiausia jų suplanavo Kauno regionas – 14, mažiausiai – Telšių (8). Didžiausia suplanuotų RPPL lėšų dalis Alytaus regione – 100 proc. (127,57 mln. Eur), mažiausia Kauno – 43,72 proc. (115,05 iš 263,17 mln. Eur). Iki 2024-07-01 RPT patvirtinta 94 (iš 113) aprašų 10 regionų plėtros planuose esančių regioninių pažangos priemonių už ~ 1 086,34 mln. Eur ES fondų lėšų (t. y. ~ 67 proc. RPP skirtų ES fondų lėšų). RPPL aprašų skaičius nėra galutinis, nes visi RPPL patvirtinti regionų plėtros planų pažangos priemonių aprašai rengiami kaupiamuoju būdu (2 lentelė).

2 lentelė. Informacija apie 10 regionų plėtros planų patvirtintuose pažangos priemonių aprašuose suplanuotas priemones ir preliminarų lėšų poreikį iki 2024-07-01

RPT	Preliminariai suplanuotos lėšos regionams (ES dalis, mln. Eur)	RPPL pažangos priemonių aprašuose suplanuotas preliminarus ES fondų lėšų poreikis (mln. Eur)	Suplanuota RPPL dalis (proc.)	Patvirtinta RPPL pažangos priemonių aprašų	Suplanuota RPPL pažangos priemonių	Pasirašyta sutarčių (mln. Eur)
Alytaus	127,57	127,57	100,00	9	9	3,91
Kauno	263,17	115,05	43,72	11	14	
Klaipėdos	199,47	140,02	70,20	8	10	
Marijampolės	132,15	87,01	65,84	10	13	
Panevėžio	169,49	120,89	71,33	8	13	
Šiaulių	180,13	136,81	75,76	9	10	
Tauragės	108,13	86,25	79,77	11	12	4,79
Telšių	94,88	47,39	49,95	7	8	
Utenos	137,57	74,12	53,88	11	12	6,21
Vilniaus	210,93	151,22	71,69	10	12	
	1623,95	1 086,34	66,90	94	113	14,92

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Vidaus reikalų ministerijos duomenis

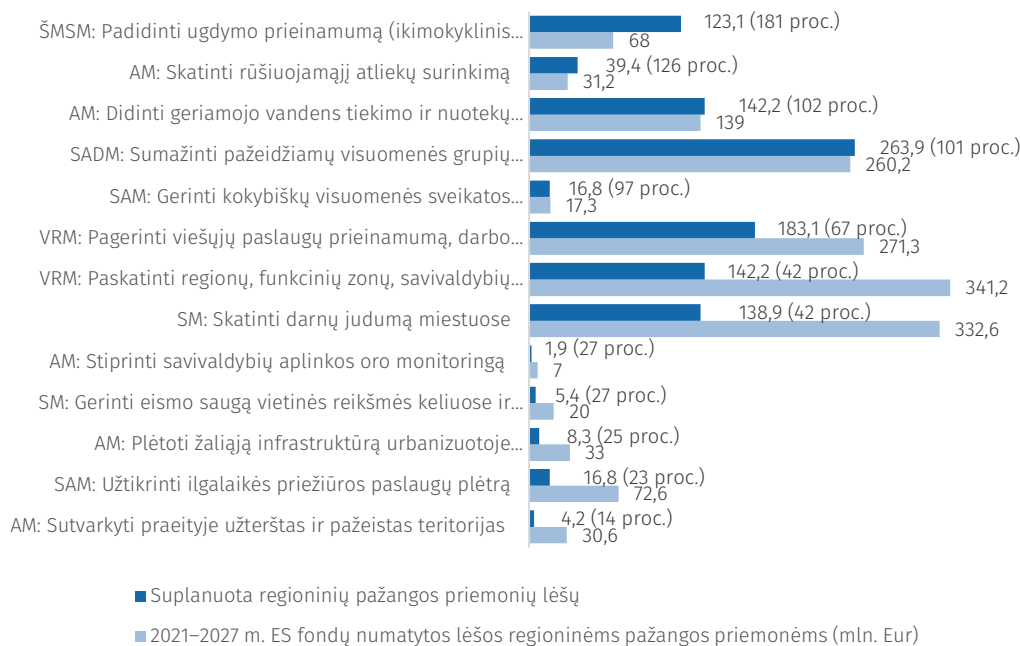
⁴⁸ Patvirtinta 2024-05-23 susisiekiimo ministro įsakymu Nr. 3-176.

⁴⁹ Regioninės plėtros įstatymas, 12 str. 3 d.1 p.

⁵⁰ Strateginio valdymo metodika, 123 p.

38. Regionai daugiausia RPPL regionų pažangos priemonių lėšų iki 2024-07-01 buvo suplanavę Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos priemonėse (181 proc., t. y. 125,6 mln. Eur iš 68 mln. Eur numatytų), mažiausiai – Aplinkos ministerijos priemonėje „Sutvarkyti praeityje užterštas ir pažeistas teritorijas“ (14 proc., t. y. 4,2 mln. Eur iš 30,6 mln. Eur) (12 pav.).

12 pav. Iki 2024-07-01 suplanuota regioninių pažangos priemonių lėšų pagal ministerijų parengtas regionines pažangos priemones (mln. Eur)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 2024-07-01 Vidaus reikalų ministerijos informaciją

39. Rengiant RPPL turi būti atsižvelgiama į RPP nuostatas ir įgyvendinimo priežiūros planą, regioninių pažangos priemonių finansavimo gaires, ES ar kitą tarptautinę finansinę paramą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimus⁵¹. Nustatėme, kad visų regionų RPPL parengti atsižvelgus į teisės aktuose numatytus aspektus, išskyrus RPP įgyvendinimo priežiūros planą, nes jis iki 2024-01-10 nebuvo patvirtintas⁵², todėl nebuvo patvirtintų RPPL parengimo terminų visam programos laikotarpiui⁵³.
40. Rengiant RPPL turi būti įvertinami savivaldybių vykdomųjų institucijų pasiūlymai⁵⁴. Nustatėme, kad savivaldybių teikti siūlymai buvo įvertinti, tačiau 11 proc. (6 iš 56) savivaldybių patvirtino, kad į jų teiktus pasiūlymus nebuvo atsižvelgta. 90 proc. (9 iš 10) apklaustų RPT (išskyrus Šiaulių) taip pat patvirtino, kad savivaldybės teikė jiems pasiūlymų dėl RPPL, tačiau 33 proc., arba 3⁵⁵ (iš 9), RPT nurodė, kad į jų pasiūlymus nebuvo atsižvelgta.

⁵¹ Strateginio valdymo metodika, 117 p.

⁵² RPP įgyvendinimo priežiūros planas patvirtintas vidaus reikalų ministro 2024-01-10 įsakymu Nr. 1V-32.

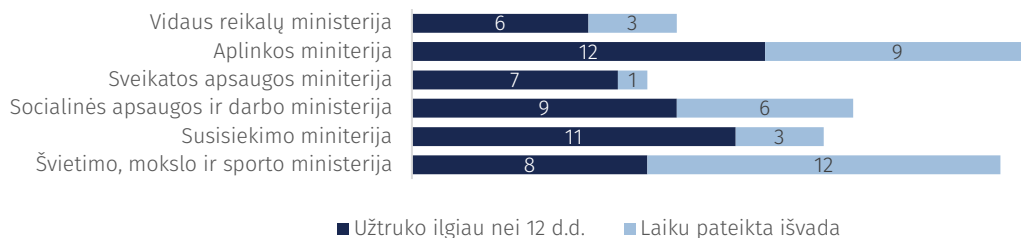
⁵³ Vidaus reikalų ministerija biudžeto naudojimo sutartyse, sudarytose Vidaus reikalų ministerijos su Regionų plėtros tarybomis 2022 metams (šių metų sutartys sudarytos 2022 m. sausio mėn.), 2023 metams (šių metų sutartys sudarytos 2023 m. sausio mėn.) ir 2024 metams (šių metų sutartys sudarytos 2024 m. sausio mėn.), nustatė, kokie rodikliai turi būti pasiekti rengiant regionų plėtros planus.

⁵⁴ Strateginio valdymo metodikos 117 p.

⁵⁵ Kauno, Panevėžio ir Tauragės RPT.

41. RPP valdytojas ir PP valdytojai RPPL projekto vertinimo išvadas turi pateikti RPT administracijai per 12 darbo dienų⁵⁶. Nustatėme, kad visos ministerijos laiku neatliko visų regiono RPPL projektų vertinimų: RPT pateiktais duomenimis, 90 proc. (84 iš 93) RPPL projektų vertinimo išvadų ministerijos vėlavo pateikti nuo 1 iki 28 darbo dienų (14 priedas). Iš ministerijų pateiktų 10 regionų RPPL 89 vertinimo išvadų 53 pagal regionines pažangos priemones pateiktos pavėluotai (nuo 1 iki 17 d. d.), tai sudarė 60 proc. visų ministerijų pateiktų šių išvadų pavyzdžių; 34 išvados (38 proc.) pateiktos per Strateginio valdymo metodikoje nustatytus terminus (13 pav.).

13 pav. Atvejų skaičius, kai programoje dalyvaujančių ministerijų išvados parengimo trukmė užtruko

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 6 programoje dalyvaujančių ministerijų pateiktą informaciją

42. Ministerijos pateikė pagrindines RPPL vertinimo išvadų vėlavimo priežastis: dėl žmogiškųjų išteklių kaitos ir stokos, didelio darbuotojų darbo krūvio, poreikio tikslinti pateiktą informaciją, didelės apimties, užtrukusių pastabų ir rekomendacijų derinimo ir pan.
43. Auditorių nuomone, siekiant užtikrinti sklandesnį programos planavimą ir tinkamus RPPL rengimo, vertinimo ir patvirtinimo procesus, kito laikotarpio programos procesai turėtų būti standartizuoti: svarbu, kad programos įgyvendinimo priežiūros planas būtų parengtas laiku ir laikomasi teisės aktuose nustatytų RPPL vertinimo terminų.

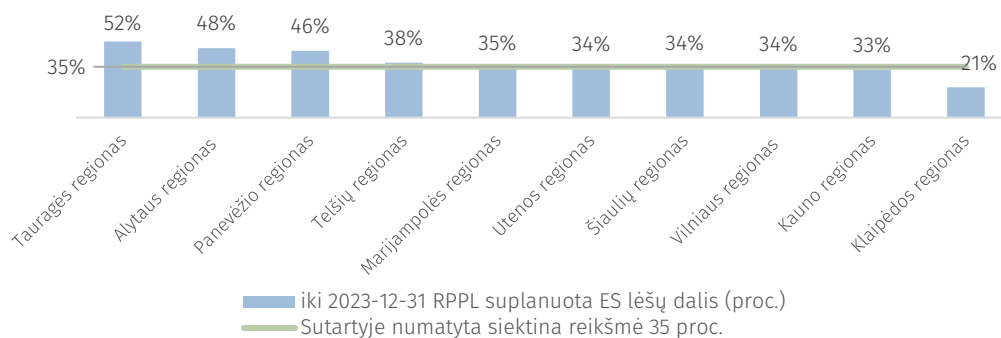
2.3. Regionų plėtros planų priemonių planavimas vyko „iš apačios į viršų“ tik iš dalies

44. Su kiekviena RPT sudarytoje 2023 m. valstybės biudžeto lėšų naudojimo sutartyje iki 2023 m. pabaigos buvo numatyta RPPL suplanuoti 35 proc. RPP skirtų ES fondo lėšų. Nustatėme, kad bendra iki 2023 m. pabaigos suplanuota ES fondų lėšų suma sudarė 37 proc., tačiau pusė regionų (5⁵⁷ iš 10) iki 2023-12-31 nepasiekė sutartyje nustatytos reikšmės: RPPL suplanuota ES fondų lėšų suma sudarė nuo 21 iki 34 proc. (14 pav.). Regionams laiku nesuplanavus RPPL numatytų regioninių pažangos priemonių aprašų (dėl užtrukusio planavimo dokumentų rengimo), vėluojama skelbti kvietimus teikti projektus, todėl laiku nepanaudojamos ES lėšos.

⁵⁶ Strateginio valdymo metodikos 125 p.

⁵⁷ Vilniaus, Kauno, Klaipėdos, Šiaulių ir Utenos.

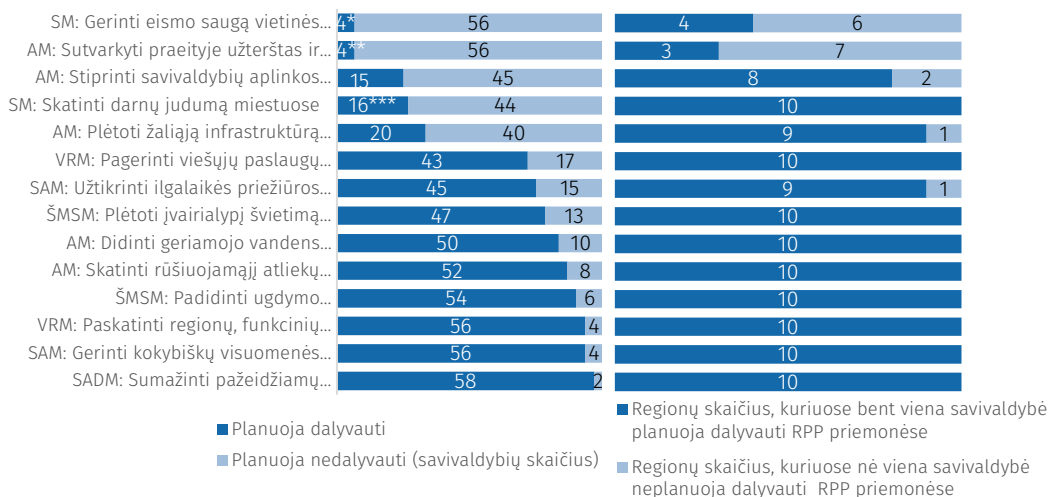
14 pav. Regionų plėtros planuose suplanuotų lėšų dalis iš programoje regionui numatytų lėšų (proc.)

Šaltinis – 10 regionų plėtros tarybų 2023 m. regiono plėtros planų įgyvendinimo ataskaitos

45. VRM planavo⁵⁸, kad visos RPPL priemonės bus suplanuotos iki 2024 m. vidurio (liepos mėn.), tačiau 2022–2030 m. RPP įgyvendinimo priežiūros plane⁵⁹ numatytas kitas terminas – regionai iki 2024 m. rugsėjo mėn. RPPL pažangos priemonių aprašuose turi pasitvirtinti 100 proc. ES finansinės paramos lėšų. NPP tarpinėje ataskaitoje⁶⁰ pažymima: analizuojant PP valdytojų pateiktą informaciją apie jų įgyvendinimo pažangą, kylančias problemas ir rizikas, identifikuotos bendro pobūdžio problemos, aktualios daugumai PP valdytojų. Viena svarbiausių problemų – pažangos priemonių įgyvendinimo vėlavimas ar įgyvendinimas mažesnės apimties, nei planuota.
46. Vertinome, ar visos regioninės pažangos priemonės planuojamos įgyvendinti visose savivaldybėse. Nustatėme, kad nė viena savivaldybė neketina dalyvauti visose 14-oje 2022–2030 m. RPP regioninės pažangos priemonių, 5 priemonėse (3 AM ir 2 SM) planuoja dalyvauti mažiau nei pusė savivaldybių (15 pav.).

15 pav. Savivaldybių / regionų, planuojančių dalyvauti 2022–2030 m. Regionų plėtros programos regioninėse pažangos priemonėse, analizė (savivaldybių / regionų skaičius)

* Pagal išankstines sąlygas remiamos tik investicijos į juodųjų dėmių ir avaringų vietų pašalinimą vietinės reikšmės keliuose

** Pagal išankstines sąlygas remiamos investicijos tose teritorijose, kuriose potencialių taršos židinių tankumas 300 gyv./km², didesnio tankumo ir aplinkinėje teritorijoje (iki 2 km.) – vnt./km²

*** Pagal išankstines sąlygas gali dalyvauti 18 savivaldybių, turinčių „Darnaus miesto judumo planą“.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal savivaldybių 2024 m. kovo–balandžio mėn. pateiktos apklausos rezultatus

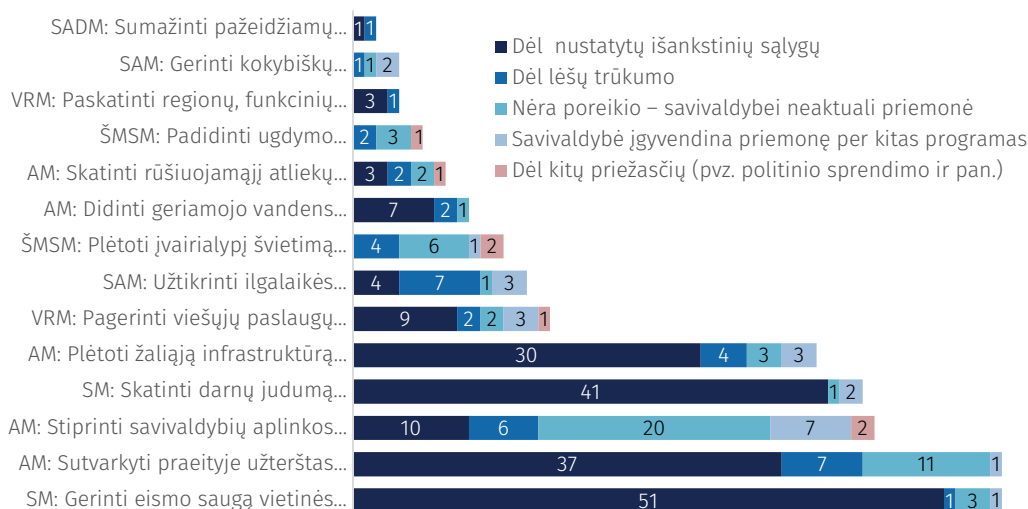
⁵⁸ 2023-10-10 susitikimo su VRM atstovais teikta informacija.

⁵⁹ Patvirtintame 2024-01-10 vidaus reikalų ministro įsakymu Nr. 1V-32.

⁶⁰ Finansų ministerija. 2023 m. rugsėjo mėn. Nacionalinio pažangos plano įgyvendinimo tarpinė ataskaita. 18 p.

47. Daugiausia savivaldybių (56 iš 60) neplanuoja dalyvauti 2-ose regioninėse pažangos priemonėse, pavyzdžiui, SM priemonėje „Gerinti eismo saugą vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse“: 91 proc. (51 iš 56) dėl finansavimo gairėse nustatytų išankstinių sąlygų apribojimų, 5 proc. (3 iš 56), nes neaktuali priemonė ar problema, 2 proc. (1 iš 56) dėl lėšų trūkumo, 2 proc. (1 iš 56), nes priemonę įgyvendina kitomis savivaldybės vykdomomis priemonėmis iš kitų finansavimo šaltinių. Savivaldybių teigimu, mažiausiai aktuali AM priemonė „Stiprinti savivaldybių aplinkos oro monitoringą“, todėl joje neplanuoja dalyvauti 33 proc. (20 iš 60) savivaldybių (16 pav.).

16 pav. Savivaldybių nurodytos priežastys, dėl kurių neplanuojama dalyvauti 2022–2030 m. Regionų plėtros programos priemonėse

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal savivaldybių 2024 m. kovo–balandžio mėn. pateiktos apklausos rezultatus

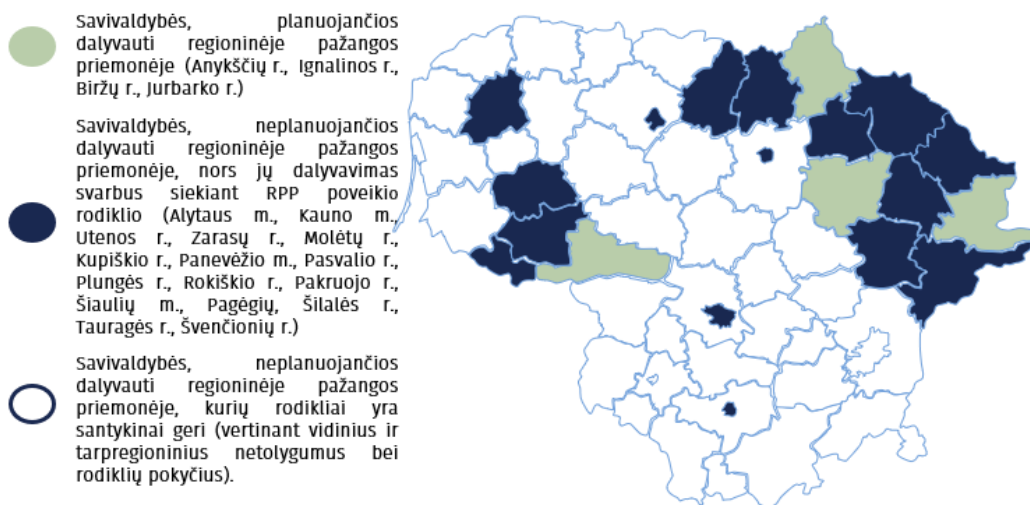
48. Nustatėme, kad 11-oje (iš 14) regioninių pažangos priemonių neplanuoja dalyvauti 34 savivaldybės, kurių dalyvavimas svarbus siekiant programos poveikio rodiklių (atsižvelgiant į tarpregioninius ir vidinius netolygumus⁶¹) (16 priedas). Pavyzdžiui, AM priemonėje „Sutvarkyti praeityje užterštas ir pažeistas teritorijas“ gali dalyvauti 60 savivaldybių, tačiau planuoja dalyvauti tik 4 savivaldybės, nors 16 dalyvavimas labai svarbus siekiant programos poveikio rodiklio⁶², tačiau priemonė joms nepatraukli. Daugiausia savivaldybių (37) įvardijo (16 pav.), kad jų netenkina išankstinės priemonės sąlygos⁶³. Pasirinkdamos nedalyvauti priemonėse, aktualesiose konkrečioms savivaldybėms, jos nesprenžia problemų, kurias signalizuoja rodikliai (17 pav.).

⁶¹ Išskiriant savivaldybes, kurių dalyvavimas yra labai svarbus siekiant RPP rodiklių, VRM analizuotos rengiant RPP surinktos pradinės rodiklių reikšmės regionų ir savivaldybių lygiu, atitinkamų rodiklių pasiektos reikšmės ir pokyčiai, palyginti su pradine reikšme. Vertinti netolygumai tarp regionų ir savivaldybių regiono viduje (rodiklio reikšmių savivaldybėse standartinis nuokrypis) ir netolygumai tarp visų 60-ies savivaldybių, taip pat šių netolygumų pradinių reikšmių pokyčiai.

⁶² Potencialių taršos židinių tankumas 300 gyv./km², didesnio tankumo ir aplinkinėje teritorijoje (iki 2 km.) – vnt./km².

⁶³ Projektai įgyvendinami urbanizuotose teritorijose, kurių gyventojų tankis didesnis kaip 300 gyv./km², ir aplinkinėje teritorijoje (iki 2 km). Reklituota žemė naudojama želdynų ir želdinių įrengimui, socialiniams būstams, ūkinei, kultūrinei, sporto ar bendruomeninei veiklai.

17 pav. Aplinkos ministerijos regioninėje pažangos priemonėje „Sutvarkyti praeityje užterštas ir pažeistas teritorijas“ planuojančių (ne)dalyvauti savivaldybių poveikio rodiklio analizė.

Rodiklis: Potencialių taršos židinių tankumas 300 gyv./km², didesnio tankumo ir aplinkinėje teritorijoje (iki 2 km.) – vnt./km²

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal savivaldybių 2024 m. liepos mėn. ir Vidaus reikalų ministerijos pateiktą informaciją.

49. STRATA pažymi⁶⁴, kad 7 NPP tikslo uždaviniai prisideda, bet neapima visos regioninės politikos. Dėl regioninės dimensijos horizontalumo ji patenka į daugelio ministerijų kompetencijos lauką, todėl prie regioninės plėtros prisidedama įgyvendinant kitus NPP tikslus ir taikant kitas priemones. Nagrinėjome, ar savivaldybės dalyvauja kitose programose (neskaitant RPP). Visos patvirtino, kad dalyvauja kitose savivaldybės, valstybės ir kitomis privačiomis ir tarptautinėmis lėšomis finansuojamose programose ar priemonėse, kurios sprendžia regionų problemas (17 priedas).

Panevėžio regiono pavyzdys

Panevėžio regione esančios 6 savivaldybės⁶⁵ nurodė, kad, neskaitant RPP, 2023 m. dalyvavo 73 priemonėse ir (ar) projektuose (pvz.: INTERREG VI-A Latvijos ir Lietuvos 2021–2027 m. programa, Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšomis (EGADP) finansuojama Tūkstantmečio mokyklų programa, Susisiekimo ministerijos Kelių priežiūros ir plėtros programa (KPPP), Vaikų ir jaunimo socializacijos projektų įgyvendinimas ir kt.), kuriems 2023 m. buvo panaudota 18,73 mln. Eur, iš jų: valstybės 3,39 mln. Eur, savivaldybės 12,6 mln. Eur ir 2,75 mln. Eur kitų finansavimo šaltinių. 2022–2030 m. RPP regioninėms pažangos priemonėms įgyvendinti preliminariai numatyta 169,49 mln. Eur. 2024-05-21 VRM pateiktais duomenimis, suplanuota 71,33 proc. skirtų lėšų (120,89 mln. Eur). (15 priedas).

50. Vertinome, ar pasiektos planuotos visų RPPL poveikio rodiklių metinės reikšmės⁶⁶. VRM paaiškinimu⁶⁷, poveikio rodiklių siektinos reikšmės yra suplanuotos tik 2025 m. ir 2030 m. (dalies RPP poveikio rodiklių siektinos reikšmės suplanuotos RPP, dalies – tik regionų PP). Įvertinti, ar pasiektos planuotos poveikio rodiklių reikšmės, bus galima 2026 m. ir 2031 m. pradžioje.

⁶⁴ STRATA. Vyriausybės strateginės analizės centras (2023). 2021–2030 m. Nacionalinio pažangos plano tikslų intervencijų logikos vertinimas: 1, 2, 5, 7, 8 ir 9 tikslai, 105 p.

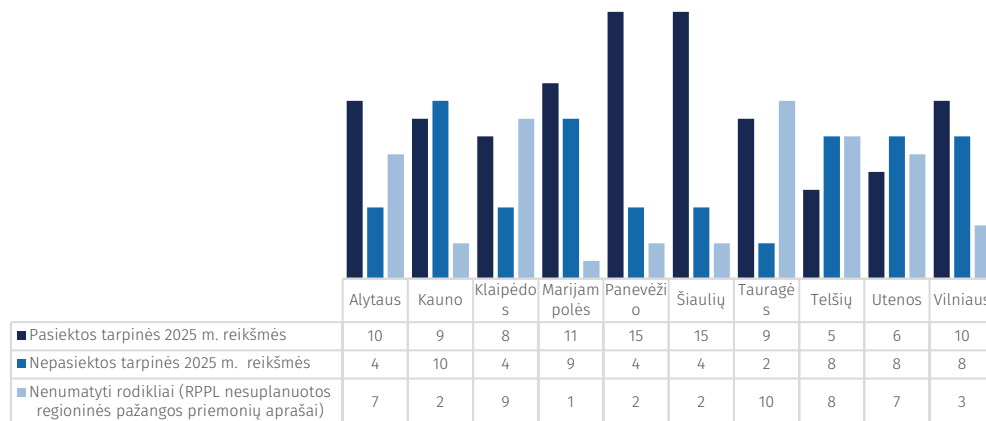
⁶⁵ Biržų r., Kupiškio r., Pasvalio r., Rokiškio r., Panevėžio m. ir Panevėžio r.

⁶⁶ Strateginio valdymo sistemoje naudojamų pažangos ir tęstinės veiklos stebėsenos rodiklių nustatymo ir skaičiavimo gairės, 9.1 p. <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/3494867225a311eea0b6cad9848a9596>

⁶⁷ Vidaus reikalų ministerijos 2024-02-14 el. paštu Valstybės kontrolei teiktas atsakymas.

51. Nustatytų siektinų 2022 metinių reikšmių nėra. Įvertinę 2022 m. faktines rodiklių reikšmes, nustatėme, kad 2022 m. pasiekta 98 (iš 210) planuotų 2025 m. RPPL poveikio rodiklių siektinų reikšmių, nepasiekta – 61 (iš 210), 51 rodiklis nenumatyta, nes iki 2023 m. pabaigos nebuvo suplanuotų regionų plėtros planų pažangos priemonių. Daugiausia pasiekta Šiaulių ir Panevėžio RPT (15 poveikio rodiklių reikšmių iš 19), mažiausiai – Telšių (5) ir Utenos (6) (18 pav.)

18 pav. 2022–2030 m. Regionų plėtros planų poveikio rodiklių faktinių reikšmių 2022 m. pasiekimas

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 10 regionų plėtros planų 2023 m. įgyvendinimo ataskaitas ir Vidaus reikalų ministerijos pateiktus duomenis.

52. RPPL nustatytos reikšmės nėra ambicingos, neparodo siekiamo progreso, poveikio, nes 5 RPT⁶⁸ pusė (vidutiniškai 10 iš 21) RPP poveikio rodiklių faktinių 2022 m. reikšmių jau priartėjo arba viršijo siektinas 2025 m. reikšmes, nepradėjus įgyvendinti 2022–2030 m. regioninių pažangos priemonių (18 pav.).
53. PP valdytojai turi vykdyti nacionalinių PP ir jose nustatytų pažangos priemonių įgyvendinimo stebėseną⁶⁹, tačiau visos dalyvaujančios ministerijos (SM, ŠMSM, SADM, AM, SAM) patvirtino neturinčios įrankių ar priemonių užtikrinti, kad regionai pasiektų 2022–2030 m. RPP numatytus ir ES investicijų programoje nustatytus rodiklius.

Programoje dalyvaujančių ministerijų pateikti pavyzdžiai dėl turimų įrankių ar priemonių siekiant užtikrinti RPP numatytų rodiklių stebėseną

- ✓ SM neturi įrankių, užtikrinančių, kad būtų pasiekti regioninių pažangos priemonių rodikliai.
- ✓ SADM neturi tiesioginio poveikio įrankių ar priemonių užtikrinti, kad būtų pasiekti RPP numatyti poveikio rodikliai. Dialogą su regionais palaikome gaudami derinti RPPL projektus, teikdami jiems pastabas, komunikuodami tiesiogiai su regionų plėtros tarybų ar savivaldybių darbuotojais arba šiam tikslui pasitelkdami regioninius ekspertus.
- ✓ SAM iš dalies susirūpinusi dėl RPP įgyvendinimo mechanizmo: ne visai aišku, koku būdu ir kokia institucija (VRM, VŠĮ CPVA, FM) užtikrins, kad sektorių ministerijų patvirtintos regioninės pažangos priemonės, joms patvirtintos ES fondų investicijos ir ES investicijų programoje nustatyti privalomai pasiekti rodikliai būtų tinkamai įgyvendinti (pasiekti). Tarp sektorių ministerijų ir VRM būta diskusijų, kaip VRM (kaip RPP valdytojas) užtikrins, kad regionų plėtros tarybų parengtuose ir patvirtintuose regionų plėtros planuose bus tinkamai suplanuotos investicijos, projektai, ypač įgyvendinamų reformų srityse, ir atitinkami rodikliai (jų reikšmės), kurių pasiekimas yra nustatytas 2021–2027 m. Investicijų programoje.

⁶⁸ Panevėžio 15; Šiaulių 15; Marijampolės 11; Alytaus 10; Vilniaus 10.

⁶⁹ Strateginio valdymo metodika, 217.7 p. Už rodiklių pasiekimą atsakingos ministerijos.

54. Lyginant 2014–2020 m. ir 2021–2027 m. laikotarpius (18 priedas), visos 10 RPT ir CPVA patvirtino, kad regionų plėtros planų pažangos priemonių planavimas vyksta „iš apačios į viršų“ tik iš dalies, nes ministerijų nustatomos išankstinės sąlygos, finansuojamų veiklų apribojimai ir palyginti siauras siūlomų regioninių priemonių sąrašas suteikia regionams tik dalį savarankiškumo. STRATA taip pat pažymi⁷⁰, kad išlieka tikimybė, kad dėl finansavimo šaltinio nustatytų veiklų apribojimų nebus atliepiami visi regionų poreikiai, o rengiant regionų plėtros planus, pažangos priemonių veiklos bus derinamos prie finansavimo šaltinį programuojančio dokumento. Vadinasi, regionų poreikiai nebus pakankamai atliepti, jų skirtumai išliks svarūs, jei ir kito finansavimo laikotarpiu rengiant programą ir pažangos priemones savivaldybių problemos nebus identifikuotos.

2.4. Administracinių gebėjimų įgūdžiai turėtų būti stiprinami

55. Valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, pareigybių skaičius valstybės institucijose ir įstaigose turi būti toks, kad įstaigos laiku ir kokybiškai galėtų atlikti joms teisės aktuose nustatytas funkcijas, o įstaigos lėšos, skirtos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, darbo užmokesčiui, būtų naudojamos racionaliai ir taupiai.⁷¹
56. VRM rašte⁷² pateikiamas RPT reikalingas etatų skaičius atsižvelgiant į savivaldybių skaičių regione. 2021–2023 m. daugiausia užimtų etatų buvo Vilniaus, Kauno, Šiaulių RPT. Mažiausiai: 2021–2022 m. Tauragės ir Telšių; 2023 m. Marijampolės, Tauragės, Telšių. Reikalingų etatų skaičiaus 2021–2023 m. neturėjo Kauno, Klaipėdos, Marijampolės, Panevėžio, Šiaulių, Tauragės, Telšių, Utenos RPT. Iš jų Kauno, Utenos, Šiaulių, Panevėžio, Marijampolės ir Alytaus RPT apklausoje nurodė, kad trūksta žmogiškųjų išteklių, bet Alytaus RPT turi reikalingą etatų skaičių (3 lentelė).

3 lentelė. 10 regionų plėtros tarybų pateiktas 2021–2023 m. užimtų pareigybių ir etatų skaičius bei Vidaus reikalų ministerijos rašte pateiktas reikalingas RPT etatų skaičius

Regionų plėtros tarybos	Savivaldybių skaičius	Reikalingas etatų skaičius ⁷³	2021 m.		2022 m.		2023 m.	
			Užimtų pareigybių skaičius	Etatų skaičius	Užimtų pareigybių skaičius	Etatų skaičius	Užimtų pareigybių skaičius	Etatų skaičius
Alytaus	5	5	7	5	4,5	5	4,5	5
Kauno	8	6,5	7	6	7	6	6	5,5
Klaipėdos	7	6	5	5	6	5	5	4,5
Marijampolės	5	5	4,25	4,25	4,25	4,25	3,75	3,75
Panevėžio	6	5,5	5	5	4,5	5	5	5
Šiaulių	7	6	5	5,5	5	5,5	5	5,25
Tauragės	4	4,5	3,3	4	3,5	4	3,5	4
Telšių	4	4,5	4	4	4	4	4	4
Utenos	6	5,5	4,25	4,25	4,25	4,25	4,25	4,25
Vilniaus	8	6,5	6	6,5	6	6,5	5,5	6,5

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal savivaldybių apklausoje duomenis

⁷⁰ STRATA. Vyriausybės strateginės analizės centras (2023). 2021–2030 metų Nacionalinio pažangos plano tikslų intervencijų logikos vertinimas: 1, 2, 5, 7, 8 ir 9 tikslai, 105 p.

⁷¹ Vyriausybės 2018-12-12 nutarimas Nr. 1298, 2.1 p. (galiojanti redakcija iki 2024-01-13).

⁷² „Dėl Vyriausybės 2020-08-12 nutarimo Nr. 900 „Dėl Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymo įgyvendinimo“ pakeitimo“ projekto derinimo“.

⁷³ Ten pat.

57. Dėl nepakankamų žmogiškųjų išteklių (3 lentelė) gali užtrukti regioninių pažangos priemonių įgyvendinimas: matyti, kad Kauno, Utenos, Telšių regionuose mažiausias RPPL suplanuotas preliminarus lėšų poreikis.
58. Nacionalinė regioninė politika įgyvendinama stiprinant regionų plėtros tarybų ir savivaldybių kompetenciją, reikalingą atliekant RPĮ joms nustatytas funkcijas.⁷⁴ Portfelio valdytojas kartu su VRM, vadovaujančiosiomis institucijomis ir kitais strateginio valdymo sistemos dalyviais nustato bendrųjų administracinių gebėjimų, reikalingų efektyviam strateginio valdymo sistemos veikimui, stiprinimo poreikį ir koordinuoja jų stiprinimo priemonių įgyvendinimą⁷⁵.
59. 8 RPT nurodė, kad 2021–2023 m. RPT administracijose nebuvo nustatytas ir (ar) įvertintas bendrųjų administracinių gebėjimų stiprinimo poreikis. VRM duomenimis, 2021–2023 m. visose (10) RPT buvo nustatytas bendrųjų administracinių gebėjimų stiprinimo poreikis ir suplanuotos administracinių gebėjimų stiprinimo priemonės (4 lentelė).

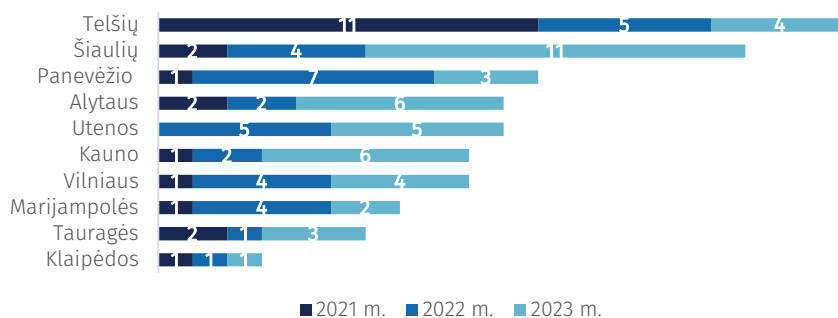
4 lentelė. 2021–2023 m. Regionų plėtros taryboms suplanuotos administracinių gebėjimų stiprinimo priemonės (LSA su Europos taryba; CPVA, VRM)

2021 m.	2022 m.	2023 m.
Vidaus kontrolės viešojo sektoriaus institucijose valdymas	Strateginis planavimas regioniniu ir vietos lygmeniu	Regioninių pažangos priemonių finansavimo gairių nuostatų taikymas
Viešas kalbėjimas ir auditorijos valdymas, emocinis intelektas, streso ir konfliktų valdymas	Derybų mokymai	
Žmogiškųjų išteklių valdymas (darbuotojų įdarbinimas, vertinimas, organizacijos mokymų politika, darbo etika, nuotolinis darbas)	Regionų plėtros planų rengimas	
Regionų plėtros planų rengimas.		

Šaltinis – Vidaus reikalų ministerijos pateikta informacija

60. Ne visos RPT kasmet (2021–2023 m.) dalyvavo mokymuose, susijusiuose su RPPL rengimu, keitimu, jo įgyvendinimo koordinavimu ir kontroliavimu: VRM teigimu, 2021 m. Utenos RPT, o 2023 m. – Tauragės RPT atsisakė dalyvauti mokymuose „Dėl VRM regioninių pažangos priemonių finansavimo gairių taikymo“ (19 pav.).

19 pav. 10 regionų plėtros tarybų pateikta informacija apie dalyvavimą visuose mokymuose 2021–2023 m. (mokymų temų sk.)

Šaltinis – Valstybės kontrolės atliktos regionų plėtros tarybų apklausos duomenys

⁷⁴ Regioninės plėtros įstatymas, 2000-07-20 Nr. VIII-1889, 6 p.

⁷⁵ Vyriausybės 2021-04-28 nutarimu Nr. 292 patvirtinta Strateginio valdymo metodika, 110.8 p.

Svarbu, kad darbuotojų bendrųjų administracinių gebėjimų stiprinimo priemonės būtų planuojamos ir įgyvendinamos pagal poreikį⁷⁶. Siekiant sklandaus strateginio planavimo regionuose, reikėtų toliau stiprinti administracinių gebėjimo įgūdžius.

3. STIPRINTINAS REGIONŲ PLĖTROS PROGRAMOS VALDYMAS

3.1. Trūksta sąlygų aktyvesnei programos valdytojo lyderystei

61. Vertinome, ar teisės aktuose VRM kaip RPP valdytojui numatyta funkcija kitų ministerijų atžvilgiu. Nustatėme, kad teisės aktuose⁷⁷ yra suteikti įgaliojimai, susiję su programos rengimu, įgyvendinimo organizavimu, kontrole, tačiau nėra pakankamai detalai apibrėžtas RPP valdytojo statusas ir vaidmuo kitų RPP dalyvių atžvilgiu, kurie (ministerijos) yra savarankiški asignavimų valdytojai, todėl programą valdyti sudėtinga.
62. 2022-12-20 patvirtintoje SVM redakcijoje neliko funkcijos RPPL projektus suderinti su VRM (pavyzdys).

Vidaus reikalų ministerijos komentaras dėl Regionų plėtros programos valdytojo vaidmens

- ✓ Pagal Strateginio valdymo metodiką RPT teikia VRM (RPP valdytojui) vertinti RPPL ir jų pakeitimų projektus, tačiau neturi jų suderinti su VRM (gali tiesiog neatsižvelgti į VRM pastabas, pasiūlymus). Pareiža RPT atsižvelgti į VRM išvadą dėl RPPL projekto buvo įtvirtinta Strateginio valdymo metodikos redakcijoje, galiojusioje nuo 2021-04-28 iki 2022-12-14.
- ✓ Pagal Strateginio valdymo metodiką VRM turi įgaliojimus vertinti RPPL projektą ir jo pakeitimų projektus tik Regioninės plėtros įstatymo 10 str. 1 d. 4 p. ir 2 d. 4 p. nurodyta apimtimi (t. y. siauresne, nei buvo nustatyta Strateginio valdymo metodikos redakcijoje, galiojusioje nuo 2021-04-28 iki 2022-12-14).

63. Pagal Strateginio valdymo metodiką⁷⁸ patvirtinus RPP (2022-06-29), valdytojas turi patvirtinti jų įgyvendinimo priežiūros planą. Nustatėme, kad šis planas patvirtintas 2024-01-10. VRM ir FM nurodė, kad planas patvirtintas laiku, atsižvelgiant į susijusių dokumentų⁷⁹ parengtumą ar patvirtinimą, t. y. per 2 mėn. nuo dienos, kai patvirtintos paskutinės regioninės pažangos priemonės finansavimo gairės. Ministerijų nuomone, trūko patvirtinto dokumento su aiškiais terminais ir apimtimis (pavyzdys).

Ministerijų nuomonė, kodėl regionų plėtros programos įgyvendinimo priežiūros planas patvirtintas ne laiku ar iš dalies laiku

SADM	Planas galėjo būti patvirtintas anksčiau, nes 2022–2023 m. kildavo klausimų apie visą regioninio planavimo proceso eigą: kada bus parengtos ir pradėtos įgyvendinti RPPL priemonės, pasirašytos projektų sutartys ir pan. Dalį informacijos gavome tarpinstitucinės darbo grupės susitikimų metu, tačiau patvirtintas dokumentas jau aiškiai apibrėžia konkrečius terminus, apimtis ir leidžia tiksliau prognozuoti priemonių įgyvendinimo eigą.
AM	Siekiant tiksliau planuoti regionines pažangos priemones, būtina iš anksto žinoti bendrus reikalavimus, taikomus sutartims sudaryti, lėšoms išmokėti.

⁷⁶ Bendrųjų administracinių gebėjimų stiprinimo priemonės įgyvendinamos pagal nustatytą poreikį.

⁷⁷ Strateginio valdymo įstatymas, 2020-06-25 Nr. XIII-3096 (redakcija nuo 2024-01-01), 18 str. 1, 4 ir 5 d.; Regioninės plėtros įstatymas, 2000-07-20 Nr. VIII-1889 (redakcija nuo 2024-01-01), 10 str. 1 d.; Strateginio valdymo metodika, 2021-04-28 Nr. 292 (redakcija nuo 2024-01-01), 68, 99, 102, 103, 104, 106, 107 ir 217.8 p.

⁷⁸ 2021-04-28 Nr. 292, 104.1 p. (redakcija nuo 2024-01-01).

⁷⁹ Vyriausybės nutarimas Nr. 612.

64. VRM, kaip RPP valdytojas, iki kovo 1 d. neparengė ir raštu portfelio valdytojui (FM), PP valdytojams ir RPT nepateikė informacijos apie RPP įgyvendinimą, įskaitant RPP nustatytų išankstinių sąlygų įgyvendinimą, stebėsenos rodiklių pasiekimą ir pažangos lėšų panaudojimą. Todėl FM, PP valdytojai, kurių PP numatyti pažangos uždaviniai ar jų dalis, įtraukti į RPP ir RPT, apie RPP įgyvendinimą neturi ataskaitos, kuri gali turėti įtakos sprendimams priimti. RPP įgyvendinimo ataskaita parengta ir 2024-04-28 pateikta⁸⁰ subjektams, nurodytiems SVM.
65. Vertinome, ar VRM dalyvauja sprendžiant lėšų subalansavimo klausimus tarpinstituciniu lygmeniu atsižvelgiant į 2022 m. NPP įgyvendinimo ataskaitoje teiktą siūlymą⁸¹. VRM iš dalies dalyvauja sprendžiant šiuos klausimus tarpinstituciniu lygmeniu. FM įsakyme VRM numatyti įgaliojimai rengti ir teikti pasiūlymus dėl RPPL pažangos priemonėms suplanuotų lėšų, viršijančių pažangos priemonėms įgyvendinti skiriamas lėšas, padengimo. Vyksta konsultacijos su FM ir AM dėl AM regioninės pažangos priemonių. Ateityje pagal poreikį bus įtrauktos kitos ministerijos. 2 iš 5 (40 proc.) RPP įgyvendinime dalyvaujančių ministerijų teigia, kad VRM nebendradarbiavo sprendžiant šį klausimą, kaip buvo siūlyta įgyvendinimo ataskaitoje, todėl 3 iš 5 (60 proc.) ministerijų neturi informacijos. VRM teigimu, buvo susisiepta su tomis ministerijomis, kurių regioninėms pažangos priemonėms buvo aktualus lėšų subalansavimo klausimas (t. y. regionų plėtros planų pažangos priemonėms suplanuotos lėšos viršijo regioninėms pažangos priemonėms įgyvendinti skirtas lėšas).
66. Siekiant programos valdytojo vaidmens įtvirtinimo, turėtų būti apibrėžtas RPP valdytojo statusas ir vaidmuo kitų RPP dalyvių (ministerijos yra savarankiški asignavimų valdytojai) atžvilgiu.

3.2. Kompetencijų tinklas sukurtas, tačiau nepakankamai veiksmingas

67. Kompetencijų tinklas⁸² sukurtas 2021 m., įgyvendinant RPĮ⁸³ ir XVIII Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane numatytą veiksmą „Sukurti tarpinstitucinį koordinavimo mechanizmą regioninei politikai aktualiems veiksams derinti“, tačiau į jo sudėtį neįtraukti ekspertai, kurie galėtų užtikrinti ekspertinės pagalbos teikimą RPT administracijoms ir savivaldybėms. VRM nurodė, kad ekspertai nėra atrinkti – tai planuojama įgyvendinti gavus šiam tikslui finansavimą. LSA nurodo, kad savivaldybėms trūksta ekspertinės pagalbos dėl funkcinų zonų strategijų rengimo ir projektų, skirtų strategijoms įgyvendinti, rengimo ir įgyvendinimo.
68. Regioninės plėtros įstatyme numatyta⁸⁴, kad Kompetencijų tinklo tikslas – padėti RPT ir savivaldybėms įgyvendinti šiame įstatyme nustatytas jų funkcijas. Pusė RPT (5 iš 10) mano, kad VRM patvirtinta šio tinklo sistema funkcionali, o 42 proc. (25 iš 60) savivaldybių „nežino“ arba žino „iš dalies“, kur galima rasti informacijos apie šį tinklą (pavyzdys).

⁸⁰ RPP Ataskaita pateikta suinteresuotoms institucijoms 2024-06-28 raštu „Dėl 2022–2030 m. Regionų plėtros programos 2023 m. ataskaitos pateikimo“; registracijos numeris 1D-3173.

⁸¹ 2022 m. Nacionalinio pažangos plano įgyvendinimo ataskaita.

⁸² Prieiga per internetą: Kompetencijų tinklas - Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija (lv.lt) (žiūrėta 2024-03-28).

⁸³ Regioninės plėtros įstatymas, 14 str.

⁸⁴ Regioninės plėtros įstatymas, 14 str.

Savivaldybių atsakymai, kodėl jos „iš dalies“ žino apie kompetencijų tinklą

- ✓ Mažai informacijos apie kompetencijų tinklą arba naudojame ir nesuprantame, kad tai jis.
- ✓ Kreipiamės į ministerijas, bet ne kaip į kompetencijų tinklą.
- ✓ Kompetencijų tinklo kontaktus sužinojome iš Valstybės kontrolės apklausos.
- ✓ Konsultuoja CPVA, daugiau informacijos neturime.

69. Savivaldybėms trūksta (ypač trūko, kai buvo rengiami regionų plėtros planai) informacijos apie galimybes gauti konsultacijas Regioninės plėtros įstatyme nustatytoms funkcijoms įgyvendinti. LSA nurodo, kad kompetencijų tinklas turėtų inventorizuoti problemas, padėti regionams ir savivaldybėms spręsti kylančius iššūkius. Atsakymų reikia ilgai laukti, vyksta pavienės konsultacijos, nors dažnai savivaldybėms kyla panašaus pobūdžio klausimai, į kuriuos galėtų būti pateikti vienodi ir operatyvūs atsakymai. Nei VRM, nei CPVA interneto svetainėse nėra informacijos „vieno langelio“ principu ar DUK skilties, kur būtų pateikti bendro pobūdžio klausimai ir atsakymai.

Lietuvos savivaldybių asociacijos atsakymas dėl Centrinės projektų valdymo agentūros konsultacijų

Dabar regionai ir savivaldybės laukia CPVA atsakymų dėl investicinio projekto rengimo, procedūrinių dalykų ir pan. Prašo mokymų ir (ar) pasitarimų, kad išsiaiškintų su CPVA procedūrinius ir techninius niuansus, kad viskas eitųsi kuo sklandžiau ir savivaldybėms, ir CPVA, kad visi vienodai suprastų ir modeliuojamus veiksmus, ir aiškų rengiamų dokumentų turinį. Kol kas atsakymų nėra, o jų reikia kuo skubiau, nes kai kurios savivaldybės jau sustabdė investicinio projekto rengimo pirkimus. Procesai sustojo, nes reikalingi institucijų atsakymai, nulemsiantys tolesnius veiksmus ir turėsiančius įtakos savivaldybių išlaidoms ir projektų įgyvendinimo terminams.

70. Vertinome, kaip VRM koordinuoja kompetencijų tinklo dalyvių ir regionų plėtros tarybų, savivaldybių bendradarbiavimą⁸⁵. VRM teigimu, šį bendradarbiavimą ji koordinuoja per tarpinstitucinę darbo grupę⁸⁶, kurios pasitarimuose aptariami kompetencijų stiprinimo poreikiai. 40 proc. RPT (4 iš 10) kompetencijų tinklo dalyvių RPT ir savivaldybių bendradarbiavimą vertina patenkinamai, o 33 proc. (22 iš 60) savivaldybių – „patenkinamai“ arba „neigiamai“. RPT nuomone, tinklo institucijos turėtų veikti labiau koordinuodamos tarpusavio veiksmus ir bendradarbiaudamos, ypač dėl rengiamų dokumentų ir procesų sklandaus įgyvendinimo. RPT ir savivaldybės pasigenda kokybiškesnio bendradarbiavimo, informavimo laiku, planavimo: trūksta centralizuoto informavimo laiku, konsultavimo, seminarų ir renginių regioninių pažangos priemonių planavimo ir įgyvendinimo projektų klausimais. 2022 m. Nacionalinio pažangos plano įgyvendinimo ataskaitoje⁸⁷ teigiama: siekiant 7-ojo NPP tikslo (tvariai ir subalansuotai vystyti Lietuvos teritoriją ir mažinti regioninę atskirtį), svarbesnė pažanga – koordinuotas ekspertinės ir metodinės pagalbos teikimas RPT administracijoms ir savivaldybėms, rengiančioms regionų plėtros planus.
71. Vertinome, ar kompetencijų tinklas teikia konsultacijas⁸⁸ RPT ir savivaldybių atstovams. Kaip numatyta SVM, RPPL rengimo ir įgyvendinimo metu RPT ir savivaldybės konsultacijas gauna iš ministerijų, kurios konsultuoja dėl RPPL planuojamų regiono plėtrai aktualių pažangos priemonių. Šios ministerijos yra tinklo dalyvės, jų teikiamos konsultacijos laikomos kompetencijų tinklo teikiamomis konsultacijomis. Savivaldybės, kurios kreipėsi konsultacijų į šio tinklo dalyvius, geriausiai įvertino VRM konsultacijas: 96 proc. (58 iš 60)

⁸⁵ Regionų plėtros įstatymas, 14 str. 3 p.

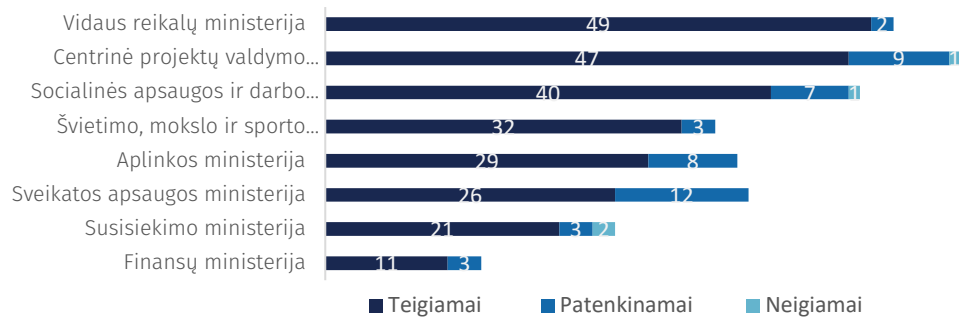
⁸⁶ Jos sudėtyje yra Lietuvos savivaldybių asociacijos ir RPT, ministerijų ir RPPL administruojančiosios institucijos (VŠĮ CPVA) atstovai.

⁸⁷ Prieiga per internetą: 2022 m. Nacionalinio pažangos plano įgyvendinimo ataskaita (žiūrėta 2024-03-28).

⁸⁸ Strateginio valdymo metodika, 9 p.

besikreipusių savivaldybių ir visos 10 RPT. Prasčiausiai įvertintos SAM: 32 proc. (12 iš 38) savivaldybių įvertino „patenkinamai“, SM: 8 proc. (2 iš 26) savivaldybių įvertino „neigiamai“ ir 12 proc. (3 iš 26) „patenkinamai“.

20 pav. Savivaldybių (sk.) vertinimas dėl kompetencijų tinklo dalyvių suteiktų konsultacijų

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal savivaldybių apklausos duomenis

72. Savivaldybės gautas konsultacijas vertina „patenkinamai“ ir „neigiamai“, nes laiku negauna išsamių ir aktualių atsakymų (19 priedas). Trūkstant metodinės pagalbos, jai esant nepakankamai konkrečiai ir detaliai, RPT ir savivaldybės negali gauti tinkamos ir aktualios informacijos dėl RPPL planuojamų regiono plėtrai aktualių pažangos priemonių. Auditorių nuomone, siekiant kokybiškesnio bendradarbiavimo, reikėtų stiprinti tinklo dalyvių tarpinstitucinį koordinavimą.
73. XVIII Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane VRM 2021 m. buvo numatyta „sukurti tarpinstitucinį koordinavimo mechanizmą regioninei politikai aktualiems veiksams derinti“. 2023-12-23 pakeistas šios programos nuostatų įgyvendinimo planas: naujoje redakcijoje numatytas naujas veiksmas – „siekiant bendros, skaidrios ir efektyvios regioninių investicijų planavimo sistemos funkcionalumo, užbaigti regioninės politikos įgyvendinimo teisinės ir institucinės sistemos kūrimą, stiprinant tarpinstitucinį koordinavimą ir komunikavimą“. Veiksmas turėjo būti įgyvendintas 2024 m. II ketvirtį, VRM teigimu, priemonė vykdoma.

Pokyčiai audito metu:

VRM rengia Viešojo valdymo plėtros programos valstybinę pažangos priemonę „Tobulinti administracinių ir viešųjų paslaugų kokybę, prieinamumą ir viešųjų paslaugų teikimą“, kuria siekiama, kad savivaldybės ir regionų plėtros taryboms būtų teikiama metodinė ekspertinė pagalba, reikalinga įgyvendinant tvarios miesto plėtros strategijas ir funkcinų zonų strategijas“. Priemonė derinama su suinteresuotomis šalimis.

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PLANAS

Laukiamas audito poveikis: 2022–2030 m. RPP įgyvendinimas bus efektyvesnis ir rezultatyvesnis, be to, bus sudarytos prielaidos laiku ir tinkamai parengti kitų metų RPP.

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija/ įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas	
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė			
<p>2-asis ir 3-iasis pagrindinis audito rezultatas</p> <p>RPP valdytojas laiku nepatvirtino jos įgyvendinimo priežiūros plano ir nenustatė regionų plėtros planų rengimo terminų visam programos laikotarpiui. Vidaus reikalų ministerijos, kaip horizontalios programos valdytojos, vaidmuo neapibrėžtas kitų dalyvių atžvilgiu, todėl nėra sąlygų lyderystei ir programos valdymas sudėtingas, kadangi programos dalyviai (ministerijos) yra savarankiški asignavimų valdytojai. RPP dalyvaujančių įstaigų kompetencijų tinklas sukurtas, bet jį jo sudėtį neįtraukti ekspertai. Savivaldybėms trūksta ekspertinės pagalbos funkcinė zonų strategijų rengimo ir projektų, skirtų strategijoms įgyvendinti, rengimo ir įgyvendinimo klausimais.</p>	<p>Didelės svarbos</p> <p>1. Siekiant užtikrinti, kad programa būtų įgyvendinama rezultatyviai ir efektyviai, imtis veiksmų dėl programos valdytojo vaidmens apibrėžimo ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo stiprinimo ir terminų programos procesams įgyvendinti apibrėžimo.</p>	Lėšų, suplanuotų regiono plėtros tarybų patvirtintuose RPPL pažangos priemonių aprašuose, dalis	67 proc.	100 proc.	Vidaus reikalų ministerija	2025 m. IV ketv.	
		Sudarytų RPPL pažangos priemonėms įgyvendinti skirtų projektų finansavimo sutarčių skaičius.	14	78			
		ES ir kitos tarptautinės paramos lėšų, kurios išmokėtos RPPL pažangos priemonėms įgyvendinti skirtų projektų vykdytojams, dalis.	0	12 proc.			
		1.1. Pateikti pasiūlymus Vyriausybės kanceliarijai dėl Strateginio valdymo metodikos keitimo, nustatant terminus, per kuriuos turi būti patvirtintos regioninių pažangos priemonių finansavimo gairės, ir nustatant, kad regiono plėtros taryba tvirtina regiono plėtros plano ar jo pakeitimo projektą, suderinusi jį su Regionų plėtros programos valdytoja.				Vidaus reikalų ministerija	2024 m. IV ketv.
		1.2. Patvirtinti 2022–2030 metų viešojo valdymo plėtros programos pažangos priemonės „Tobulinti administracinių ir viešųjų paslaugų kokybę, prieinamumą ir viešųjų paslaugų teikimą“ aprašą ir projektų finansavimo sąlygų aprašą.				Vidaus reikalų ministerija	2024 m. IV ketv.
		1.3. Inicijuoti teisės akto (LRV nutarimo, kuriuo patvirtinta RPP programa ar Strateginio valdymo metodikos) pakeitimą, nurodant VRM atsakomybę kitų ministerijų atžvilgiu.				Vidaus reikalų ministerija	2025 m. II ketv.

Pagrindinis audito rezultatas	Rekomendacija (pokytis, kurio siekiama) / priemonės	Pokyčio vertinimo rodikliai ir jų reikšmės*			Subjektas, kuriam pateikta rekomendacija/ įgyvendinantis priemonės	Rekomendacijos (pokyčio, kurio siekiama)** / priemonių*** įgyvendinimo terminas
		rodiklis	pradinė reikšmė	siektina reikšmė		
1–asis ir 2–asis pagrindinis audito rezultatas 5 ministerijų (išskyrus Vidaus reikalų) regioninės pažangos priemonės parengtos į darbo grupes neįtraukiant regionų ir savivaldybių. 27 proc. savivaldybių nurodė, kad nesutampa jų identifiikuotos problemos (vietos poreikiai), su kuriais susiduria, ir problemos, kurioms spręsti numatytos regioninės pažangos priemonės. Regionų plėtros programa galėjo būti platesnės apimties, nes visos regionų plėtros tarybos ir daugiau nei pusė savivaldybių pasigedo 4 sričių (kultūros, žemės ūkio, ekonomikos ir inovacijų bei energetikos) priemonių, o ir esamų priemonių galėjo būti daugiau.	Didelės svarbos 2. Siekiant, kad programos priemonės atlieptų regionų poreikius, būtų identifiukuotos regionų problemos, parengiamos taiklios priemonės regionų problemoms spręsti, peržiūrėti programos priemonės ir užtikrinti kuo didesnį savivaldybių įtraukimą į regionų problemų identifikavimą ir ministerijų regioninių priemonių nustatymą.	Regionų plėtros programoje numatytų regioninių pažangos priemonių dalis kurioje dalyvauja visi regionai.	65 proc.	80 proc.	Vidaus reikalų ministerija	2026 m. IV ketv.
		Regionų plėtros tarybų dalis, su kuria konsultuotasi rengiant visas regionines pažangos priemonės.	0 proc.	100 proc.		
		2.1. Atsižvelgiant į regionų plėtros planus, parengti ir pateikti Finansų ministerijai pasiūlymus dėl 2021-2027 m. ES fondų investicijų programos keitimo.	Vidaus reikalų ministerija	2024 m. IV ketv.		
		2.2. Atlikti 2022–2030 metų Regionų plėtros programos įgyvendinimo tarpinį (pažangos) vertinimą.	Vidaus reikalų ministerija	2026 m. II ketv.		
	2.3. Pradedant rengti pasiūlymus Finansų ministerijai dėl regioninės plėtros finansavimo šaltinio programavimo dokumento projekto, organizuoti diskusijas 10 regionų.	Vidaus reikalų ministerija	2026 m. IV ketv.			

* Detalūs pokyčių vertinimo rodiklių duomenys pateikti 2 priede „Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys“.

** Priemonės ir terminus joms įgyvendinti, pokyčiui pasiekti ir rodikliams pamatuoti pateikė Vidaus reikalų ministerija.

*** Rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos metu gali būti tiklinamos arba keičiamos rekomendacijų įgyvendinimo plane nurodytos priemonės ar pokyčių vertinimo rodikliai Valstybinio audito rekomendacijų įgyvendinimo stebėsenos tvarkos aprašo nustatyta tvarka. Aktualus priemonių ir pokyčių vertinimo rodiklių sąrašas yra pateikiamas Valstybės kontrolės atviruose duomenyse adresu www.valstybeskontrolė.lt.

Atstovas ryšiams, atsakingas už Valstybės kontrolės informavimą apie priemonių įgyvendinimą ir kai kurių rodiklių reikšmes plane nustatytais terminais: Vidaus reikalų ministerijos Regioninės politikos grupės vadovė Rasa Tamulevičiūtė +370 5 271 8911, El. p. rasa.tamuleviciute@vrm.lt

Departamento vadovė

Vilma Maslauskienė

Vyriausioji valstybinė auditorė-audito grupės vadovė

Vita Želviene

PRIEDAI

1 priedas.	Santrumpos ir sąvokos	39
2 priedas.	Audito apimtis.....	41
3 priedas.	Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys	45
4 priedas.	Subjektų, formuojančių ir įgyvendinančių valstybės politiką regionų plėtros srityje, schema.....	46
5 priedas.	Su regioninės politikos formavimu susijusių teisės aktų tvirtinimo laiko juosta.....	47
6 priedas.	Informacija apie 2022–2030 m. Regionų plėtros programos projektų derinimą su suinteresuotomis šalimis.....	48
7 priedas.	Ministerijų nurodytos regioninių pažangos priemonių rengimo ir tvirtinimo vėlavimo priežastys	49
8 priedas.	Savivaldybių trūkstamų regioninių pažangos priemonių pavyzdžiai	50
9 priedas.	2022–2030 m. RPP dalyvaujančių ministerijų regioninėse pažangos priemonėse iškeltų problemų nesutapimo su savivaldybių vietos poreikiais analizė	51
10 priedas.	Savivaldybių nurodytos priežastys, kai dėl išankstinių sąlygų neplanuojama dalyvauti 2022–2030 m. RPP priemonėse (pateikiamas savivaldybių skaičius).....	53
11 priedas.	NPP 7-ojo tikslo „Tvariai ir subalansuotai vystyti Lietuvos teritoriją ir mažinti regioninę atskirtį“ 7.1 ir 7.2 uždavinių NPP poveikio rodiklių planuotų metinių siektinų reikšmių pasiekimas	54
12 priedas.	Regioninių pažangos priemonių finansavimo gairių patvirtinimas.....	57
13 priedas.	2022–2030 m. regionų plėtros planuose pažangos priemonių parengimo procesas 2023–2024 m. (chronologine tvarka)	58
14 priedas.	RPT pateikta informacija apie 2022–2030 m. RPP dalyvaujančių ministerijų pateiktas vertinimo išvadas ir jų terminus	59
15 priedas.	2023 m. Panevėžio regiono savivaldybių dalyvavimas sprendžiant RPP problemas* (be RPP lėšų), panaudotos lėšos mln. Eur	60
16 priedas.	Regionų plėtros programos 14-os pažangos priemonių analizė.....	61
17 priedas.	Savivaldybių pateikti dalyvavimo kitose programose (neskaitant RPP), kurios sprendžia regionų problemas, pavyzdžiai.....	67
18 priedas.	Regioninių investicijų planavimas 2014–2020 m. ir 2022–2030 m.....	68
19 priedas.	Savivaldybių nuomonė, kodėl gautas konsultacijas vertina „patenkinamai“ ir „neigiamai“	69

Santrumpos ir sąvokos

AM – Aplinkos ministerija

BVP – Bendras vidaus produktas vienam gyventojui

DUK – Dažniausiai užduodami klausimai

EIM – Ekonomikos ir inovacijų ministerija

EM – Energetikos ministerija

FM – Finansų ministerija (portfelio valdytojas)

INVESTIS – Europos Sąjungos investicijų administravimo informacinė sistema

IP – Investicijų programa

KM – Kultūros ministerija

LRBP – Lietuvos Respublikos teritorijos bendrasis planas

LRVK – Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija

LSA – Lietuvos savivaldybių asociacija

NPP – Nacionalinis pažangos planas

PP – Plėtros programos

RPP – Regionų plėtros programa

RPPl – Regionų plėtros planai

RPT – Regionų plėtros tarybos

SADM – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija

SAM – Sveikatos apsaugos ministerija

SM – Susisiekimo ministerija

SVM – Strateginio valdymo metodika

ŠMSM – Švietimo mokslo ir sporto ministerija

VRM – Vidaus reikalų ministerija (Regionų plėtros programos koordinatorius)

CPVA – VŠĮ Centrinė projektų valdymo agentūra

ŽŪM – Žemės ūkio ministerija

STRATA – VŠĮ Vyriausybės strateginės analizės centras – ekspertinė institucija, teikianti Vyriausybei ir ministerijoms nepriklausomą, tiriamąją veiklą grįstą informaciją, reikalingą įrodymais pagrįstiems viešosios politikos sprendimams priimti.

2022–2030 m. RPP regioninė pažangos priemonė	Santrumpa
VRM priemonė: 01-004-07-01-01 (RE) Paskatinti regionų, funkcinį zonų, savivaldybių ir miestų ekonominį augimą pasitelkiant jų turimus išteklius	VRM: Funkcinės zonos
VRM priemonė: 01-004-07-02-01 (RE) Pagerinti viešųjų paslaugų prieinamumą, darbo vietų pasiekiamumą ir tam reikalingų išteklių naudojimo efektyvumą	VRM: Tvari miesto plėtra
SADM priemonė: 09-003-02-02-11 (RE) Sumažinti pažeidžiamų visuomenės grupių gerovės teritorinius skirtumus	SADM: Soc. būstas ir paslaugos
SAM priemonė: 11-001-02-10-03 (RE) Gerinti kokybiškų visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumą regionuose	SAM: Visuomenės sveikata
SAM priemonė: 11-002-02-11-02 (RE) Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą	SAM: ilgalaikė priežiūra
ŠMSM priemonė: 12-003-03-01-23 (RE) Padidinti ugdymo prieinamumą atskirtų patiriančiams vaikams	ŠMSM: Ugdymo prieinamumas
ŠMSM priemonė: 12-003-03-02-17 (RE) Plėtoti įvairialypį švietimą vykdant visos dienos mokyklų veiklą	ŠMSM: Įvairialypis švietimas
SM priemonė: 10-001-05-03-07 (RE) Gerinti eismo saugą vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse	SM: Saugus eismas
SM priemonė: 10-002-06-01-03 (RE) Skatinti darnų judumą miestuose	SM: Darnus judumas
AM priemonė: 02-001-06-07-02 (RE) Didinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą	AM: Vandentvarka
AM priemonė: 02-001-06-08-02 (RE) Plėtoti žaliąją infrastruktūrą urbanizuotoje aplinkoje:	AM: Žalioji infrastruktūra
AM priemonė: 02-001-06-08-03 (RE) Sutvarkyti praeityje užterštas ir pažeistas teritorijas	AM: Užterštos teritorijos
AM priemonė: 02-001-06-10-01 (RE) Skatinti rūšiuojamųjų atliekų surinkimą	AM: Atliekų tvarkymas
AM priemonė: 02-001-06-11-02 (RE) Stiprinti savivaldybių aplinkos oro monitoringą	AM: Oro monitoringas

Audito apimtis

Audito tikslas – įvertinti 2022–2030 m. Regionų plėtros programos rengimo ir įgyvendinimo organizavimą efektyvumo ir rezultatyvumo požiūriu.

Pagrindiniai audito klausimai:

- ✓ ar RPP parengta taip, kad būtų užtikrintas nacionalinės regioninės politikos tikslo pasiekimas;
- ✓ ar programos įgyvendinimo pradžia yra tinkama / orientuota į rezultatą;
- ✓ ar užtikrinamas tinkamas RPP valdymas.

Audituojamas (-i) subjektas (-ai) – Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija.

Audituojamas laikotarpis – 2021–2024 m. balandžio mėn.

Auditas atliktas pagal tarptautinius aukščiausiųjų audito institucijų standartus⁸⁹.

Audito duomenų rinkimo ir vertinimo metodai

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
1. 2022–2030 m. Regionų plėtros programos rengimas vėlavo ir regionų poreikius atliepė iš dalies	<p>Dokumentų peržiūra</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Nagrinėjome Strateginio valdymo įstatymą, XVII ir XVIII Vyriausybės programą, XVIII Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo planą (galiojanti redakcija iki 2024-01-13), VRM 2021–2023 m. strateginį veiklos planą, VRM 2020–2023 m. veiklos ataskaitas, Strateginio valdymo metodiką, Regioninės plėtros įstatymą, Vyriausybės nutarimą Nr. 612 „Dėl 2021–2027 metų ES fondų Investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ Lietuvai skirtų lėšų paskirstymo, 2021–2030 m. Nacionalinį pažangos planą, Lietuvos ūkio sektorių finansavimo po 2020 m. vertinimą, 2014–2020 m. nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Regioninė plėtra“ tarpinstitucinį veiklos planą, 2014–2020 m. ES fondų investicijų veiksmų programos tikslų pasiekimo vertinimą, 2022–2030 m. regionų plėtros programą, 2014–2020 m. ir 2021–2027 m. ES fondų investicijų programą, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1060, 2021–2030 m. Nacionalinio pažangos plano tikslų intervencijų logikos vertinimą: 1, 2, 5, 7, 8 ir 9 tikslai. <p>RPP dalyvaujančių ministerijų (6) plėtros programas, 14 regioninių pažangos priemonių išankstines sąlygas, RPPI (10) ir jų 2023 m. įgyvendinimo ataskaitas (10).</p> <p>Duomenų analizė</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Analizavome su regioninės politikos formavimu susijusių teisės aktų patvirtinimo terminus, RPP ir joje dalyvaujančių ministerijų plėtros planų rengimo, derinimo ir tvirtinimo eigą, regioninių pažangos priemonių problemų pagrįstumą, taip pat ar visose ministerijų regioninėse pažangos priemonėse 	<p>Įvertinti, ar</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ RPP parengta taip, kad būtų užtikrintas nacionalinės regioninės politikos tikslo pasiekimas; ✓ RPP dalyvaujančių ministerijų regioninės pažangos priemonės parengtos tinkamai; ✓ finansavimas užtikrina, kad būtų pasiektas programos tikslas.

⁸⁹ 3000-asis TAAIS „Veiklos audito standartas“, prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrole.lt/LT/post/15649/> (žiūrėta 2024-05-23).

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
	<p>visos išankstinės sąlygos pagrįstos duomenimis, savivaldybių prisidėjimo nuosavų lėšų dalį įgyvendinant RPPL, savivaldybių (10) ir regionų plėtros tarybų (10) apklausų duomenis, LRVK, CPVA, ministerijų (VRM, FM, SADM, SAM, ŠMSM, SM, AM, EIM, EM, ŽŪM), LSA pateiktą informaciją.</p> <p>Palyginamoji analizė</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Lyginome savivaldybių identifikuotas problemas su patvirtintomis 2022–2030 m. RPP. Taip pat ar savivaldybių vietos poreikiai sutampa su priemonėmis, patvirtintomis RPPL. <p>Apklausa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Apklausėme 60 savivaldybių, 10 regionų plėtros tarybų, 7 ministerijas (AM, SADM, SAM, ŠMSM, SM, VRM, FM). Atsakymai gauti iš visų respondentų. <p>Pokalbis su:</p> <p>VRM, LSA, CPVA, RPT ir savivaldybių ir LRVK atstovais.</p>	Tikslas
2.1. Ministerijų pažangos priemonių finansavimo gairių derinimas ir patvirtinimas užtruko ir buvo su trūkumais	<p>Dokumentų peržiūra</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Nagrinėjome Regioninės plėtros įstatymą, strateginio valdymo metodiką, finansų ministro 2022-06-22 įsakymu Nr.1K-237 patvirtintos 2021–2027 m. ES fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklės, 2022–2030 m. RPP įgyvendinimo koordinavimo darbo grupės posėdžio protokolus, Ministerijų regioninių pažangos priemonių finansavimo gaires (14), Nacionalinio pažangos plano įgyvendinimo tarpinę ataskaitą (2023 m.). <p>Duomenų analizė:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Analizavome 2022–2030 m. Regioninių pažangos priemonių finansavimo gairių parengimo procesą, CPVA pateiktą informaciją dėl regioninių pažangos priemonių derinimo proceso, regionų plėtros tarybų (10) ir ministerijų (AM, SADM, SAM, ŠMSM, SM, VRM) apklausų duomenis. <p>Apklausa:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Apklausėme 60 savivaldybių, 10 regionų plėtros tarybų, 6 ministerijas (AM, SADM, SAM, ŠMSM, SM, VRM). Atsakymai gauti iš visų respondentų. <p>Pokalbis su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ VRM, SM, ŠMSM, AM, LSA, CPVA, RPT ir savivaldybių ir LRVK atstovais. 	Išanalizuoti, ar parengtos ir suderintos visos regioninių pažangos priemonių finansavimo gairės.
2.2. Užtruko regionų plėtros planų rengimas ir vertinimas	<p>Dokumentų peržiūra</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Nagrinėjome Regioninės plėtros įstatymą, strateginio valdymo metodiką, 2022–2030 m. Regionų plėtros programos įgyvendinimo priežiūros planą, RPPL (10) ir jų įgyvendinimo 2023 m. ataskaitas, 2021–2030 m. Nacionalinį pažangos planą, 2021–2027 m. ES fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ administravimo taisyklės. <p>Duomenų analizė</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Analizavome Regionų planuose regioninių pažangos priemonių rengimo procesą 2023–2024 m., Regionų plėtros planuose suplanuotų ir patvirtintų RPPL regioninių pažangos priemonių aprašuose ES fondų lėšų dalį, 2022–2030 m. RPP dalyvaujančių ministerijų pateiktas RPPL vertinimo išvadas ir jų terminus, Finansų ministerijos atliktus regionų RPPL derinimus, CPVA ir ministerijų pateiktą informaciją apie RPT teiktas konsultacijas dėl RPPL, RPP. <p>Palyginamoji analizė</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Lyginome RPPL (10) patvirtintuose aprašuose suplanuotų regioninių pažangos priemonių skaičių tarp regionų. <p>Apklausa</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Apklausėme 60 savivaldybių, 10 regionų plėtros tarybų, 6 ministerijas (AM, SADM, SAM, ŠMSM, SM, VRM). Atsakymai gauti iš visų respondentų. <p>Pokalbis su:</p>	Įvertinti, ar visi regionų plėtros planai parengti tinkamai.

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
	✓ VRM, CPVA, LSA, RPT ir savivaldybių ir LRVK atstovais.	
<p>2.3. Regionų plėtros planų priemonių planavimas vyko „iš apačios į viršų“ tik iš dalies</p>	<p>Dokumentų peržiūra</p> <p>✓ Nagrinėjome Regioninės plėtros įstatymą, Strateginio valdymo įstatymą, Strateginio valdymo metodiką, XVIII LRV programos nuostatų įgyvendinimo planą, 2014–2020 metų nacionalinės pažangos programos horizontaliojo prioriteto „Regioninė plėtra“ tarpinstitucinį veiklos planą, Nacionalinio pažangos plano įgyvendinimo tarpinę 2023 m. ataskaitą, VRM darbo reglamentą, RPPL ir jų 2023 m. įgyvendinimo ataskaitas, 14 regioninių pažangos priemonės, 2021–2023 m. Nacionalinį pažangos planą, VRM veiklos ataskaitą (2021–2023 m.), VRM 2022–2024 m. ir 2023–2025 m. SVP, SM 2023–2025 m. ir 2024–2026 m. SVP, Valstybės pažangos strategiją „Lietuva 2030“ (galiojanti redakcija iki 2023-12-29).</p> <p>Duomenų analizė</p> <p>✓ Analizavome RPPL suplanuotų ir patvirtintų regioninių pažangos priemonių aprašuose ES fondų lėšų dalį, VRM pateiktą informaciją apie valstybės biudžeto naudojimo sutartis su RPT (10), VRM pateiktus duomenis apie RPPL suplanuotų ir patvirtintų RPPL regioninių pažangos priemonių aprašuose ES fondų lėšas pagal ministerijų priemones, savivaldybių (60) apklausos duomenis apie ketinimus dalyvauti ministerijų (6) regioninėse pažangos priemonėse, apie dalyvavimą 2014–2020m. regioninėse pažangos priemonėse ir savivaldybių dalyvavimą 2023 m. ir 2024 m. kitose priemonėse ir (ar) programose (išskyrus RPP), RPPL (10) stebėsenos rodiklius regionuose ir savivaldybėse, RPP stebėsenos rodiklius, NPP 7-ojo tikslo ir jo uždavinių poveikio rodiklius, VRM pateiktą informaciją apie XVIII LRV programos nuostatų įgyvendinimo plane numatytus veiksmus, NPP švieslentės duomenis.</p> <p>Palyginamoji analizė</p> <p>✓ Lyginome regioninių investicijų planavimo mechanizmą 2014–2020 m. su 2022–2030 m., RPPL (10) stebėsenos rodiklius regionuose ir savivaldybėse, RPP stebėsenos rodiklius tarp regionų ir savivaldybių,</p> <p>Apklausa</p> <p>✓ Apklausėme 60 savivaldybių, 10 regionų plėtros tarybų, 6 ministerijas (AM, SADM, SAM, ŠMSM, SM, VRM). Atsakymai gauti iš visų respondentų.</p> <p>Pokalbis su:</p> <p>✓ VRM, LSA, CPVA, RPT ir savivaldybių atstovais.</p>	<p>Nustatyti, ar</p> <p>✓ užtikrinamas regionų plėtros planų įgyvendinimas,</p> <p>✓ RPP parengta atsižvelgiant į strateginiuose dokumentuose numatytus tikslus.</p>
<p>2.4 Administracinių gebėjimų įgūdžiai turėtų būti stiprinami</p>	<p>Dokumentų peržiūra</p> <p>✓ Nagrinėjome Regioninės plėtros įstatymą, Strateginio valdymo metodiką, 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų administravimo Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijoje tvarkos aprašą, VRM darbo reglamentą, VRM RPG darbuotojų (5) pareigybių aprašymus, RPT nuostatus (10), RPT administracijos darbuotojų pareigybių aprašymus, RPĮ priedą „Regionų plėtros tarybų administracijų direktorių ir administracijų darbuotojų pareigybių pareiginių algų koeficientai“, Europos Komisijos 2022 m. balandžio 22 d. patvirtintą 2021–2027 m. partnerystės sutartį.</p> <p>Duomenų analizė</p> <p>✓ Analizavome RPT, VRM pateiktą informaciją apie darbuotojams priskirtų funkcijų ir žmogiškųjų išteklių poreikio įvertinimo analizes, CPVA, VRM, FM pateiktą informaciją apie administracinių gebėjimų įvertinimo poreikį, mokymus, RPT užimtų pareigybių ir patvirtintų etatų skaičių 2021–2023 m., VRM RPG ir RPT administracijos darbuotojų pareigybių aprašymus.</p>	<p>Įvertinti, ar žmogiškieji ištekliai tinkami, kad būtų užtikrintas RPP įgyvendinimas.</p>

Audito ataskaitos skyrius / poskyris	Taikyti duomenų rinkimo ir vertinimo metodai	Tikslas
	<p>Apklausa</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Apklausėme 60 savivaldybių, 10 regionų plėtros tarybų, 7 ministerijas (AM, SADM, SAM, ŠMSM, SM, VRM, FM), CPVA. Atsakymai gauti iš visų respondentų. 	
<p>3.1. Trūksta sąlygų aktyvesnei programos valdytojo lyderystei</p>	<p>Dokumentų peržiūra</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Nagrinėjome Regioninės plėtros įstatymą, Strateginio valdymo įstatymą, Strateginio valdymo metodiką, LRV nutarimą Nr. 612 „Dėl 2021–2027 m. ES fondų investicijų programos ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ Lietuvai skirtų lėšų paskirstymo, įsakymą Nr. 1K-237 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ įgyvendinimo, VRM nuostatus (redakcija nuo 2024-01-06), VRM įsakymą Nr. 1V-805 „Dėl regiono plėtros plano įgyvendinimo ataskaitos formos pateikimo“, 2022 m. Nacionalinio pažangos plano įgyvendinimo ataskaitą. <p>Duomenų analizė</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Analizavome RPT, ministerijų apklausos duomenis apie VRM vaidmenį, RPT RPP įgyvendinimo stebėsenos duomenų kaupimo būdus, viešai prieinamą informaciją apie RPP rengimą, VRM teiktas konsultacijas RPT dėl RPPL. <p>Apklausa</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Apklausėme 10 regionų plėtros tarybų, 7 ministerijas (AM, SADM, SAM, ŠMSM, SM, VRM, FM). Atsakymai gauti iš visų respondentų. <p>Pokalbis su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ VRM, LRVK, LSA 	<p>Nustatyti, ar VRM, kaip programos valdytoja, tinkamai vykdo funkcijas.</p>
<p>3.2. Kompetencijų tinklas sukurtas, tačiau nepakankamai veiksmingas</p>	<p>Dokumentų peržiūra</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Nagrinėjome Regioninės plėtros įstatymą, Strateginio valdymo įstatymą, Strateginio valdymo metodiką, 2022 m. Nacionalinio pažangos plano įgyvendinimo ataskaitą, įsakymą Nr. 1V-241 „Dėl tarpinstitucinės darbo grupės sudarymo“. <p>Duomenų analizė</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Analizavome RPT, savivaldybių apklausos duomenis, ministerijų, LSA pateiktą informaciją apie kompetencijų tinklą ir teiktas konsultacijas, viešai skelbiamą informaciją apie VRM Tarpinstitucinę darbo grupę. <p>Apklausa</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Apklausėme 10 regionų plėtros tarybų, 7 ministerijas (AM, SADM, SAM, ŠMSM, SM, VRM, FM), savivaldybes (60). Atsakymai gauti iš visų respondentų. <p>Pokalbis su:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ VRM, LRVK, LSA. 	<p>Įvertinti, ar užtikrinamas RPP koordinavimas.</p>

Valstybinio audito ataskaitos
„2022–2030 m. Regionų plėtros programa“
3 priedas

Pokyčių vertinimo rodiklių duomenys

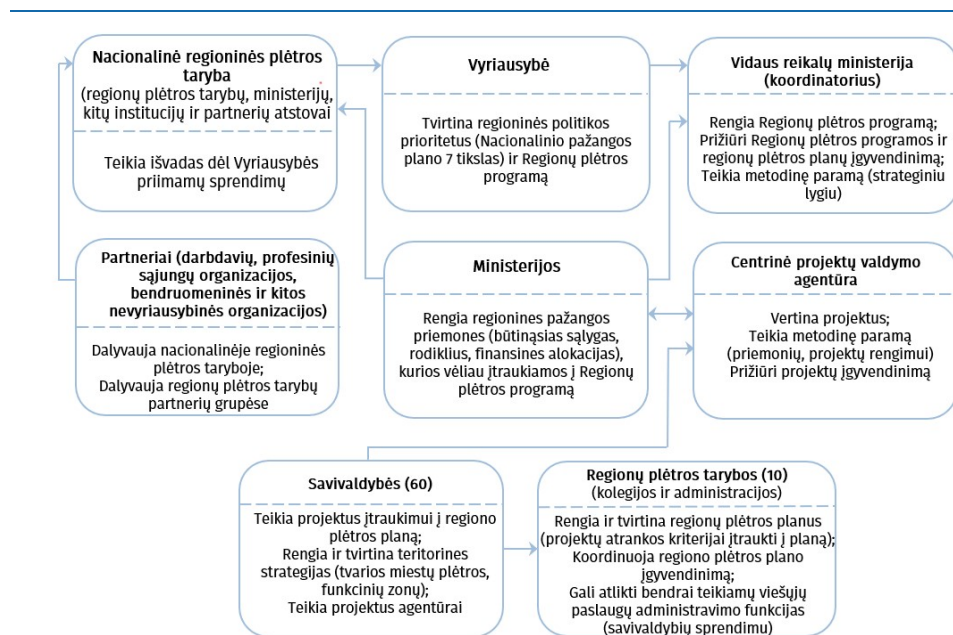
Rodiklis	Lėšų, suplanuotų regiono plėtros tarybos patvirtintuose RPPL pažangos priemonių aprašuose, dalis	Sudarytų RPPL pažangos priemonėms įgyvendinti skirtų projektų finansavimo sutarčių skaičius	Lėšų, kurios išmokėtos RPPL pažangos priemonėms įgyvendinti skirtų projektų vykdytojams, dalis	Regionų plėtros programoje numatytų regioninių pažangos priemonių ⁹⁰ dalis kuriose dalyvauja visi regionai	Regionų plėtros tarybų dalis, su kuria konsultuotasi rengiant visas regionines pažangos priemones	
Matavimo vienetas	Proc.	Vnt.	Proc.	Proc.	Proc.	
Pradinė reikšmė	67	14	0	65	0	
Pradinės reikšmės fiksavimo data	2024 m. (2024-07-01)	2024 m. (2024-07-01)	2024 m. (2024-07-01)	2024 m. (2024-07-01)	2024 m. (2024-07-01)	
Siektina reikšmė	100	78	12	80	100	
Tolerancijos ribos	Gerai	≥ 90	≥ 70	12	≥ 70	≥ 90
	Vidutiniškai	68-89	15-69	1-11	66-70	81-89
	Blogai	≤ 67	14	0	≤ 65	≤ 80
Siektinos reikšmės fiksavimo data	2024 m. rugsėjo 1 d.	2025-12-31	2025-12-31	2026-12-31	2026-12-31	
Periodinės reikšmės fiksavimo data	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	Vertinant pokytį	
Duomenų šaltinis rodikliui skaičiuoti	Ministerijos pateikti duomenys	Ministerijos pateikti duomenys	Ministerijos pateikti duomenys	Ministerijos pateikti duomenys	Ministerijos pateikti duomenys	
Detalus skaičiavimo / vertinimo aprašymas	Ministerijos pateiktos informacijos* analizė ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, suplanuotų regiono plėtros tarybos patvirtintuose RPPL pažangos priemonių aprašuose, dalis nuo regionui RPP preliminariai numatytų ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, proc. kaupiamuoju būdu	Ministerijos pateiktos informacijos* analizė. ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, dėl kurių sudarytos RPPL pažangos priemonėms įgyvendinti skirtų projektų finansavimo sutartys, dalis nuo regionui RPP preliminariai numatytų ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, proc. kaupiamuoju būdu	Ministerijos pateiktos informacijos* analizė ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, kurios išmokėtos RPPL pažangos priemonėms įgyvendinti skirtų projektų vykdytojams, dalis nuo regionui RPP preliminariai numatytų ES ir kitos tarptautinės finansinės paramos lėšų, proc. kaupiamuoju būdu	Ministerijos pateiktos informacijos* analizė Regionų plėtros programoje numatytose regioninėse pažangos priemonių, kuriose dalyvauja bent viena regiono savivaldybė, skaičius * 100 proc. / visų Regionų plėtros programoje numatyto priemonių skaičiaus	Ministerijos pateiktos informacijos* analizė Regionų plėtros tarybų skaičius, su kuriomis konsultuotasi, rengiant kito laikotarpio Regionų plėtros programos visas regionines pažangos priemones * 100 proc. / visų (10) regionų plėtros tarybų skaičiaus	

* Europos Sąjungos investicijų administravimo informacinė sistema INVESTIS ir esinvesticijos.lt informacija.

⁹⁰ Kuriose gali dalyvauti pagal išankstines sąlygas

Valstybinio audito ataskaitos
„2022–2030 m. Regionų plėtros
programa“
4 priedas

Subjektų, formuojančių ir įgyvendinančių valstybės politiką regionų plėtros srityje, schema

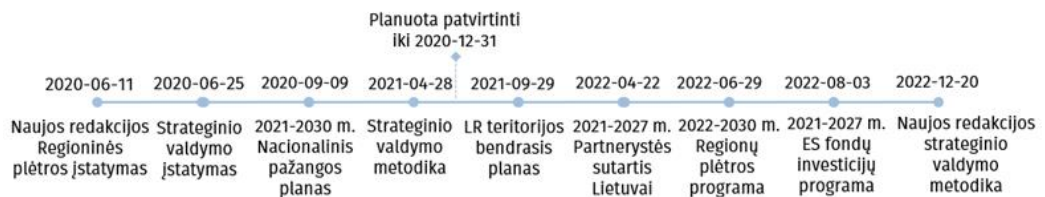
Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Vidaus reikalų ministerijos parengtą informaciją

Valstybinio audito ataskaitos
„2022–2030 m. Regionų plėtros
programa“
5 priedas

Su regioninės politikos formavimu susijusių teisės aktų tvirtinimo laiko juosta

Priėmus Strateginio valdymo įstatymą⁹¹, Vyriausybė buvo įpareigota iki 2020 m. gruodžio 31 d. patvirtinti 2021–2030 m. Lietuvos Respublikos teritorijos bendrąjį planą, 2021–2030 m. nacionalinį pažangos planą ir Strateginio valdymo metodiką. Numatytais terminais (2020 m. rugsėjo 9 d.) patvirtintas tik NPP, likusių dokumentų patvirtinimas vėlavo: LR teritorijos bendrasis planas patvirtintas 2021 m. rugsėjo 29 d., Strateginio valdymo metodika – 2021 m. balandžio 28 d., kuri 2022-12-20 iš esmės pakeista atnaujintomis regioninio lygmens ir savivaldybių lygmens planavimą nustatančiomis nuostatomis, siekiant užtikrinti strateginio planavimo procesų integralumą nacionalinio, regioninio ir vietos savivaldos lygmenimis.

Su regioninės politikos formavimu susijusių teisės aktų tvirtinimo laiko juosta

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Vidaus reikalų ministerijos 2020 m. veikos ataskaitoje teiktą informaciją ir teisės aktus

⁹¹ Strateginio valdymo įstatymas, 25 str. 3 d. (įsigaliojo 2021-01-01 (25 str. 3, 4, 5 ir 6 d. įsigaliojo 2020-07-10). Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/90386d20bab711ea9a12d0dada3ca61b?jfwid=tz2z2h2tl>.

Valstybinio audito ataskaitos
„2022–2030 m. Regionų plėtros
programa“
6 priedas

Informacija apie 2022–2030 m. Regionų plėtros programos projektų derinimą su suinteresuotomis šalimis

	Aptarta						Apsvarstyta		Suderinta			
	Su RPT		Su savivaldybėmis		Su visuomene*		Su NRPT		Su FM		Su AM-LTBP koordinatoriumi***	
	Taip	Ne	Taip	Ne	Taip	Ne	Taip	Ne	Taip	Ne	Taip	Ne
2021 m. vasario mėn. pirmasis RPP projektas	☒	☐	☒	☐	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☒	☐
2022-01-17 RPP projektas	☒	☐	☒	☐	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☒	☐
2022-03-08 RPP projektas	☒	☐	☒	☐	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☒	☐
2022-03-18 RPP Projektas	☒	☐	☒	☐	☒	☐	☐	☒	☐	☒	☒	☐
2022-04-22 RPP galutinis projektas	☒	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐
2022-06-29 RPP (patvirtinta LRV nutarimu)*	☒	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐	☒	☐

*2022-04-22 ir 2022-06-29 RPP projektai buvo paskelbti viešai LRS teisės aktų projektų informacinėje sistemoje. Tai taip pat laikytina derinimo su visuomene forma.

** Su AM LTBP koordinatoriumi derinti visi RPP projektai, RPP rengimo darbo grupės narė, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos Statybų ir teritorijų planavimo politikos grupės vyresnioji patarėja atstovavo AM LTBP koordinatoriui.

*** Laikoma, kad galutinis projektas suderintas su RPT, savivaldybėmis, NRPT, visuomene, FM ir AM LTBP, nes galutinė projekto versija po LRV tarpinstitucinio atstovų pasitarimo buvo tikslinama tik techninio pobūdžio informacija, kuri buvo suderinta su pasitarime pastabas pateikusiomis ministerijomis: ŠMSM, AM ir FM.

Šaltinis – Vidaus reikalų ministerijos 2024-05-23 Valstybės kontrolei teikta informacija

Valstybinio audito ataskaitos
„2022–2030 m. Regionų plėtros
programa“
7 priedas

Ministerijų nurodytos regioninių pažangos priemonių rengimo ir tvirtinimo vėlavimo priežastys

- ✓ SADM socialinės sutelkties PP buvo pradėta rengti kaip viena pirmųjų bandomųjų plėtros programų, 2020-09-16 Vyriausybei patvirtinus 2021–2030 metų nacionalinį pažangos planą, tačiau dar nepatvirtinus vieno esminių strateginio planavimo metodinių dokumentų – Strateginio valdymo metodikos (SVM). SVM patvirtinta 2021-04-28. Reikalavimai regioninės priemonės aprašymui taip pat keitėsi, nes vėlavo Regioninės plėtros programos (RPP) rengimas ir tvirtinimas. RPP buvo patvirtinta 2022-06-29. Pradinis planas – parengti PP iki 2021 m. lapkričio mėn. (vienų pirmųjų Socialinės sutelkties PP patvirtinta būtent 2021 m. lapkričio mėn.).
- ✓ SM: didelė naujos SVM apimtis; iš pradžių buvo neaišku, kaip taikyti praktiškai; sudėtingas procesas, nes vienu metu buvo rengiami keli strateginiai dokumentai (PP, 2021–2027 m. ESIP, planas „Naujos kartos Lietuva“).
- ✓ ŠMSM: neaiškus rengimo procesas, nuolat kintantys reikalavimai.
- ✓ AM: dėl ilgo rengimo ir derinimo proceso su LRVK, FM, CPVA dėl PP turinio dėstymo, PP pagrindimo detalumo, priemonių rinkinio sudarymo (reikėjo trumpinti keliais etapais), tinkamo problemų ir priemonių dėstymo struktūros parinkimo ir kt. AM nurodė, kad regioninę pažangos priemonę pirminiame plane planuota parengti iki 2021 m. II ketv., tačiau PP buvo patvirtinta tik 2022-03-30.
- ✓ VRM patvirtino, kad pagal VRM 2023 metų veiklos plano III skyriaus nuostatas, dėl abiejų regioninių pažangos priemonių įgyvendinimo buvo numatyta iki 2023 m. pabaigos parengti teisės aktus, skirtus reglamentuoti 2021–2027 metų ES fondų investicijų programos 5 prioriteto „Piliečiams artimesnė Lietuva“ lėšų investavimo sąlygas. VRM Regioninės pažangos priemonės patvirtintos atininkamai 2023-04-05 (01-004-07-01-01 (RE) „Paskatinti regionų, funkcinį zonų, savivaldybių ir miestų ekonominį augimą pasitelkiant jų turimus išteklius“) ir 2023-04-07 (01-004-07-02-01 (RE) „Pagerinti viešųjų paslaugų prieinamumą, darbo vietų pasiekiamumą ir tam reikalingų išteklių naudojimo efektyvumą“).
- ✓ SAM: Finansavimo gairių derinimo procesas ir kompromisų ieškojimas su VRM ir RPT. Teisės aktų, susijusių su ilgalaikės priežiūros paslaugomis, rengimas, derinimas ir tvirtinimas.

Valstybinio audito ataskaitos
„2022–2030 m. Regionų plėtros
programa“
8 priedas

Savivaldybių trūkstamų regioninių pažangos priemonių pavyzdžiai

37 savivaldybių trūkstamų regioninių pažangos priemonių (SM, AM, ŠMSM, VRM, SAM, SADM) veiklos srityse pavyzdžiai

- ✓ 84 proc. savivaldybių trūksta Susisiekimo ministerijos vykdomų priemonių: sausumos, oro, geležinkelio ir vandens kelių atnaujinimui ir plėtrai; nepatenkintas poreikis gerinti eismo saugą vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse, neapsiribojant tik dviračių ir pėsčiųjų takų infrastruktūra: gerinti eismo saugą vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse (jei Savivaldybėje nėra „juodųjų dėmių“, nėra galimybių pasinaudoti priemonės finansavimu).
- ✓ 65 proc. savivaldybių trūksta Aplinkos ministerijos priemonių: geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų renovavimo, vandens telkinių išvalymo, lietaus nuotekų tinklų atnaujinimo ir plėtros, potvynių mažinimo priemonių, užterštų priemonių tvarkymo ir pan.
- ✓ 54 proc. savivaldybių trūksta Švietimo mokslo ir sporto ministerijos taikomų priemonių: įstaigų modernizavimo, ypač jų infrastruktūros lauko erdvėje, neformaliojo švietimo infrastruktūros atnaujinimo ir plėtros, pavėžėjimo paslaugų ir pan.
- ✓ 46 proc. savivaldybių trūksta Vidaus reikalų ministerijos srityje taikomų priemonių: viešųjų erdvių atnaujinimui, civilinei saugai reikalingos infrastruktūros plėtrai; darbuotojų kvalifikacijai, ypač valstybės tarnautojų; priemonių, skirtų viešųjų erdvių, parkų ir skverų, Nemuno krantinės atnaujinimui, pritaikant juos turizmo, rekreacijos ir gyventojų poreikiams; kultūros objektų tvarkymui ir atnaujinimui; sporto rėmimui, turizmo infrastruktūros tvarkymui; daugiabučių gyvenamųjų namų kvartalų kompleksinio atnaujinimui.
- ✓ 22 proc. savivaldybių Sveikatos apsaugos ministerijos srityje trūksta investicijų ilgalaikės priežiūros paslaugų, nesusijusių su infrastruktūra, jos modernizavimu, plėtrai. Šios lėšos pagal Sveikatos apsaugos ministerijos regioninės pažangos priemonės 11-002-02-11-02 (RE) „Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą“ finansines projekcijas nenumatytos.
- ✓ 16 proc. savivaldybių trūksta Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos srityje taikomų priemonių: socialinio būsto įsigijimas ir pritaikymas nefinansuojami visiems negalią turintiems asmenims ir gausioms šeimoms; viešųjų pastatų, viešųjų erdvių ir infrastruktūros pritaikymas žmonėms su negalia.

38 savivaldybių trūkstamų regioninių pažangos priemonių (KM, ŽŪM, EM, EIM) veiklos srityse pavyzdžiai

- ✓ 79 proc. savivaldybių trūksta Kultūros ministerijos priemonių, skirtų kultūros viešųjų paslaugų prieinamumui didinti, kultūros ir paveldo objektų aktualizavimui, kultūros paveldo objektų infrastruktūros sutvarkymui ir atnaujinimui, bibliotekų stiprinimui.
- ✓ 53 proc. savivaldybių nurodė, kad trūksta ŽŪM priemonių: 2014–2020 m. investicijų laikotarpiu pasiteisinusi priemonė „Remti kaimo atnaujinimą ir plėtrą – atnaujinti mažiau kaip 1 tūkst. gyventojų turinčių miestų, miestelių ir kaimų viešąją infrastruktūrą“, apėmusi 250 tūkst. vertės projektus, kurie buvo efektyvūs mažiesiems miesteliams, į kuriuos būtina investuoti, tačiau trūksta lėšų.
- ✓ 50 proc. savivaldybių pažymėjo, kad trūksta EM priemonių, skirtų savivaldybei nuosavybės teise priklausančių pastatų energetinio efektyvumo didinimui, gatvių apšvietimo tinklų įrengimui ir modernizavimui, saulės ir vėjo elektrinių įsirengimui.
- ✓ 45 proc. savivaldybių nurodė, kad trūksta EIM priemonių (investicijų pritraukimo skatinimas) laisvųjų ekonominių zonų, pramonės parkų infrastruktūros plėtrai, turizmo stiprinimui ir pan.

Valstybinio audito ataskaitos
„2022–2030 m. Regionų plėtros
programa“
9 priedas

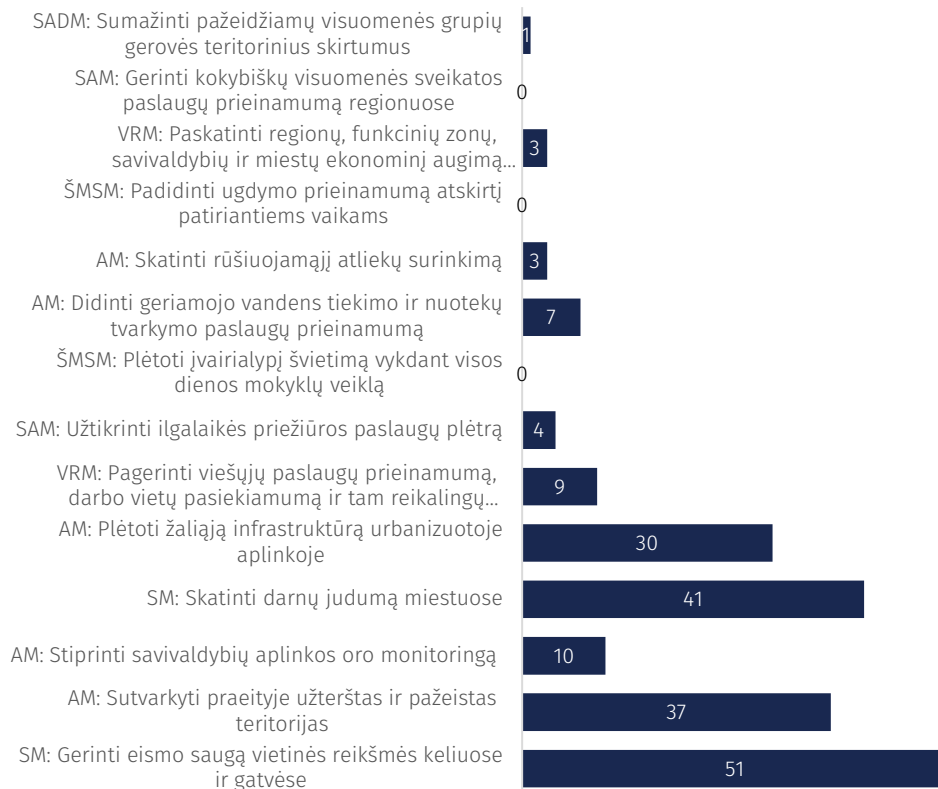
2022–2030 m. RPP dalyvaujančių ministerijų regioninėse pažangos priemonėse iškeltų problemų nesutapimo su savivaldybių vietos poreikiais analizė

Ministerijų patvirtintos regioninės pažangos priemonės	Ministerijų plėtros programose nurodytos problemos, kurioms spręsti numatytos regioninės pažangos priemonės	Savivaldybių skaičius		
		Sutapo	Nesutapo	Neturi informacijos
VRM 01-004-07-01-01 (RE) Paskatinti regionų, funkcinų zonų, savivaldybių ir miestų ekonominį augimą pasitelkiant jų turimus išteklius	1 problema. Skirtingas regionų ekonominio augimo potencialas ir netolygi ekonomikos plėtra	59	1	0
VRM 01-004-07-02-01 (RE) Pagerinti viešųjų paslaugų prieinamumą, darbo vietų pasiekiamumą ir tam reikalingų išteklių naudojimo efektyvumą	2 problema. Atskiriems regionams būdinga didesnė skurdo rizika ir socialinė atskirtis	57	3	0
2022–2030 m. RPP problema	3 problema. Nepakankamai tvari aplinka, daranti neigiamą įtaką regionų patrauklumui	57	3	0
AM 02-001-06-07-02 (RE) Didinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą	4 problema. Dalis vandens telkinių nėra geros būklės	49	7	4
	5 problema. Nepakankamas geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumo ir kokybės užtikrinimas.	54	2	4
AM 02-001-06-08-02 (RE) „Plėtoti žaliąją infrastruktūrą urbanizuotoje aplinkoje“	3 problema. Gamtinės ekosistemos, šalies infrastruktūra, ūkio sektoriai neatsparūs didėjančioms klimato kaitos keliamoms grėsmėms ir poveikiui	50	6	4
	4 problema. Dalis vandens telkinių nėra geros būklės	49	7	4
	6 problema. Mažėja natūralių ir pusiau natūralių teritorijų, silpnėja gamtinio karkaso teritorijų ekologinis potencialas, nyksta biologinė įvairovė, degradoja ekosistemos, mažėja jų teikiamų paslaugų kokybė	48	8	4
AM 02-001-06-08-03 (RE) Sutvarkyti praeityje užterštas ir pažeistas teritorijas	6 problema. Mažėja natūralių ir pusiau natūralių teritorijų, silpnėja gamtinio karkaso teritorijų ekologinis potencialas, nyksta biologinė įvairovė, degradoja ekosistemos, mažėja jų teikiamų paslaugų kokybė. 6.15 priežastis. Sutvarkyta tik nedidelė dalis praeities taršos židinių ir jų užterštų teritorijų	48	8	4
AM 02-001-06-10-01 (RE) Skatinti rūšiuojamųjų atliekų surinkimą	9 problema. Didėjantis susidarančių atliekų kiekis ir nepakankamai efektyvus atliekų tvarkymas	52	4	4
AM 02-001-06-11-02 (RE) Stiprinti savivaldybių aplinkos oro monitoringą	11 problema. Nepakankamai veiksminga aplinkos monitoringo sistema kelia riziką, kad aplinkos kokybės valdymo sprendimai priimami trūkstant pagrįstos informacijos	46	10	4
ŠMSM 12-003-03-01-23 (RE) Padidinti ugdymo prieinamumą atskirtj patiriantiems vaikams	2 problema – Nevienodos mokyklinio starto galimybės.	54	2	4

Ministerijų patvirtintos regioninės pažangos priemonės	Ministerijų plėtros programose nurodytos problemos, kurioms spręsti numatytos regioninės pažangos priemonės	Savivaldybių skaičius		
		Sutapo	Nesutapo	Neturi informacijos
ŠMSM 12-003-03-02-17 (RE) Plėtoti įvairialypį švietimą vykdant visos dienos mokyklų veiklą	4 problema – Nepakankamai išplėtotą švietimo pagalbą mokyklose.	55	1	4
	5 problema – Neužtikrinamas neformaliojo vaikų švietimo (NVŠ) prieinamumas.	51	5	4
SAM 11-001-02-10-03 Gerinti kokybiškų visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumą regionuose	1 problema – Aukštas žmonių sergamumas ir mirtingumas nuo ligų, kurių galima išvengti prevencinėmis priemonėmis.	55	1	4
SAM 11-002-02-11-02 (RE) Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą	1 problema – Didelis žmonių mirtingumas nuo ligų, kurių galima išvengti gydymo priemonėmis.	55	1	4
SADM 09-003-02-02-11 Sumažinti pažeidžiamų visuomenės grupių gerovės teritorinius skirtumus (regionuose taikoma priemonė)	1 problema – Daugiau nei trečdalis neįgalųjų ir šeimų, auginančių neįgalų vaiką, skursta ar patiria socialinę atskirtį.	53	3	4
	2 problema – Daugiau nei trečdalis vyresnio amžiaus (65+) žmonių patiria skurdą ar socialinę atskirtį.	53	3	4
	3 problema – Mažiau galimybių turinčio jaunimo socialinė atskirtis ir negebėjimas integruotis į visuomenės gyvenimą.	54	2	4
	6 problema – Socialinė atskirtis dėl socialinės elgsenos (asmenys, turintys įvairių priklausomybių, iš įkalinimo įstaigų išėję asmenys, benamiai).	50	6	4
	7 problema – Būsto prieinamumas.	51	5	4
SM 10-001-05-03-07 (RE) Gerinti eismo saugą vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse	2 problema – Lietuvoje eismo saugos lygis žemesnis negu ES vidurkis.	49	7	4
SM 10-001-06-01-03 (RE) Skatinti darnų judumą miestuose	1 problema – Transporto sektorius generuoja didžiausią šiltnamio efektą sukeliančių dujų ir transportui būdingų oro teršalų dalį Lietuvoje.	47	9	4

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal savivaldybių 2024 m. kovo–balandžio mėn. pateiktus duomenis

Savivaldybių nurodytos priežastys, kai dėl išankstinių sąlygų neplanuojama dalyvauti 2022–2030 m. RPP priemonėse (pateikiamas savivaldybių skaičius)

Šaltinis – Valstybės kontrolės atliktos savivaldybių 2024 m. kovo – balandžio mėn. apklausos duomenys

Valstybinio audito ataskaitos
„2022–2030 m. Regionų plėtros
programa“
11 priedas

NPP 7-ojo tikslo „Tvariai ir subalansuotai vystyti Lietuvos teritoriją ir mažinti regioninę atskirtį“ 7.1 ir 7.2 uždavinių NPP poveikio rodiklių planuotų metinių siektinų reikšmių pasiekimas

Poveikio rodiklis/matavimo vienetas	2021 m. plano pasiekimas	2022 m. plano pasiekimas	2023 m. plano pasiekimas	Siektinų NPP Rodiklių pasiekimo proc. (nuo paskutinės žinomos reikšmės)	
				2025 m.	2030 m.
7.1 Vidutinio BVP vienam gyventojui nuokrypis regionuose, palyginti su šalies BVP vienam gyventojui (to meto kainomis) proc.	90 proc.	87,1 proc.	Nėra faktinės reikšmės	77,3 proc.	43 proc.
7.2 Vidutinis gyvenimo kokybės indekso nuokrypis savivaldybėse, palyginti su savivaldybių gyvenimo kokybės indekso vidurkiu I indekso punktai	Nėra planuotos siektinos reikšmės	97,4 proc.	Nėra faktinės reikšmės	43 proc.	23 proc.
7.3 Bendrųjų namų ūkių pajamų (vienam namų ūkio nariui per mėnesį) vidutinis nuokrypis regionuose proc.	Nėra planuotos siektinos reikšmės	101 proc.	Nėra faktinės reikšmės	91,35 proc.	85 proc.
7.1.1. Gyventojų užimtumo lygis (15–64 metų) proc.	Nėra planuotos siektinos reikšmės	103 proc.	102 proc.	100,2 proc.	97 proc.
7.1.2. Kiekviename regione ne mažiau kaip, proc.	Nėra planuotos siektinos reikšmės	96,2 proc.	90 proc.	87 proc.	85 proc.
7.1.3. Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansinių įmonių), tenkanti vienam dirbančiajam per metus Lietuvoje tūkst. Eur	Nėra planuotos siektinos reikšmės	135 proc.	Nėra faktinės reikšmės	119 proc.	98,24 proc.
7.1.4. Kiekviename regione ne mažiau kaip, tūkst. Eur	Nėra planuotos siektinos reikšmės	135 proc.	Nėra faktinės reikšmės	114 proc.	79 proc.
7.2.1. Asmenys, patiriantys skurdo riziką ar socialinę atskirtį, proc.	Nėra planuotos siektinos reikšmės	103,5 proc.	101,62 proc.	94,3 proc.	72 proc.
7.2.2. Kiekviename regione ne daugiau kaip, proc.	Nėra planuotos siektinos reikšmės	93,1 proc.	85,1 proc.	60 proc.	16 proc.
7.2.3. Viešojo transporto intensyvumas, tenkantis 1 tūkst. gyventojų, koeficientas	Nėra planuotos siektinos reikšmės	Apskaičiuota rodiklio reikšmė nėra palyginama su pradine	Nėra faktinės reikšmės	Apskaičiuota rodiklio reikšmė nėra palyginama su pradine	Apskaičiuota rodiklio reikšmė nėra palyginama su pradine
7.2.4. Kiekviename regione ne mažiau kaip, koeficientas	Nėra planuotos siektinos reikšmės	Apskaičiuota rodiklio reikšmė nėra palyginama su pradine	Nėra faktinės reikšmės	Apskaičiuota rodiklio reikšmė nėra palyginama su pradine	Apskaičiuota rodiklio reikšmė nėra palyginama su pradine

Šaltinis – NPP švieslentė, VRM 2023 m. veiklos ataskaita

NPP 7-ojo tikslo poveikio rodikliai, susiję su regionų plėtra, už kurių įgyvendinimą atsakinga VRM (planuotų metinių reikšmių pasiekimas)

Poveikio rodiklis/matavimo vienetas	Pradinė reikšmė	2021 m.		2022 m.		2023 m.		Siektina rodiklio reikšmė (2025 m.)	Siektina rodiklio reikšmė (2030 m.)	Rodiklio pažanga nuo pradinės reikšmės ⁹²
		Plana s	Faktas *	Plana s	Faktas	Pana s	Faktas			
7.1 Vidutinio BVP vienam gyventojui nuokrypis regionuose, palyginti su šalies BVP vienam gyventojui (to meto kainomis) proc.	29,9 ⁹³ (2019)	28,7	31,6 	27,6	31,15 ⁹⁴ 	26,5	-	25,4	19,8	+1,25 proc. (pablogėjo)
7.2 Vidutinis gyvenimo kokybės indekso nuokrypis savivaldybėse, palyginti su savivaldybių gyvenimo kokybės indekso vidurkiu I indekso punktai	6,1 ⁹⁵ (2018)	-	7,6 	7,7	7,9 	6,8	-	5,03	3,53	+1,8 p. (pablogėjo)
7.3 Bendrųjų namų ūkių pajamų (vienam namų ūkio nariui per mėnesį) vidutinis nuokrypis regionuose proc.	11,9 (2019)	-	10,1 	11,4	11,3 ⁹⁶ 	11,1	-	10,4	9,6	-0,6 proc. (pagerėjo)
7.1.1. Gyventojų užimtumo lygis (15–64 metų) proc.	71,6 (2020)	-	72,5 ⁹⁷ 	72	73,8 ⁹⁸ 	72	73,2 	73	75	+1,6 proc. (pagerėjo)
7.1.2. Kiekviename regione ne mažiau kaip, proc.	66,1 (2019)	-	61,4 	66,1	63,6 	66,1	58,9 	67,8	69,7	-7,2 proc. (pablogėjo)
7.1.3. Pridėtinė vertė gamybos sąnaudomis pagal veiklos vykdymo vietą (nefinansinių įmonių), tenkanti vienam dirbančiajam per metus tūkst. eurų	21,6 (2019)	-	26,1 	22,7	30,06 ⁹⁹ 	23,7	-	25,7	30,07	+8,46 tūkst. Eur. (pagerėjo)
7.1.4. Kiekviename regione ne mažiau kaip, tūkst. eurų	14,1 (2019)	-	16,7 	14,6	19,7 	15,2	-	16,2	24,4	+5,6 tūkst. Eur. (pagerėjo)

⁹² Rodiklių pažanga nuo 2021 m. iki 2022 ir (ar) 2023 m.

⁹³ NPP rodiklių stebėsenos švieslentė. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/npp-svieslente>.

⁹⁴ Ten pat.

⁹⁵ Ten pat.

⁹⁶ Ten pat.

⁹⁷ Ten pat.

⁹⁸ Ten pat.

⁹⁹ Ten pat.

Poveikio rodiklis/matavimo vienetas	Pradinė reikšmė	2021 m.		2022 m.		2023 m.		Siektina rodiklio reikšmė (2025 m.)	Siektina rodiklio reikšmė (2030 m.)	Rodiklio pažanga nuo pradinės reikšmės ⁹²
		Plana s	Faktas *	Plana s	Faktas	Pana s	Faktas			
7.2.1. Asmenys, patiriantys skurdo riziką ar socialinę atskirtį, proc.	24,8 (2020)	-	23,5 ¹⁰⁰ 	25,5	24,6 ¹⁰¹ 	24,7	24,3 	23	19	-0,5 proc. (pagerėjo)
7.2.2. Kiekviename regione ne daugiau kaip, proc.	37,1 (2019)	-	35,8 ¹⁰² 	35,0	37,4 ¹⁰³ 	35,0	40,2 	28,7	21,9	+2,92 proc. (pablogėjo)
7.2.3. Viešojo transporto intensyvumas, tenkantis 1 tūkst. gyventojų, koeficientas	59,31 (2018)	-	-	59,3	201,20	59,3	-	59,3	65,2	Apskaičiuota rodiklio reikšmė nėra palyginama su pradine
7.2.4. Kiekviename regione ne mažiau kaip, koeficientas	19,7 (2018)	-	-	24,0	55,7	28,4	-	37	40,6	Apskaičiuota rodiklio reikšmė nėra palyginama su pradine

Šaltinis – NPP rodiklių švieslentė, VRM SVP (2022–2024 m., 2023–2025 m.)

*2021 m. pažanga nuo pradinės reikšmės

¹⁰⁰ NPP rodiklių stebėsenos švieslentė. Prieiga per internetą: <https://osp.stat.gov.lt/npp-svieslente>.

¹⁰¹ Ten pat.

¹⁰² VRM 2023 m. veiklos ataskaita, 33 psl.

¹⁰³ Ten pat.

Valstybinio audito ataskaitos
„2022–2030 m. Regionų plėtros
programa“
12 priedas

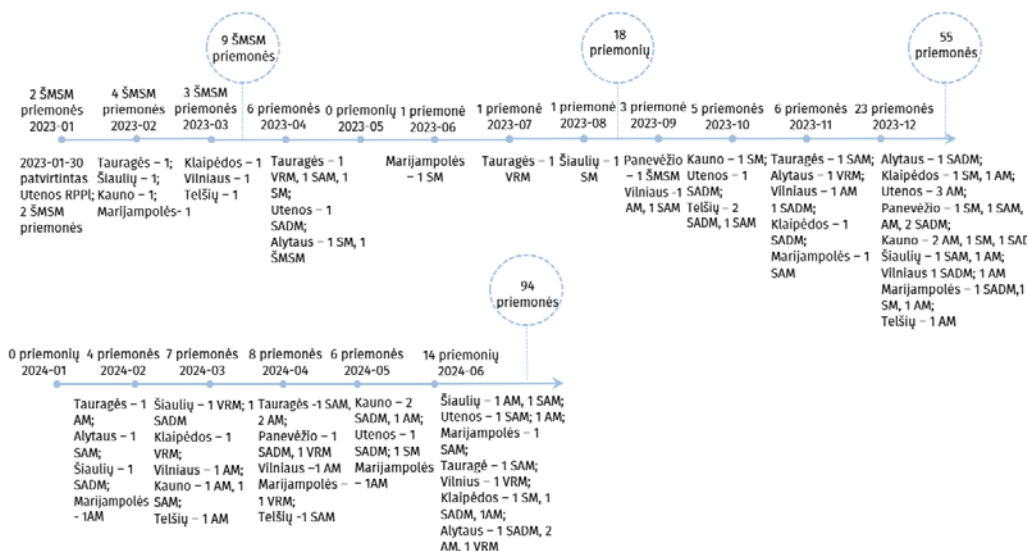
Regioninių pažangos priemonių finansavimo gairių patvirtinimas

Ministerija	Regioninė pažangos priemonė	Planuojama derinimo data	Planuojama tvirtinimo data	Patvirtinimo data
AM	Didinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą	2023-06-02	2023-06	2023-07-21
	Plėtoti žaliąją infrastruktūrą urbanizuotoje aplinkoje	2023-09	2023-10	2023-11-03
	Skatinti rūšiuojamąjį atliekų surinkimą	2023-06	2023-07	2023-09-22
	Stiprinti savivaldybių aplinkos oro monitoringą	2023-06	2023-06	2023-08-04
SAM	Gerinti kokybiškų visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumą regionuose		2023-05-30	2023-05-30
	Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą	2023-06	2023-07	2023-11-06
SADM	Sumažinti pažeidžiamų visuomenės grupių gerovės teritorinius skirtumus	2023-06-02	2023-07	2023-06-30

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal 2023-05-30 tarpinstitucinės darbo grupės RPP įgyvendinimui darbo posėdžio protokolą

Valstybinio audito ataskaitos
 „2022–2030 m. Regionų plėtros
 programa“
 13 priedas

2022–2030 m. regionų plėtros planuose pažangos priemonių
 parengimo procesas 2023–2024 m. (chronologine tvarka)

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktus ir Vidaus reikalų ministerijos 2024-07-01 pateiktą informaciją

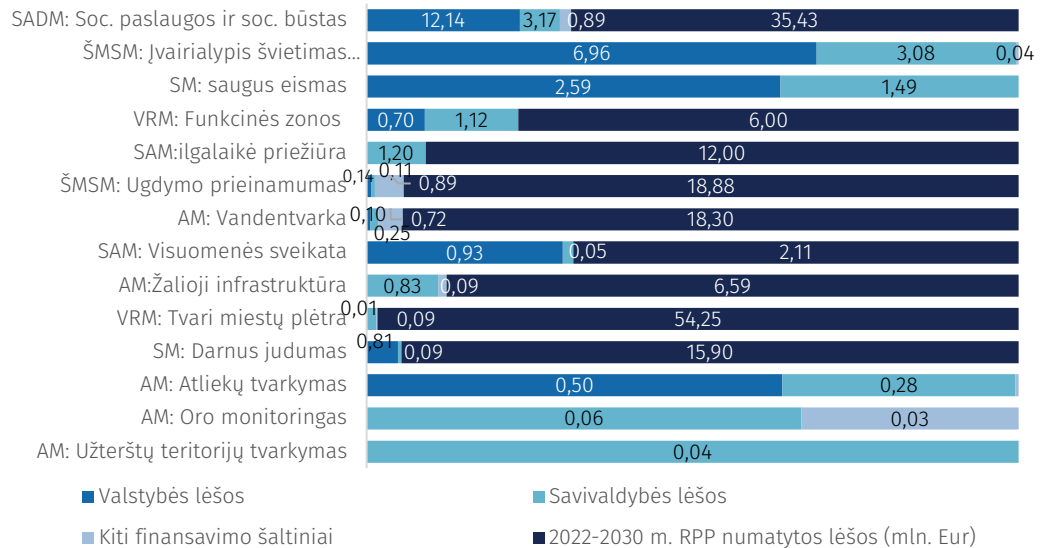
Valstybinio audito ataskaitos
„2022–2030 m. Regionų plėtros
programa“
14 priedas

RPT pateikta informacija apie 2022–2030 m. RPP dalyvaujančių ministerijų pateiktas vertinimo išvadas ir jų terminus

RPT	Ministerija / regioninės pažangos priemonės	2022–2030 m. RPPL projektų pateikimo derinti data	Ministerijos atsakymo gavimo data	Vėlavo (darbo dienų skaičius)
Klaipėdos	AM / 02-001-06-11-02 (RE) Stiprinti savivaldybių aplinkos oro monitoringą	2023-11-06	2023-12-08	12
Panevėžio	AM 02-001-06-07-02 (RE) Didinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą	2023-11-21	2023-12-19	8
Šiaulių	SM 10-001-05-03-07 (RE) Gerinti eismo saugą vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse	2023-05-19	2023-06-15	7
Marijampolės	SM LT024-03-01-01 „Eismo saugos priemonių diegimas“	2023-03-09	2023-04-20	17
Alytaus	AM pirmasis RPPL derinimas	2023-02-27	2023-03-23	6
Kauno	Socialinės apsaugos ir darbo ministerija	2023-01-20	2023-02-28	14
Utenos	SADM / Socialinių paslaugų infrastruktūros, būtinos institucinės globos pertvarkos įgyvendinimui, modernizavimas ir plėtra, Socialinio būsto fondo plėtra	2023-08-30	2023-09-18	1
Tauragės	AM / Švietimo pažangos priemonė Nr. LT027-02-01-01	2022-12-15	2023-02-10	28
Telšių	SADM 09-003-02-02-11 (RE) Sumažinti pažeidžiamų visuomenės grupių gerovės teritorinius skirtumus	2023-08-22	2023-09-28	15
Vilniaus	AM 02-001-06-08-03 (RE) Sutvarkyti praeityje užterštas ir pažeistas teritorijas	2023-08-24	2023-10-05	18

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal RPT 2024 m. kovo–balandžio mėn. pateiktą informaciją

2023 m. Panevėžio regiono savivaldybių dalyvavimas sprendžiant RPP problemas* (be RPP lėšų), panaudotos lėšos mln. Eur

* regionui aktualias problemas, kurios atitinka ministerijų plėtros programose nurodytas problemas, kurioms spręsti numatytos regioninės pažangos priemonės.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal Panevėžio regiono savivaldybių pateiktą informaciją

Regionų plėtros programos 14-os pažangos priemonių analizė

2022–2030 m. RPP regioninė pažangos priemonė	Savivaldybių sk., kurios gali dalyvauti	Dalyvauti neaktuali/ apribojama	Savivaldybių sk., kurios planuoja dalyvauti	Regionų sk., kur nė viena savivaldybė neketina dalyvauti priemonėje	Savivaldybės, kurių dalyvavimas labai svarbus siekiant poveikio rodiklio (atsižvelgiant į tarpregioninius ir vidinius netolygumus) ¹⁰⁴	Savivaldybės, kurių dalyvavimas svarbus siekiant poveikio rodiklio, tačiau planuoja nedalyvauti RPP priemonėse	Iššūkiai ¹⁰⁵
VRM priemonė: 01-004-07-01-01 (RE) Paskatinti regionų, funkcinų zonų, savivaldybių ir miestų ekonominį augimą pasitelkiant jų turimus išteklius	57	neremia veiklų 3-uose didžiausiuose miestuose ir jų priemiesčiuose	56	0	35	0	Daugelyje regionų užtrunka regioninių pažangos priemonių išankstinės sąlygos įgyvendinimas, nes užsitęsia savivaldybių diskusijos ir sprendimų paieška viešųjų paslaugų bendro teikimo ir viešosios infrastruktūros objektų bendro naudojimo klausimais. Regioninės pažangos priemonės nevisiškai atitinka vietos poreikius , nes nesudaro galimybių finansuoti naujų lankytinų objektų kūrimo ar esamų įveiklinimo, taip skatinant papildomų turistų trauką į savivaldybes, regionus, ir verslo skatinimo priemonių vykdymo (verslo renginių, skirtų paskatinti verslo kūrimąsi regione, ir pan.).
VRM priemonė: 01-004-07-02-01 (RE) Pagerinti viešųjų paslaugų prieinamumą, darbo vietų pasiekiamumą ir tam reikalingų išteklių naudojimo efektyvumą	60	Apribojimų, neleidžiančių dalyvauti, nenustatyta	43	0	24	3 Kazlų Rūdos, Mažeikių r., Rietavo	
SADM priemonė: 09-003-02-02-11 (RE) Sumažinti pažeidžiamų visuomenės grupių gerovės teritorinius skirtumus	60	Apribojimų, neleidžiančių dalyvauti, nenustatyta	58 Nedalyvaus Kauno m. Neringos Vilniaus m. nurodė, kad tik 1 projekte	0	11 soc. paslaugos 31 soc. būstas	1 Neringos sav. (soc. paslaugos) 2 Vilniaus m. ir Neringos (soc. būsto poreikio užtikrinimo)	Dalis savivaldybių identifiko poreikį tikslinti socialinių paslaugų infrastruktūros, reikalingos institucinės globos pertvarkai įgyvendinti, regioninius žemėlapius. Žemėlapių pakeitimų derinimas su SADM neretai užtrunka ir tai turi neigiamos įtakos atitinkamų regionų plėtros planų pažangos priemonių aprašų rengimo spartai.

¹⁰⁴ Išskiriant savivaldybes, kurių dalyvavimas yra labai svarbus siekiant RPP rodiklių, VRM analizuotos rengiant Regionų plėtros programą surinktos pradinės rodiklių reikšmės regionų ir (kai tokie duomenys yra prieinami) savivaldybių lygiu, atitinkamų rodiklių pasiektos reikšmės, nustatytos rengiant Regionų plėtros programos 2023 m. ataskaitą, ir pokyčiai, palyginti su pradine reikšme. Vertinti netolygumai tarp regionų ir (kai turimi savivaldybės lygmens rodikliai) netolygumai tarp savivaldybių regione viduje (rodiklio reikšmių savivaldybėse standartinis nuokrypis) ir netolygumai tarp visų 60-ies savivaldybių, taip pat šių netolygumų pokyčiai nuo pradinių reikšmių. Skirtingus matavimo vienetus turinčių rodiklių reikšmių normalizavimui naudotas Z įvertinimo metodas, kur $Z = (x - \mu) / \sigma$, x: atskira reikšmė, kurią reikia standartizuoti; μ : populiacijos vidutinė reikšmė (vidurkis); σ : populiacijos standartinis nuokrypis. Artimomis vidutinėms laikomos rodiklių reikšmės, kurių pradinės reikšmės Z įvertis patenka į intervalą nuo -0,5 iki 0,5, atitinkamai santykinai geromis laikomos didesnės už 0,5 (kai aukštesnė rodiklio reikšmė rodo geresnę situaciją) arba mažesnės už -0,5 (kai žemesnė rodiklio reikšmė rodo geresnę situaciją) normalizuotos rodiklių reikšmės, priešinga kryptimi nukrypstantys rodikliai rodo prastą situaciją. Vertinant pokyčius taip pat identifikuoti regionai ir savivaldybės, kurių rodiklio kitimo tendencija yra neigiama (t. y. reikšmės yra vidutinės, tačiau prastėjančios).

¹⁰⁵ VRM pateikta 2022–2030 m. Regionų plėtros programos ataskaita (2023 m.).

2022–2030 m. RPP regioninė pažangos priemonė	Savivaldybių sk., kurios gali dalyvauti	Dalyvauti neaktuali/ apribojama	Savivaldybių sk., kurios planuoja dalyvauti	Regionų sk., kur nė viena savivaldybė neketina dalyvauti priemonėje	Savivaldybės, kurių dalyvavimas labai svarbus siekiant poveikio rodiklio (atsižvelgiant į tarpregioninius ir vidinius netolygumus) ¹⁰⁴	Savivaldybės, kurių dalyvavimas svarbus siekiant poveikio rodiklio, tačiau planuoja nedalyvauti RPP priemonėse	Iššūkiai ¹⁰⁵
							Regioninei pažangos priemonei numatytos pažangos lėšos yra per mažos, atsižvelgiant į problemų, kurioms spręsti skirta regioninė pažangos priemonė, mastą regionuose.
SAM priemonė: 11-001-02-10-03 (RE) Gerinti kokybiškų visuomenės sveikatos paslaugų prieinamumą regionuose	60	Apribojimų, neleidžiančių dalyvauti, nenustatyta	56	0	27	0	Vilniaus regiono plėtros plane numatytas ES fondų lėšų poreikis regioninės pažangos priemonės lėšomis finansuojamiems projektams įgyvendinti yra 473,95 tūkst. Eur didesnis už ES fondų lėšas, kurios pagal 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos lėšų paskirstymo planą ¹⁰⁶ yra numatytos regioninei pažangos priemonei sostinės regione.
SAM priemonė: 11-002-02-11-02 (RE) Užtikrinti ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą	60	Apribojimų, neleidžiančių dalyvauti, nenustatyta	45	1	25	2 Lazdijų r., Varėnos r.	Regioninės pažangos priemonės lėšos negali būti skiriamos ilgalaikės priežiūros paslaugų teikimui Vilniaus regiono savivaldybių lygmens asmens sveikatos priežiūros įstaigose. Regionų plėtros programoje yra nustatytas investicijų į ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtrą, nesusijusių su infrastruktūra, poreikis Vilniaus regione.
ŠMSM priemonė: 12-003-03-01-23 (RE) Padidinti ugdymo prieinamumą atskirtų patiriančiams vaikams	60	Apribojimų, neleidžiančių dalyvauti, nenustatyta	54	0	9	2 Birštono ir Neringos sav. <i>Dalyvauti neaktuali: Alytaus m.,* Kauno m.,* Klaipėdos m..*</i> ¹⁰⁷	Regionų plėtros planuose suplanuotas ES fondų lėšų poreikis regioninės pažangos priemonės lėšomis finansuojamiems projektams įgyvendinti yra 58 379,38 tūkst. Eur didesnis už ES fondų lėšas, kurios pagal 2021–2027 metų ES fondų investicijų programos lėšų paskirstymo planą ¹⁰⁸ yra numatytos ŠMSM regioninėms pažangos priemonėms. RPT nurodo, kad investicijų poreikis į švietimo paslaugų prieinamumo didinimą (universalaus dizaino elementų ir ugdymo erdvių, pritaikytų įvairių specialiųjų poreikių vaikams, įrengimą, ikimokyklinio ugdymo vietų kūrimą, visos dienos mokyklų erdvių kūrimą, transporto priemonių, reikalingų vaikų pavėžėjimui į ugdymo įstaigas, įsigijimą ir pan.) yra didesnis, nei suplanuota regionų plėtros planuose.
ŠMSM priemonė: 12-003-03-02-17 (RE) Plėtoti įvairialypį švietimą vykdant visos dienos mokyklų veiklą	60	Apribojimų, neleidžiančių dalyvauti, nenustatyta	47	0	36	9 Vilniaus r., Alytaus m., Kauno m., Klaipėdos r., Neringos, Plungės r., Telšių r., Mažeikių r.	

¹⁰⁶ Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. liepos 31 d. nutarimu Nr. 612 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ lėšų paskirstymo“.

¹⁰⁷ 10 regionų centrų ir 3 didžiausių miestų priemiestinėse teritorijose panašias (platesnes) veiklas remia VRM priemonė: 01-004-07-02-01 (RE) Pagerinti viešųjų paslaugų prieinamumą, darbo vietų pasiekiamumą ir tam reikalingų išteklių naudojimo efektyvumą.

¹⁰⁸ Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. liepos 31 d. nutarimu Nr. 612 „Dėl 2021–2027 metų Europos Sąjungos fondų investicijų programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo plano „Naujos kartos Lietuva“ lėšų paskirstymo“.

2022–2030 m. RPP regioninė pažangos priemonė	Savivaldybių sk., kurios gali dalyvauti	Dalyvauti neaktuali/ apribojama	Savivaldybių sk., kurios planuoja dalyvauti	Regionų sk., kur nė viena savivaldybė neketina dalyvauti priemonėje	Savivaldybės, kurių dalyvavimas labai svarbus siekiant poveikio rodiklio (atsižvelgiant į tarpregioninius ir vidinius netolygumus) ¹⁰⁴	Savivaldybės, kurių dalyvavimas svarbus siekiant poveikio rodiklio, tačiau planuoja nedalyvauti RPP priemonėse	Iššūkiai ¹⁰⁵
SM priemonė: 10-001-05-03-07 (RE) Gerinti eismo saugą vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse	4	3 Remiamos tik investicijos į juodųjų dėmių ir avaringų vietų pašalinimą. Pagal TKA paskelbtą žemėlapij, kriterijų atitinka 4 sav., iš jų Vilniaus m. – Sostinės regione, kuriame priemonė neįgyvendinama	4	6	2	0	Regioninė pažangos priemonė nevisiškai atitinka vietos poreikius , nes nesudaro galimybės finansuoti tokių švietimo paslaugų prieinamumui didinti skirtų veiklų, kaip ugdymo įstaigų pastatų modernizavimas, naujų bendrojo ugdymo pastatų ar priestatų statyba. Regioninė pažangos priemonė nevisiškai atitinka vietos poreikius , nes pagal priemonę sudaroma galimybė investuoti tik į juodosiose dėmėse nustatytų inžinerinių kelio arba gatvės infrastruktūros saugumo trūkumų šalinimą. Didžiosios dalies Vidurio ir Vakarų Lietuvos regiono savivaldybių teritorijoje esančiuose vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse nėra nustatyta juodųjų dėmių ¹⁰⁹ . Savivaldybės mato poreikį įgyvendinti eismo saugai gerinti skirtas priemones, neapsiribojant juodosiomis dėmėmis. Regioninė pažangos priemonė negali būti įgyvendinama Vilniaus regione, nors, remiantis Transporto kompetencijų agentūros pateikta informacija, Vilniaus m. savivaldybės teritorijoje esančiuose vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse nustatytos juodosios dėmės sudaro daugiau nei pusę visų šalies teritorijoje vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse nustatytų juodųjų dėmių. Regionų plėtros programoje yra nustatytas investicijų, skirtų mažinti žuvusiųjų ir sužeistųjų skaičių vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse, poreikis Vilniaus regione.
SM priemonė: 10-002-06-01-03 (RE) Skatinti darnų judumą miestuose	18	Remiamos tik investicijos pagal 18 Darnaus judumo miesto planų	16	0	5	1 Druskininkų (pasirinkta kita VRM priemonė)	Darnaus judumo mieste planai, finansuoti 2014–2020 m. ES fondų lėšomis, patvirtinti 2017–2018 metais, todėl dėl pasikeitusių aplinkybių dalis savivaldybių identifikavo poreikį šiuos planus keisti. Darnaus judumo mieste planų keitimų rengimas, derinimas su Susisiekimo ministerija užtrunka ir tai turi neigiamas

¹⁰⁹ Remiantis Transporto kompetencijų agentūros (toliau – TKA) pateikta informacija apie Vidurio ir Vakarų Lietuvos regiono savivaldybėse 2023 m. nustatytas juodąsias dėmes vietinės reikšmės keliuose ir gatvėse, 4 (keturiose) Vidurio ir Vakarų Lietuvos savivaldybėse yra nustatyta juodųjų dėmių, 39 savivaldybės yra TKA nurodžiusios, kad jų teritorijoje juodųjų dėmių nėra nustatyta, 9 savivaldybės yra nepateikusios TKA informacijos apie jų teritorijoje nustatytas juodąsias dėmes.

2022–2030 m. RPP regioninė pažangos priemonė	Savivaldybių sk., kurios gali dalyvauti	Dalyvauti neaktuali/ apriojama	Savivaldybių sk., kurios planuoja dalyvauti	Regionų sk., kur nė viena savivaldybė neketina dalyvauti priemonėje	Savivaldybės, kurių dalyvavimas labai svarbus siekiant poveikio rodiklio (atsižvelgiant į tarpregioninius ir vidinius netolygumus) ¹⁰⁴	Savivaldybės, kurių dalyvavimas svarbus siekiant poveikio rodiklio, tačiau planuoja nedalyvauti RPP priemonėse	Iššūkiai ¹⁰⁵
							<p>įtakos atitinkamų regionų plėtros planų pažangos priemonių veiklų planavimo spartai;</p> <p>Regioninė pažangos priemonė nevisiškai atitinka regionuose identifikuotus vietos poreikius, nes nesudaroma galimybė finansuoti dviračių infrastruktūros plėtrą ir darnaus judumo priemonių įgyvendinimą miestuose ir kaimiškose teritorijose, kurioms 2014–2020 m. ES fondų investicijų programos lėšomis nebuvo parengti darnaus judumo mieste planai; Savivaldybėms nepatrauklios regioninės pažangos priemonės finansavimo gairėse nustatytos veiklų, susijusių su viešojo transporto priemonių parko atnaujinimu ir viešosios alternatyviųjų degalų įkrovimo ir (ar) papildymo infrastruktūros plėtra, finansavimo sąlygos (dėl valstybės pagalbos taisyklių itin mažas galimo skirti finansavimo intensyvumas, neaiškus valstybės pagalbos teikimo klausimų reglamentavimas), todėl didžioji dalis savivaldybių yra linkusios tikslų šiose nurodytose srityse siekti ne regioninės pažangos priemonės lėšomis.</p>
AM priemonė: 02-001-06-07-02 (RE) Didinti geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumą	50	Finansuojama infrastruktūra gyvenamosiose vietovėse nuo 200 iki 2000 gyventojų	50	0	36	1 Kalvarijos	<p>Regioninė pažangos priemonė nevisiškai atitinka regionuose identifikuotus vietos poreikius, nes nesudaro galimybių investuoti į geriamojo vandens tiekimo sistemų (tinklų ir įrenginių) įrengimą ir nuotekų tvarkymo sistemų plėtrą mažiau nei 200 gyventojų turinčiose gyvenvietėse ir investuoti į eksploatacijai nebetinkamų geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sistemų pakeitimą naujomis; mažas (ne daugiau kaip 50 proc.) projektų finansavimo regioninės pažangos priemonės lėšomis intensyvumas; regioninei pažangos priemonei numatytos pažangos lėšos yra per mažos, atsižvelgiant į problemų, kurioms spręsti skirta regioninė pažangos priemonė, mastą regionuose.</p>
AM priemonė: 02-001-06-08-02 (RE) Plėtoti žaliają infrastruktūrą urbanizuotoje aplinkoje:	14	Remiamų veiklų pobūdis aktualesnis didmiesčiams, regionų centrams ir	20	1	5 Klaipėdos m. Panevėžio m.	1 Telšių r.	<p>Savivaldybės turi per itin trumpą laiką (~ 6 mėn.) parengti ir patvirtinti pagal regioninės pažangos priemonės pirmąją išankstinę sąlygą reikalaujamus dokumentus, kurių rengimo patirties jos neturi.</p>

2022–2030 m. RPP regioninė pažangos priemonė	Savivaldybių sk., kurios gali dalyvauti	Dalyvauti neaktuali/ apribojama	Savivaldybių sk., kurios planuoja dalyvauti	Regionų sk., kur nė viena savivaldybė neketina dalyvauti priemonėje	Savivaldybės, kurių dalyvavimas labai svarbus siekiant poveikio rodiklio (atsižvelgiant į tarpregioninius ir vidinius netolygumus) ¹⁰⁴	Savivaldybės, kurių dalyvavimas svarbus siekiant poveikio rodiklio, tačiau planuoja nedalyvauti RPP priemonėse	Iššūkiai ¹⁰⁵
		kt didesniems miestams, kitose savivaldybėse tankiai gyvenamų teritorijų plotas labai nedidelis (1–2 km ²)			Tauragės r. Mažeikių r. Telšių r.		
AM priemonė: 02-001-06-08-03 (RE) Sutvarkyti praeityje užterštas ir pažeistas teritorija	60	Apribojimų, neleidžiančių dalyvauti, nenustatyta	4	7	20	16 Alytaus m., Kauno m., Kupiškio r., Panevėžio m., Pasvalio r., Rokiškio r., Pakruojo r., Šiaulių m., Pagėgių, Šilalės r., Tauragės r., Plungės r., Utenos r., Zarasų r., Molėtų r., Švenčionių r.	Regioninė pažangos priemonė nevisiškai atitinka vietos problemas ir poreikius , nes nesudaryta galimybė finansuoti kaimiškose teritorijose esančių praeityje užterštų ir pažeistų teritorijų sutvarkymą; regioninės pažangos priemonės finansavimo gairėse nustatyti skiriamo ES fondų lėšų dydžio 1 ha ribojimai, dėl kurių kai kurioms savivaldybėms yra per didelė finansinė našta tvarkyti itin didelių investicijų 1 ha reikalaujančias praeityje užterštas teritorijas.
AM priemonė: 02-001-06-10-01 (RE) Skatinti rūšiuojamųjų atliekų surinkimą	60	Apribojimų, neleidžiančių dalyvauti, nenustatyta	52	0	41	6 Vilniaus m., Kauno m., Klaipėdos r., Joniškio r., Šiaulių m., Šiaulių r.	Regioninei pažangos priemonei numatytos pažangos lėšos yra per mažos , atsižvelgiant į problemų, kurioms spręsti skirta regioninė pažangos priemonė, mastą regionuose.
AM priemonė: 02-001-06-11-02 (RE) Stiprinti savivaldybių aplinkos oro monitoringą	14	Remiamų veiklų pobūdis aktualesnis didmiesčiams, regionų centrams ir kitiems didesniems miestams, kur didesnė oro tarša. 10–20 tūkst. gyv. miestams priemonė galėtų būti aktuali, jeigu būtų galimybė įsigyti mobiliąją įrangą	15	2	5 Ukmergės r., Vilniaus m., Jonavos r., Kauno m., Kėdainių r.	4 Ukmergės r., Vilniaus m., Kauno m., Kėdainių r.	Regioninė pažangos priemonė nevisiškai atitinka regionuose identifikuotus vietos poreikius , nes pagal regioninę pažangos priemonę sudaroma galimybė finansuoti tik stacionarios oro monitoringo įrangos įsigijimą ar modernizavimą (dalis savivaldybių nuomone, mobiliosios įrangos įsigijimas būtų labiau efektyvus sprendimas).

2022–2030 m. RPP regioninė pažangos priemonė	Savivaldybių sk., kurios gali dalyvauti	Dalyvauti neaktuali/ apribojama	Savivaldybių sk., kurios planuoja dalyvauti	Regionų sk., kur nė viena savivaldybė neketina dalyvauti priemonėje	Savivaldybės, kurių dalyvavimas labai svarbus siekiant poveikio rodiklio (atsižvelgiant į tarpregioninius ir vidinius netolygumus) ¹⁰⁴	Savivaldybės, kurių dalyvavimas svarbus siekiant poveikio rodiklio, tačiau planuoja nedalyvauti RPP priemonėse	Iššūkiai ¹⁰⁵
						34 unikalios savivaldybės, kurių dalyvavimas svarbus siekiant poveikio rodiklio, tačiau planuoja nedalyvauti RPP priemonėse (iš 47 nustatytų atvejų)	

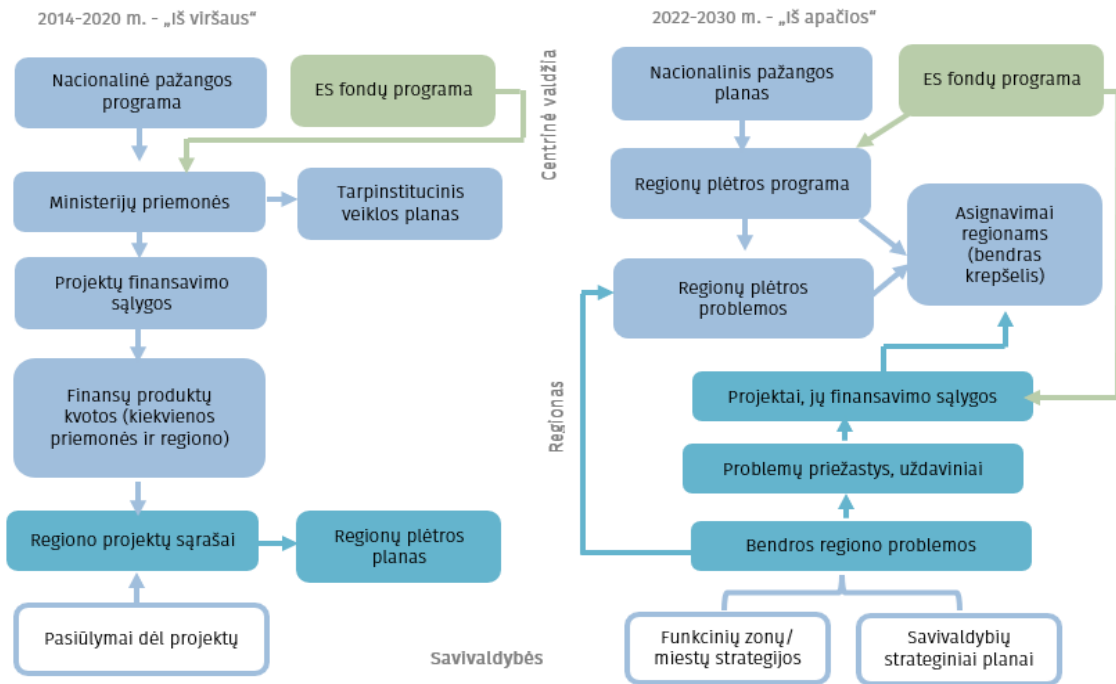
Valstybinio audito ataskaitos
„2022–2030 m. Regionų plėtros
programa“
17 priedas

Savivaldybių pateikti dalyvavimo kitose programose (neskaitant RPP), kurios sprendžia regionų problemas, pavyzdžiai

Savivaldybė	Sprendžiama problema	Programos pavadinimas
Pasvalio r.	VRM 1 problema. Skirtingas regionų ekonominio augimo potencialas ir netolygi ekonomikos plėtra.	Priemonė „Smulkaus verslo subjektų rėmimas“; priemonė „Projekto „Pažinkime kaimynus Žiemgaloje“ įgyvendinimas“; priemonė „Projekto „Pažink parką tamsoje“ įgyvendinimas“ (tarptautinis turizmo projektas, 2021–2027 m. <i>Interreg</i> programa).
	SADM 3 problema – Mažiau galimybių turinčio jaunimo socialinė atskirtis ir negebėjimas integruotis į visuomenės gyvenimą.	Priemonės: „Vaikų ir jaunimo socializacijos projektų įgyvendinimas“; „Skatinti ir remti Pasvalio rajono jaunimo ir su jaunimų dirbančių organizacijų veiklos projektus“; „Atviro darbo su jaunimu plėtra ir veiklos užtikrinimas“
	SAM 1 problema – Aukštas žmonių sergamumas ir mirtingumas nuo ligų, kurių galima išvengti prevencinėmis priemonėmis.	Priemonė „Įgyvendinti Pasvalio rajono savivaldybės specialiąją visuomenės sveikatos rėmimo programą“
	AM 6 problema. Mažėja natūralių ir pusiau natūralių teritorijų, silpnėja gamtinio karkaso teritorijų ekologinis potencialas, nyksta biologinė įvairovė, degraduoja ekosistemos, mažėja jų kokybė.	Priemonė „Pasvalio rajono bešeimininkių, apleistų statinių bei teritorijų tvarkymas ir (arba) likvidavimas“; priemonė „Bešeimininkių, pavojingų atliekų tvarkymas“
	ŠMSM 2 problema – Nevienodos mokyklinio starto galimybės. 4 problema – Nepakankamai išplėta švietimo pagalba mokyklose	Priemonė „Tūkstantmečio mokyklų programa“; priemonė „Švietimo pagalbos teikimas Pasvalio rajono savivaldybės ugdymo įstaigose“; priemonė „Švietimo pagalbos tarnybos veiklos užtikrinimas“; priemonė „NVŠ programų įgyvendinimas“
Utenos r.	VRM 1 problema. Skirtingas regionų ekonominio augimo potencialas ir netolygi ekonomikos plėtra	2021–2027 m. <i>Interreg</i> VI-A Latvijos ir Lietuvos programa Projektas „Preilių pilies ir Utenos dvaro istorinio kelio skaitmeninimas, siekiant skatinti turizmą paslaugų plėtrą Latvijos ir Lietuvos kultūros paveldo objektuose“
	SAM 1 problema – Aukštas žmonių sergamumas ir mirtingumas nuo ligų, kurių galima išvengti prevencinėmis priemonėmis.	Utenos rajono savivaldybės specialioji visuomenės sveikatos rėmimo programa 2022–2025 m.
	SADM 1 problema – Daugiau nei trečdalis neįgaliausių ir šeimų, auginančių neįgalų vaiką, skursta ar patiria socialinę atskirtį.	Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2022–2024 metų programa Socialinė sutelktis (solidarumas: Savivaldybės Socialinės apsaugos plėtojimo programa)
	SM 2 problema – Lietuvoje eismo saugos lygis žemesnis negu ES vidurkis.	Susisiekimo ministerijos Kelių priežiūros ir plėtros programa (KPPP)
Raseinių r.	SADM 3 problema – Mažiau galimybių turinčio jaunimo socialinė atskirtis ir negebėjimas integruotis į visuomenės gyvenimą.	Savivaldybės priemonės: 1) „Atviro jaunimo centro veiklų finansavimas“, 2) „Atvirą darbą su jaunimu dirbančių institucijų projektų finansavimas“, 3) „Mobilusis darbas su jaunimu finansavimas“
	SADM 7 problema – Būsto prieinamumas.	Savivaldybės priemonė „Socialinio būsto plėtra“
	SAM 1 problema – Aukštas žmonių sergamumas ir mirtingumas nuo ligų, kurių galima išvengti prevencinėmis priemonėmis.	Savivaldybės priemonė „Užtikrinti Raseinių rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos įgyvendinimą“
Trakų r.	ŠMSM 4 problema – Nepakankamai išplėta švietimo pagalba mokyklose. 2 problema – Nevienodos mokyklinio starto galimybės.	Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Švietimo plėtros programos pažangos priemonė „Įgyvendinti „Tūkstantmečio mokyklų“ programą“
Telšių r.	VRM 2 problema. Atskiriems regionams būdinga didesnė skurdo rizika ir socialinė atskirtis	2021–2030 metų Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos valstybės skaitmeninio plėtros programos pažangos priemonė Nr. 05-002-01-07-08 „Kurti technologinius sprendimus ir įrankius, leidžiančius saugiai ir patogiausiai naudotis paslaugomis“
	SM 2 problema – Lietuvoje eismo saugos lygis žemesnis negu ES vidurkis.	Kelių priežiūros ir plėtros 2023–2025 metų programa

Šaltinis – savivaldybių pateikti atsakymai

Regioninių investicijų planavimas 2014–2020 m. ir 2022–2030 m.

Šaltinis – Valstybės kontrolė pagal teisės aktus

Valstybinio audito ataskaitos
„2022–2030 m. Regionų plėtros
programa“
19 priedas

Savivaldybių nuomonė, kodėl gautas konsultacijas vertina „patenkinamai“ ir „neigiamai“

Finansų ministerija	Marijampolės sav.	PATENKINAMAI. 2021 m. pavasarį esame paprašę pateikti išaiškinimus, susijusius su tuomet vykdyta Marijampolės savivaldybės administracijos projekto Nr. 07.1.1-CPVA-V-907-02-0001 „Investicijų pritraukimui svarbios inžinerinės infrastruktūros vystymas“ paraiška, bet ministerija tų išaiškinimų nepateikė.
Centrinė projektų valdymo agentūra	Neringos sav.	PATENKINAMAI. Pritrūksta detalaus išaiškinimo. CPVA specialistai ne visada pateikia aktualią informaciją.
	Šiaulių m. sav.	PATENKINAMAI. Į kai kuriuos klausimus nepateikti atsakymai, savaip interpretuotos gairės.
	Birštono r. sav.	PATENKINAMAI. Dažnu atveju yra nukreipiama į atsakingas ministerijas, rengusias konkrečius finansavimo sąlygų aprašus.
	Anykščių r. sav.	NEIGIAMAI. Atsakymų laukiame labai ilgai. Pasitaiko, kad prieštarauja per mokymus pateiktai informacijai.
	Akmenės r. sav.	PATENKINAMAI. CPVA atstovas kelis kartus konsultavo savivaldybę planuojant regioninius projektus, kol RPP dar nebuvo patvirtintas, todėl CPVA nuomonė ir argumentai tuo pačiu klausimu kaitaliojosi. Pasigedome ministerijų atstovų (išskyrus SADM) komunikacijos dėl regioninių pažangos priemonių planavimo: RPT administracijose savivaldybėms galėjo būti surengtos konsultacijos ir diskusijos.
	Pakruojo r. sav.	PATENKINAMAI. Konsultacijos atsilieka, į kai kurias užklausas nereaguojama, atsakymai nepateikiami. Daug neaiškumų ir teikiant konsultacijas, kai tarpusavyje nesutaria skirtingų įstaigų atstovai.
	Širvintų r. sav.	PATENKINAMAI. Pasigendama bendro problemos sprendimo, kaip viską sudėlioti tam tikrose konkrečiose situacijose. Nors teisės aktuose nenustatyta, tačiau tam tikros veiklos, jas įgyvendinant, yra ribojamos.
Vidaus reikalų ministerija	Skuodo r. sav.	PATENKINAMAI. Ne kartą buvo rengti pasitarimai, sunku prisiskambinti. Jei klausimas pateiktas raštu, tenka labai ilgai laukti atsakymo.
	Širvintų r. sav.	PATENKINAMAI. Pasigendama bendro problemos sprendimo, kaip viską sudėlioti tam tikrose konkrečiose situacijose. Nors teisės aktuose nenustatyta, tačiau tam tikros veiklos, jas įgyvendinant, yra ribojamos.
Sveikatos apsaugos ministerija	Šalčininkų r. sav.	PATENKINAMAI. VRM ir CPVA nuolat pateikia skirtingas nuomones. Tada CPVA atstovai sako, kad jų nuomonė svarbesnė, nes jie skiria finansavimą. Funkcinės zonos priemonė sudėtinga, su ja dirbame jau trečius metus.
	Kaišiadorių r. sav.	PATENKINAMAI. Norejosi išsamesnio atsakymo, detalesnio paaiškinimo.
Aplinkos ministerija	Rokiškio r. sav.	PATENKINAMAI. Trūksta detalių ir išsamių motyvuotų paaiškinimų, konsultacijų.
	Klaipėdos m. sav.	PATENKINAMAI. Informacija apie kai kurias priemones pateiktos labai vėlai, trumpas laikas pasiruošimui.
	Kelmės r. sav.	PATENKINAMAI. Trūksta konkretumo, į dalį klausimų neatsakyma.
	Panevėžio m. sav.	PATENKINAMAI. Ne visada pavyksta iš karto gauti atsakymus į klausimus.
	Šalčininkų r. sav.	PATENKINAMAI. Nepaaiškinta, ko tikimasi iš priemonės „Ilgalaikės priežiūros paslaugų plėtra“.
	Panevėžio m. sav.	PATENKINAMAI. Ne visada pavyksta iš karto gauti atsakymus į klausimus.
	Šalčininkų r. sav.	PATENKINAMAI. Kreipėmės dėl visos dienos mokyklos priemonės, atsakymą gavome, tik užtruko labai ilgai – apie 3 savaites.
Aplinkos ministerija	Jurbarko r. sav.	PATENKINAMAI. Gauta neišsami informacija.
	Kaišiadorių r. sav.	PATENKINAMAI. Skirtingi atsakymai skirtingoms savivaldybėms tuo pačiu klausimu.
	Rokiškio r. sav.	PATENKINAMAI. Trūksta aiškumo dėl parengtų gairių.
	Kelmės r. sav.	PATENKINAMAI. Į dalį klausimų neturi atsakymų. Trūksta aiškumo.

